

KEYYT PROJEKTIKUVAUS

Hankekori tai –salkku

Palvelustrategia, Hyte, osallisuus, TKIO

Projektin nimi : Sote-osallisuus / Järjestöyhteistyö

Hankejohtaja: Leena Turpeinen

Projektipäällikkö: Katja Syvärinen

Projektin käynnistyminen 1.3.2018

Projektin tavoite

Järjestöyhteistyön muodot ja rakenteet luodaan toimimaan heti maakunnan toiminnan aloittaessa. Maakunta ottaa järjestöjen näkemykset huomioon valmistelussa. Myös muiden kuin sote-järjestöjen toimijoita kuullaan jatkotyössä, samoin neljännen sektorin toimijoita. Järjestöjen verkosto Kumaja on keskeisesti mukana valmistelussa. Järjestöyhteistyön valmistelun tukena on myös järjestö- ja asukasaktiiveja. Järjestöjen toimintaedellytysten säilyminen ja avustamisen perusteet on määriteltävä. Mikä taho tukee Uudenmaan yleishyödyllisten järjestöjen toimintaa? (Uudenmaan kuntien omat linjaukset, valtakunnalliset linjaukset). Miten maakunnan tiloja tarjotaan järjestöjen toimintaan? Miten järjestöjen toiminta kytkeytyy maakunnan hyte-työhön, alueellinen hyvinvointikertomus? Käydään keskustelua järjestökentän kanssa siitä, millainen rakenne järjestöjen tueksi ja keskustelun foorumiksi on tarpeen luoda.

Aikataulu / Vaiheet / tehtävät

Järjestöt osallistuivat aktiivisesti osallisuusohjelman laadintaan ja sote-palvelustrategian ja palvelulupauksen työstämiseen. Syksyllä 2018 nimettiin asiantuntijaelin ”Järjestöjen kehittäjäryhmä” pohtimaan järjestöjen osallistumisen rakenteita ja järjestöjen yhteistä näkemystä avustamisesta. Sote-järjestöjen työryhmä työskenteli kehittäjäryhmän rinnalla. Laaja asiantuntijapooli koottiin kaikista halukkaista järjestötoimijoista. Kumajan selvitys Uudenmaan kuntien järjestöavustamisesta valmistui maaliskuussa 2019.

Projektin lopputuotokset / tavoiteltu uusi toimintatapa

Järjestöjen mukaan valmistelu lisäsi tietoisuutta toisten tekemisistä, synnytti epävirallisia verkostoja ja uudenlaista vaikuttamistyötä, lisäsi auttamistyön koordinaatiota ja rohkaisi toimimaan yhdessä uusin tavoin. Järjestöjen asiantuntijapooli siirtyi Kumajan hallinnoitavaksi toukokuussa 2019

Nykytilan kuvaus

Uudellamaalla on noin 30 000 järjestöä, joista 1700 sote-järjestöä. Maakunnassa ei ole valmiina maakuntatasoisia järjestöyhteistyön rakenteita. Kunnat tukevat järjestöjä erilaisin tavoin.

Tiedostetut ja keskeisimmät projektiin kohdistuvat vaatimukset (esim. lakisääteiset vaatimukset tai toimialakohtaiset)

Sote-järjestämisluonnoksen eduskuntakäsittelyssä maakunnille lisättiin velvollisuus tukea sote-järjestöjä. Tuki voi olla tiloja, asiantuntija-apua, viestintätukea ja harkinnan mukaan myös avustuksia.

Resurssit / projektitiimi

Kuvaa projektin toteuttamiseen osallistuvat resurssit
Projektipäällikkö Katja Syvärinen, osallisuus ja järjestöyhteistyö
Projektipäällikkö Taru Syrjänen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Hankejohtajat Leena Turpeinen, Pirjo Marjamäki, Tero Manninen, Leena Serpola-Kaivo-oja
Valmistelijat Pirkko Excell, Maarit Välikoski.
Uudenmaan sote-järjestöjen kumppanuusverkosto Kumajan viisi työntekijää

Tärkeimmät projektiin liittyvät dokumentit (liitteet)

Liitteenä:

Kuvaus maakunnan kuntien järjestöavustuksista ([Kumajan kuntakartoitus](#))
Sote-järjestöjen työryhmän [ehdotus järjestöjen osallistumisesta maakunnan hallintoon](#)
Järjestöjen kehittämisryhmän nimeämis päätös ([Maakuntajohtaja 9/2018](#))
[Osallisuusohjelman teemoja järjestöjen työpajan tuloksena 2018](#)
[Kumajan järjestökysely 2018](#)

KUMAJA

**JÄRJESTÖYHTEISTYÖ
UUDENMAAN KUNNISSA**

KUMAJA

JÄRJESTÖYHTEISTYÖ UUDENMAAN KUNNISSA

Kumajan kuntakartoitus 2018

Kumaja 1.3.2019

TEKIJÄT:

Elisa Lipponen, Kaisa Luhtala, Paula Oittinen,
Soile Törrönen & Jaana Pirhonen

Sisällys

Tiivistelmä	4
1 Johdanto	6
2 Kartoituksen toteutus	7
3 Uusmaalaisten kuntien järjestöyhteistyö	8
3.1 Moninaiset yhteistyön muodot	8
3.2 Järjestöyhteistyön koordinointi ja järjestöstrategiat	10
3.3 Uudenmaan kuntien järjestöavustukset	11
3.4 Tilat ovat tärkeä tukimuoto	14
3.5 Kuntien järjestöyhteistyön näkymät sote-palvelujen uudistuessa	14
4 Järjestöyhteistyö kuntien hyvinvointikertomuksissa	15
4.1. Hyvinvointikertomus kunnan työvälineenä	15
4.2. Järjestöjen osallistuminen kuntien hyvinvointikertomusprosesseihin	15
5 Pohdinta - järjestöyhteistyön eroja, yhtäläisyyksiä ja uusia avauksia	17
6 Kuntakohtaiset tiedot	19
Askola	19
Espoo	20
Hanko	22
Helsinki	23
Hyvinkää	26
Inkoo	28
Järvenpää	29
Karkkila	31
Kauniainen	32
Kerava	33
Kirkkonummi	34
Lapinjärvi	36
Lohja	37
Loviisa	38
Myrskylä	40
Mäntsälä	41
Nurmijärvi	43
Pornainen	44
Porvoo	45
Pukkila	47
Raasepori	48
Sipoo	49
Siuntio	50
Tuusula	52
Vantaa	53
Vihti	55
Liitteet	57

Tiivistelmä

Valmisteltaessa tulevia järjestöyhteistyön rakenteita ja järjestöjen rahoitusmallia maakunnissa tarvitaan tietopohja kuntien tekemästä järjestöyhteistyöstä. Tässä Uudenmaan järjestöjen kumppanuusverkosto Kumajan kuntakartoituksessa on ensimmäisen kerran koottu tietoa uusmaalaisissa kunnissa tehtävän järjestöyhteistyön muodoista ja rakenteista sekä kuntien järjestöille jakamista avustuksista. Kumaja teki kuntakartoituksensa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluvaiheessa vuoden 2018 lopussa.

Uusmaalaiset kunnat avustivat järjestöjä vuonna 2017 yli 90 miljoonalla eurolla. Tästä sote-järjestöjen saama osuus oli noin 10 miljoonaa. Kunnat eivät ole vähentäneet järjestöavustuksiaan ennakoidessaan uudistuksen tuomaa uutta vastuunjakoa kunnan ja maakunnan välillä. Kokonaisuutena kuntien järjestöille osoittamassa tuessa ei ole tapahtunut Uudellamaalla suuria muutoksia. Uusmaalaiset kunnat eivät myöskään suunnittele pienentävänsä järjestötukiaan lähivuosina.

Kaikki uusmaalaiset kunnat tekevät monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa edistääkseen kuntalaistensa hyvinvointia ja terveyttä. Yhteistyö painottuu ennaltaehkäisevään hyvinvointia ja terveyttä edistävään (hyte) työhön, jonka merkityksen kunnat uskovat kasvavan entisestään. Siksi monessa kunnassa arvellaan, että niiden olisi hyvä tehdä entistä aktiivisemmin järjestöyhteistyötä. Kunnat näkevät myös tarpeen selkeyttää järjestöyhteistyönsä käytänteitä ja järjestöavustustensa myöntämisprosesseja.

Vaikka järjestöyhteistyön merkitys kunnan hyte-työssä tunnistetaan, harvassa Uudenmaan kunnassa järjestöyhteistyö on kirjattu kunnan strategiaan. Erillistä järjestöstrategiaa tai yhdistysohjelmaa ollaan työstämässä vasta muutamassa kunnassa. Järjestöyhteistyö on vastuutettu ja koordinoitu kunnissa monin eri tavoin. Ei ole tarkoituksenmukaistakaan, että eri kokoisissa kunnissa olisi samanlaiset yhteistyörakenteet.

Kaikissa uusmaalaisissa kunnissa tehdään vähintään kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomus. Niitä ei juuri hyödynnetä strategisen johtamisen ja hyte-toiminnan kehittämisen välineenä. Tähän ollaan kuitenkin monessa kunnassa alettu pyrkiä. Kunnat keräävät hyvinvointikertomukseensa järjestötietoa mutta järjestöt on otettu vaihtelevasti mukaan hyvinvointikertomuksen tuottamiseen, seurantaan tai arviointiin.

Kunnat ovat valmiita kehittämään yhteistyötään järjestöjen kanssa. Tulevaisuudessa kuntalaisten osallisuutta tukeva järjestöyhteistyö kuuluu varmasti yhä useamman kunnan strategiaan Uudellamaalla.

Kiitokset

Kumaja kiittää lämpimästi kaikkia Uudenmaan 26 kuntaa ja niiden virkamiehiä, jotka toimittivat tietoja kuntansa järjestöyhteistyöstä tätä raporttia varten. Sen lisäksi, että virkamiehet kokosivat lukuja järjestöavustuksista ja kuvauksia järjestöyhteistyön tavoista, he pohtivat kuntansa järjestöyhteistyön näkymiä ja kehittämiskohteita. Tämä kaikki on arvokasta tietoa valmisteltaessa tulevaisuuden järjestöyhteistyön malleja ja rakenteita Uudellamaalla.

Suuret kiitokset Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hankkeelle avusta kyselylomakkeen laatimisessa. Kiitämme myös muita Järjestö 2.0 -ohjelmakokonaisuuden hankkeita ajatuksenvaihdosta ja vertaistuesta.

1 Johdanto

Järjestöillä on kunnissa merkittävä rooli sosiaali- ja terveys (sote) -palveluita täydentävässä ja kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävässä (hyte) työssä. Valmisteilla olevassa maakunta- ja sote-uudistuksessa sote-palveluiden järjestämismäärä siirretään kunnilta maakunnille hyte-työn jäädessä edelleen kuntien tehtäväksi. Uudellamaalla tämän on arveltu vaikuttavan järjestöjen toimintaan ja toimintaedellytyksiin kunnissa. Etenkin sote-järjestöt ovat ilmaisseet huolensa siitä, mikä tulee olemaan järjestöyhteistyön asema sekä kuntien ja maakunnan hyte-yhdyspintatyössä että kuntien ja maakunnan tehtävien rajapintaan jäävässä toiminnassa. Uudistuksen pitkän siirtymävaiheen aikana pelätään käyvän niin, että kunnat vähentävät avustuksiaan järjestöille ennen kuin maakunta tekee päätöksiä järjestöjen rahoittamisesta.

Suunniteltaessa sitä, miten turvata järjestöjen toimintaedellytykset sekä hyte-työssä välttämätön järjestöyhteistyö Uudenmaan kunnissa ja maakunnassa, tarvitaan tietoa kuntien tekemästä järjestöyhteistyöstä sekä kuntien järjestöavustuksista.

Kuntien järjestöyhteistyöhön ei ole yhtenäisiä toimintamalleja, vaan kunnat organisoivat yhteistyön ja tukevat alueellaan toimivia järjestöjä itse päättämällään tavalla. Järjestöyhteistyö voi siis olla hyvin monimuotoista, eikä siitä ja sen rakenteista eri kunnissa ole saatavissa kootusti tietoa. Uudenmaan järjestöjen kumppanuusverkosto Kumaja ryhtyi kartoittamaan Uudenmaan 26 kunnan järjestöyhteistyötä syksyllä 2018. Kumaja selvitti kartoituksessaan kunnissa tehtävän järjestöyhteistyön muotoja ja rakenteita sekä kuntien järjestöille myöntämien tukien määrää ennen maakunta- ja sote-uudistusta. Tämä tieto on hyödynnettävissä järjestöyhteistyön kehittämisessä maakunnassa ja sen kunnissa myös siinä tapauksessa, että uudistus toteutettaisiin jollain muulla tavalla kuin hallituskaudella 2015-2019 esitetyn mallin mukaisesti.

Alkuvuodesta 2019 valmistuneen kuntakartoituksen tulokset ovat suuntaa antava yleiskuvaus uusmaalaisten kuntien järjestöyhteistyöstä ja siihen kytkeytyvästä rahoituksesta ja muista tuista järjestöille. Kartoitus selkeyttää ennen kaikkea sitä, miten paljon Uudenmaan asukasluvuiltaan hyvin erikokoiset kunnat jakavat järjestöavustuksia. Tiedot kuntien myöntämisestä järjestöavustuksista ovat pääosin vuodelta 2017, mutta muutamista kunnista on mukana myös vuoden 2018 avustustietoja.

Omana kokonaisuutenaan kartoituksessa ovat kuntien hyvinvointikertomukset ja se, miten järjestöt osallistuvat niiden tuottamiseen. Kunnan hyvinvointikertomus on strateginen työkalu, jota voidaan hyödyntää kunnan hyte-toiminnan ja -politiikan ohjaamisessa. Hyvinvointikertomuksen valmistelun on tarkoitus olla eri toimijoiden yhteinen prosessi ja onkin mielenkiintoista nähdä, miten kuntien ja järjestöjen hyte-yhteistyö konkretisoituu hyvinvointikertomusten teossa. Tieto järjestöjen osallistumisesta kuntien hyvinvointikertomusprosessiin on arvokasta myös laadittaessa alueellista hyvinvointikertomusta. Uudellamaalla tätä alueen kuntien sekä järjestöjen kanssa yhteistyössä tehtävää maakunnan hyvinvointikertomusta alettiin valmistella samaan aikaan järjestökartoituksen tekemisen kanssa.

Uudellamaalla on 26 hyvin erikokoista kuntaa suurista kaupungeista pieniin maaseutumaisiin kuntiin. Näin ollen eri kuntien suora vertailu keskenään ei ole aina mielekäästä. Tämän raportin lopussa on erikseen kuvaukset jokaisen Uudenmaan kunnan tekemästä järjestöyhteistyöstä. Myös Uudenmaan järjestökenttä on moninainen suurista keskusjärjestöistä pieniin paikallisyhdistyksiin. Raportissa kiinnitetään erityistä huomiota sote-järjestöihin, mutta muuten järjestöjä ei erotella. Tekstissä käytetään rinnakkain sanoja järjestö ja yhdistys samassa merkityksessä.

2 Kartoituksen toteutus

Kumajan kuntakartoitus toteutettiin sähköisenä kyselynä, joka lähetettiin kaikkiin Uudenmaan kuntiin. Kyselyn lisäksi muutamissa kunnissa tehtiin tarpeen mukaan tarkentavia ja syventävinä kuntien virkamiesten haastatteluja.

Pääsääntöisesti kartoituksen tiedot kerättiin vuoden 2018 elokuun ja lokakuun välillä, mutta tiedonkeruuta jatkettiin tarkennusten osalta aina helmikuuhun 2019 asti.

Kartoituksen kyselylomake (*Liite 1*) laadittiin pohjanaan Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n hallinnoiman Keski-Suomen vaikuttavat järjestöt -hankkeen tekemä kartoitus (Keski-Suomen järjestökartoitus 2018). Kysely tehtiin suomeksi, mutta vastausmahdollisuus oli myös ruotsiksi. Ruotsinkielisiä vastauksia saatiin muutamista rannikkokaupungeista.

Kysely pyrittiin kohdistamaan kuntien hyte-koordinaattoreille tai järjestöyhteistyötä koordinoiville virkamiehille. Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin kertomaan vapaasti kunnan tekemästä yhteistyöstä järjestöjen kanssa sekä siitä, millä tavoin yhteistyön tekeminen on kunnassa organisoitu. Erikseen pyydettiin näkemyksiä siitä, muuttaako maakunta- ja sote-uudistus kunnan tekemää järjestöyhteistyötä.

Kuntien järjestöille antamia tukia selvitettiin pyytämällä luettelemaan kunnan käyttämät erilaiset avustustyypit ja avustuksia myöntävät tahot sekä arvio vuonna 2017 myönnettyjen järjestöavustusten kokonaissummasta. Lisäksi kysyttiin arviota siitä, kuinka montaa järjestöä kunta on tukenut ja kuinka suuri osa tuensaajista oli sote-järjestöjä.

Hyvinvointikertomusten laadintaa ja järjestöjen roolia siinä kartoitettiin omilla kysymyksillään. Kartoituksen edetessä kävi ilmi, että kysely haastatteluineen oli syytä osoittaa kuntien eri toimialoille erikseen, sillä harvassa kunnassa tieto järjestöyhteistyöstä ja -avustuksista oli saatavissa kootusti. Useissa kunnissa oikeaa tahoja vastaamaan kyselyyn etsittiin lukuisin puhelinoitoin ja sähköpostein. Joissain kunnissa virkamiehet koostivat yhdessä yhteisen vastauksen. Toisissa kunnissa kyselyyn vastattiin esimerkiksi toimialoittain ja nämä erilliset vastaukset yhdistettiin. Tästä johtuen kyselyn läpivieminen osoittautui erittäin aikaa vieväksi ja työlääksi.

Kyselyyn vastanneet olivat pääasiassa päällikkö- ja esimiestehtävissä, esimerkiksi toimialajohtajia ja hallintojohtajia ja talousjohdosta vastaavia. Lisäksi vastaajissa oli muun muassa hyvinvointikoordinaattoreita, erityisasiantuntijoita ja sihteereitä sekä yhteisömanageri.

3 Uusmaalaisen kuntien järjestöyhteistyö

3.1 Moninaiset yhteistyön muodot

Uusmaalaiset kunnat tekevät paljon ja moninaista järjestöyhteistyötä. Kunnat kokevat järjestöyhteistyön tärkeäksi osaksi kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja yhteistyö painottuu ennaltaehkäisevään työhön. Siksi kunnat haluavat tulevaisuudessakin tehdä järjestöyhteistyötä tiiviisti ja monipuolisesti. Kunnissa kuitenkin tunnustetaan, että järjestöyhteistyössä voitaisiin olla nykyistä aktiivisempia.

Kunta ehdottomasti tarvitsisi laajempaa yhteistyötä järjestöjen kanssa asukkaiden hyväksi. Kunnan pitäisi aktivoitua. (Inkoo)

Varsinkin pienissä kunnissa tunnustetaan se, että kunta ei yksin selviä tietyistä yhteistoiminnoista, kuten harrastusmahdollisuuksien tarjoamisesta, ja tarvitsee siihen järjestöjä.

Tiedostetaan, että kunta ei voi tuottaa kaikkea itse. Tällöin ainoa keino parantaa kuntalaisten hyvinvointia on se, että yhteistyötä tehdään yhdistysten kanssa. (Siuntio)

Seuraavaan on koottu muutamia tapoja, joilla uusmaalaiset kunnat tekevät yhteistyötä järjestöjen kanssa. Tarkemmat tiedot yksittäisten kuntien järjestöyhteistyön muodoista löytyvät raportin lopussa olevista kuntakohtaisista kuvauksista.

Tapahtumat ja tilaisuudet

Kunnat ja järjestöt tuottavat paljon tapahtumia ja tilaisuuksia yhdessä. Esimerkiksi Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry:n ja sen alueen kuntien yhteistyönä järjestetään muutaman kerran vuodessa järjestötrefejä ja -foorumeita. Saman tyyppisiä tilaisuuksia on myös muun muassa Itä-Uudellamaalla, Lohjalla ja Vantaalla. Tällaiset verkostoitumistilaisuudet tarjoavat yhdistyksille ja kaupungin toimijoille mahdollisuuden kohdata toisiaan ja niissä paneudutaan ajankohtaisiin teemoihin tai tapahtumien suunnitteluun. Yhteistyössä järjestetyt järjestömessut kokoavat kunnan järjestökentän yhteen.

Kuntien järjestöyhteistyö on hyvin usein tilojen tarjoamista niin verkostoitumistapahtumiin kuin yhdistysten toimintaan. Kunnan virkamiehet osallistuvat yhteistyön nimissä näihin yhteistyötilaisuuksiin. Kunnat voivat myös tuoda palveluitaan järjestöjen hallinnoimiin tiloihin, kuten Keravalla, jossa Mannerheimin Lastensuojeluliiton koordinoiman Me-talon toimintaan kuuluu muun toiminnan ohella kaupungin tuottamia palveluja ja tilaisuuksia.

koulutukset

YHTEISTYÖ YKSITTÄISTEN YHDISTYSTEN KANSSA

YHTEISTYÖFOORUMIT *kehittäminen*

YHTEISSUUNNITTELU HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ EDISTÄVÄ TYÖ

KERHOT NEUVOSTOT TAPAHTUMAT **RYHMÄT VERKOSTOT**

KAUPUNGIN KOORDINOIMA VAPAAEHTOISTYÖ HARRASTEET

YHTEISTYÖELIMET PALVELUT

Verkostot

Monialainen verkostotyö on useissa kunnissa tapa koota laajasti asiantuntijoita saman asian ympärille. Järjestöt ovat mukana tällaisissa verkostoissa yhdessä kuntien kanssa. Verkostotyötä esimerkkinä voidaan mainita Järvenpään, Kirkkonummen ja Espoon verkostot ja työryhmät.

Järvenpään kotouttamisverkostossa on mukana järvenpääläisiä yhdistyksiä, järjestöjä, kansalaisliikkeitä ja seurakuntia sekä kaupungin maahanmuuttajapalveluiden toimijoita. Verkosto kehittää ja järjestää yhteistyössä kotoutumista edistävää toimintaa.

Kirkkonummella Selvästi Terveempi Elämä -yhteistyöryhmä kokoaa yhteen julkiset, yksityiset ja järjestöjen toimijat päihde-, mielenterveys- ja työllistämissektorilta. Kuukausittain kokoontuvan yhteistyöryhmän tavoitteena on kehittää palveluita ja tiedonkulkua eri toimijoiden välillä.

Espoossa järjestöjen edustajat ovat mukana jäseninä kaupungin hyvinvointityön johtamisen rakenteissa ja erilaisissa verkostoissa. Tämän tyyppisellä toiminnalla edistetään vuoropuhelua ja yhteistä tavoiteasetantaa.

Järjestöt kunnan palveluiden suunnittelijoina ja täydentäjinä

Järvenpäässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiakasprosesseissa on hyödynnetty järjestöjen asiantuntemusta, muun muassa ikääntyneiden palveluissa. Järjestöt tekevät yhteistyötä hoivayksikössä ja järjestöjen apua ja asiantuntemusta hyödynnetään myös yksittäisten palvelujen suunnittelussa.

Tämä kartoitus ei pureudu tarkemmin järjestöjen kunnille tuottamiin myytäviin palveluihin, mutta osana järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, kunnat nostivat esiin myös järjestöiltä ostettavat palvelut. Kunnat ostavat järjestöiltä toimintaa, joka täydentää niiden omaa palvelutuotantoa. Esimerkiksi Hyvinkää hankkii palveluita mielenterveys- ja päihdetyötä tekevilta sekä asunnottomien kanssa toimivilta järjestöiltä, jolloin kumppanuus voidaan nähdä strategisena kumppanuutena.

Koulutukset

Koulutusyhteistyö on tavallista uusmaalaisten kuntien ja järjestöjen välillä. Järjestöillä ja kunnilla voi olla yhteisiä tarpeita, jolloin yhteistyönä toteutettavan koulutuksen tai valmennuksen rakentaminen on järkevää. Usein yhteistyössä toteutetaan erilaisia vapaaehtoistoiminnan kursseja, kuten esimerkiksi Espoossa, Keravalla ja Tuusulassa. Helsingissä järjestöt kouluttavat niiden omaan erityisalaan kuuluvaa hoitohenkilökuntaa.

Järjestöyhteistyön koordinointi hajautettu kunnan eri toimialoille

Askola, Espoo, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Karkkila, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Lohja, Loviisa, Nurmijärvi, Pornainen, Raasepori, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vihti

Muu yhteistyö

Kunnan ja järjestöjen välinen yhteistyö on myös esimerkiksi vapaaehtoistoiminnan tukemista, kuten esimerkiksi työnohjaajaresurssin tarjoamista vapaaehtoistyöhön. Mäntsälässä kunnan sosiaalityöntekijöitä on vapaaehtoistyössä toimivien työnohjaajina. Lisäksi muun muassa Tuusulassa on käytössä osallistuva budjetointi, jossa tehdään yhteistyötä paikallisten yhteisöjen kanssa.

3.2 Järjestöyhteistyön koordinointi ja järjestöstrategiat

Uudenmaan 26 kunnan joukkoon mahtuu paljon eri kokoisia ja erilaisia kuntia. Tästä johtuen myös järjestöyhteistyö on kunnissa järjestetty monin eri tavoin. Järjestöyhteistyön koordinointi on kunnissa pääosin hajautettu eri toimialoille ja useisiin yksiköihin. Kunnassa ei tällöin ole yhtä koko kunnan järjestöyhteistyöstä vastaavaa tai sitä koordinoivaa henkilöä. Toimialat tekevät järjestöyhteistyötä tai solmivat yhteistyösopimuksia omaa toimintaansa lähellä olevien järjestöjen kanssa.

Joissain kunnissa on erikseen nimetty järjestöyhteyshenkilö tai vastuutaho koko kunnan järjestöyhteistyölle. Neljässä uusmaalaisessa kunnassa järjestöyhteistyö on kokonaisuutena vastuutettu hyvinvointikoordinaattorille, sivistystoimenjohtajalle, vapaa-aikakoordinaattorille tai kulttuuri- ja kurssisuunnittelijalle. Järjestöyhteistyön kokonaisuus saattaa myös olla jaettu useamman henkilön tehtäviin. Porvoossa järjestöyhteistyöstä vastaavat hyte- ja vapaaehtoistyön koordinaattorit, kehittämispäällikkö, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelupäällikkö ja nuorisopalvelupäällikkö. Pukkilassa järjestöyhteistyötä koordinoivat nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnan ohjaaja ja hyvinvointipäällikkö. Vantaalla on tehty uudistus, jossa kaupungin eri toimialojen järjestöyhteistyön koordinaatiosta vastaa sen Kuntalaispalvelut.

Kunnassa järjestöyhteistyön kokonaisuudesta vastaava taho

Inkoo, Lapinjärvi, Myrskylä, Mäntsälä, Porvoo, Pukkila, Vantaa

Yhdessäkään Uudenmaan kunnassa ei ollut kartoituksen tekoaikaan erillistä järjestöstrategiaa. Tämän eteen työskennellään kuitenkin esimerkiksi Vantaalla tehden järjestöohjelmaa. Lohjalla puolestaan kootaan parhaillaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä yhdistysohjelmaa. Kuntien strategioissa saatetaan korostaa järjestöyhteistyötä, kuten esimerkiksi Helsingissä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa mutta yleisesti ottaen uusmaalaisen kuntien järjestöyhteistyö ei näy niiden strategioissa.

Järjestöjen kanssa tehdyssä yhteistyössä tulisi huomioida myös se, mitä hyötyä järjestöt tuottavat kaupungille ja sen asukkaille, esimerkiksi ennaltaehkäisevän työn keinoin ja toisaalta miten tätä tietoa voitaisiin mitata. (Lohja)

3.3 Uudenmaan kuntien järjestöavustukset

Yhtä lukuun ottamatta kaikki uusmaalaiset kunnat myönsivät järjestöille avustuksia. Ainoastaan Askola ei anna lainkaan järjestöavustuksia, vaan sen järjestötuki perustuu ostopalveluihin ja kumppanuussopimuksiin. Uudenmaan järjestöavustusten määrä oli yhteensä noin 90 761 600 euroa. Kuntakohtaisesti järjestöavustukset vaihtelivat 0 - 70 000 000 euron välillä vuodessa (Taulukot 1 ja 2).

Kuntien järjestöille antama avustus kuntalaista kohti oli tyypillisesti 5 ja 20 euron välillä summien mediaanin ollessa 10 euroa. Avustuksia jakavista kunnista Myrskylässä ja Mäntsälässä järjestöavustukset olivat alle 5 euroa ja Helsingissä yli 100 euroa kuntalaista kohti. On kuitenkin huomioitava, että kunnat avustavat järjestöjä myös esimerkiksi tila-avustuksin, jotka eivät ole mukana tässä laskelmassa.

Vuonna 2017 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehtiin järjestöjen kautta 55 eurolla / uusmaalainen asukas

Sote-järjestöjen osuus avustuksia saaneista järjestöistä vaihteli kunnittain. Karkkila ilmoitti, etteivät sote-järjestöt ole viime vuosina hakenneet avustuksia lainkaan. Inkoossa, Järvenpäässä, Keravalla, Kirkkonummella, Lapinjärvellä, Lohjalla, Mäntsälässä, Nurmijärvellä, Porvoossa, Siuntiossa, Tuusulassa ja Vihdissä sote-järjestöjen osuus avustusten saajista oli 12 - 30 prosenttia ja Myrskylässä peräti 60 prosenttia. Muut uusmaalaiset kunnat eivät eritelleet sote-järjestöjen osuutta avustuksia saavista järjestöistä. Siten parhaiten sote-järjestöjen avustuksia tässä raportissa kuvaa sote-, hyvinvointi- tai peruspalvelutoimialan myöntämät 10 172 200 euroa. Toki kaikki tähän summaan sisältyvät avustukset eivät suuntaudu yksinomaan sote-järjestöille. Lisäksi sote-järjestöt saavat avustuksia muiden toimialojen avustushakujen kautta.

Useat kunnat ostavat järjestöiltä palveluita ostopalvelusopimuksin. Koska tämä ei ole suoranaista järjestötukea, vaan kunta voisi periaatteessa hankkia samat palvelut yksityiseltä sektorilta, ostopalvelut rajattiin tämän raportin ulkopuolelle. Lisäksi osalla kunnista oli vaikea erottaa nämä hankinnat muista kunnan hankinnoista ja yksinään järjestöjä koskeva summa olisi saattanut olla hyvin kaukana todellisuudesta. Kumppanuussopimuksista tiedusteltiin ilman erittelyä samassa kohdassa kuin ostopalvelusopimuksia, joten myös kumppanuussopimuksista on tyydyttävä toteamaan, että niitä oli useilla kunnilla.

Kuntien myöntämiä yleisimpiä avustuksia järjestöille olivat vastikkeeton yleisavustus, järjestöavustus ja vastikkeellinen palvelua vastaan annettava kohdeavustus. Kunnat tulkitsivat **nämä termit** vastauksissaan vaihtelevasti. Lisäksi kunnat myöntävät järjestöavustuksia nimellä toiminta-avustus.

Kunta	Kunnan yleis-avustuksena	Järjestö-avustuksena	Kohde-avustuksena	Kunta järjestön toiminnan osarahojittajana	Henkilö-resurssina	Tuki palveluina	Muu / ei määritelty	Yhteensä
Askola								0
Espoo	1,550,000	917,000	2,005,000					4,472,000
Hanko	26,500		15,500		5,000	500		47,500
Helsinki	2,210,000	6,677,000	85,000			70,000	60,958,000	70,000,000
Hyvinkää	100,000	1,280,000	150,000				4,830,000	6,360,000
Inkoo		40,000	20,000					60,000
Järvenpää		245,000	5,000					250,000
Karkkila	19,000				20,000	500	20,000	59,500
Kauniainen							167,400	167,400
Kerava		211,000	120,000					331,000
Kirkkonummi	396,000		122,000					518,000
Lapinjärvi	1,600	9,600	5,400	1,000		2,000	1,800	21,400
Lohja							494,200	494,200
Loviisa							1,609,600	1,609,600
Myrskylä	8,000		1,000					9,000
Mäntsälä							67,000	67,000
Nurmijärvi		400,000	36,000					436,000
Pornainen	29,200	8,000						37,200
Porvoo							1,588,000	1,588,000
Pukkila	25,200		10,600			600		36,400
Raasepori	176,000	101,400	227,400			300		505,100
Sipoo							389,700	389,700
Siuntio	53,500	500				100	4,500	58,600
Tuusula	3,000	64,000	185,000		4,000			256,000
Vantaa		1,384,000	799,000				560,000	2,743,000
Vihti	200,000	7,000				3,000	35,000	245,000
YHTEENSÄ	4,798,000	11,344,500	3,786,900	1,000	29,000	77,000	70,725,200	90,761,600

Taulukko 1. Uudenmaan järjestöavustukset avustustyypeittäin

Kunta	Sote / hyvinvointi / peruspalvelu	Liikunta	Kasvatus ja koulutus / sivistys ja vapaa-aika	Kulttuuri	Nuoriso	Kunnan- hallitus	Muu / ei määritelty	Yhteensä
Askola								0
Espoo	2,175,000	1,500,000		374,000	423,000			4,472,000
Hanko			28,335	19,165				47,500
Helsinki	6,600,000	7,589,000	5,500,000	17,000,000	2,665,000		30,646,000	70,000,000
Hyvinkää	160,000	91,000	5,400,000	690,000	19,000			6,360,000
Inkoo		16,000		14,000	10,000		20,000	60,000
Järvenpää	45,000		205,000					250,000
Karkkila			17,000			20,000	22,500	59,500
Kauniainen	58,200			109,200				167,400
Kerava		83,000		130,000	10,000		108,000	331,000
Kirkkonummi	30,000	144,000	53,000	116,000	28,000	147,000		518,000
Lapinjärvi	1,600	5,400			8,400		6,000	21,400
Lohja	100,400	150,000		210,000	33,800			494,200
Loviisa	15,600		190,000				1,404,000	1,609,600
Myrskylä			9000					9,000
Mäntsälä		30,000		18,100	14,000		4,900	67,000
Nurmijärvi							436,000	436,000
Pornainen							37,200	37,200
Porvoo	40,000	345,000	320,000	828,000	55,000			1,588,000
Pukkila							36,400	36,400
Raasepori	214,800	159,000		131,300				505,100
Sipoo	6,000	295,000		33,000	52,000		3,700	389,700
Siuntio	600		53,500				4,500	58,600
Tuusula	9,000	70,000		115,000	21,000	41,000		256,000
Vantaa	716,000	1,025,000		448,000	344,000		210,000	2,743,000
Vihti		100,000	105,000	15,000	25,000			245,000
YHTEENSÄ	10,172,200	11,602,400	11,880,835	20,250,765	3,708,200	208,000	32,939,200	90,761,600

Taulukko 2. Uudenmaan järjestöavustukset toimialoitain.

3.4 Tilat ovat tärkeä tukimuoto

Lähes kaikki Uudenmaan kunnat luovuttavat tiloja järjestöjen käyttöön joko maksutta tai maksua vastaan. Käytäntöjä on lukuisia eikä huomattava määrä vastaajista pystynyt raportoimaan euromääräistä arvoa tilatuille. Tästä syystä tilatuet on jätetty avustustaulukoista pois. Tilatuet ovat kuitenkin yksi merkittävimmistä kuntien järjestötukimuodoista. Jossain kunnissa ne jopa muodostavat suurimman osan niiden järjestötuesta.

Vantaalla tilojen käytön tuki subventoituina tilahintoina on noin 10 miljoonaa euroa pelkästään liikunnan osalta, Vihdissä tiloja tuetaan arviolta 100 000 eurolla ja pienessä Pukkilassakin seurantalot on vapautettu kiinteistöverosta ja muita tilatukia annetaan noin 7000 euron arvosta. Kirkkonummella tila-avustukset on laskettu ja ne ovat suurin tuki kansalaistoiminnalle. Kunnan tila-avustukset ovat kokonaisuudessaan noin 570 000 euroa, mikä on noin 50 000 euroa enemmän kuin muut järjestöavustukset yhteensä.

Tyypillisin tapa tukea järjestöjä on luovuttaa niiden käyttöön liikuntatiloja. Järjestöt saavat käyttää kunnan tiloja usein myös tapahtumia, kursseja ja leirejä varten. Maksukäytännöt vaihtelivat kunnittain ja toimialojen välillä. Koulujen liikuntasalit olivat usein maksuttomia, toisinaan maksuttomuus koskee alle 18-vuotiaille suunnattua toimintaa. Muutenkin tilamaksut ovat usein subventoituja. Loviisassa sote-järjestöjen ainoa tukimuoto on kaupungin tarjoama kumppanuustalo.

3.5 Kuntien järjestöyhteistyön näkymät sote-palvelujen uudistuessa

Kuntien myöntämässä järjestötuessa ei ole vastaajien arvion mukaan tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Kuntakohtaisesti avustuksissa on ollut pieniä leikkauksia tai lisäyksiä. Tämän ei kuitenkaan katsottu liittyvän valmistella olevaan maakunta- ja sote-uudistukseen, vaan kyse on ollut kunnan talouden yleisestä tasapainottamisesta tai esimerkiksi vuokratulujen nousun vaatimista lisäyksistä järjestötukiin. Muutamassa kunnassa järjestöjen rahoitusta, mukaan lukien sote-järjestöt, oli suunnitelmallisesti lisätty. Kunnat myös uskovat järjestötukiensa säilyvän suurin piirtein nykyisen suuruisina. Etenkään pienet kunnat eivät nähneet uudistuksen tuovan suurta muutosta niiden antamaan järjestötukeen.

Maakunta- ja sote-uudistuksen arvioidaan toteutuessaan tuovan jonkin verran muutoksia kuntien järjestöyhteistyöhön. Sote-palveluiden järjestämisvastuun siirtyessä maakunnalle ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen jäädessä kuntiin, kaivataan etenkin työnjaon ja vastuiden selkeyttämistä maakunnan ja kunnan välillä. Tämä on tärkeää sekä kuntien että järjestöjen näkökulmasta. Huomiota sai myös se, että kuntien sote-toimialan järjestöyhteistyöstä vastaavat henkilöt siirtyvät mahdollisesti maakunnan palvelukseen.

Suurissa ja keskisuurissa kunnissa oli pieniä kuntia selkeästi enemmän kiinnitetty huomiota siihen, miten järjestöjen rahoittaminen jatkuu, jos sote-palveluiden järjestäminen ei ole enää kunnan tehtävä. Esimerkiksi Helsinki korosti, että avustusehtoja on tarkasteltava ja rajaa avustettavan toiminnan ja hankintojen välillä on selkeytettävä entisestään. Hyvinkäällä pelätään, että sellainen kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta tärkeä toiminta kuten mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö, ovat vaarassa jäädä maakunnan ja kunnan tehtäväkenttien rajapinnalle siten, ettei kukaan ota vastuuta toiminnasta ja rahoita sitä. Muutamassa pienessä kunnassa toivottiin järjestöjen toiminnan paikkaavaan palveluita, jotka sote-uudistuksessa mahdollisesti kaikkooavat kunnasta.

Merkittävää on, että kunnat ovat halukkaita jatkamaan tiivistä yhteistyötään järjestöjen kanssa. Järjestöjen työ halutaan tulevaisuudessakin pitää lähellä kuntalaisia. Kunnat pyrkivät myös kehittämään kunnan ja maakunnan yhdyspintatytöä toivoen, että myös maakunta sitoutuu tähän. Monet kunnat kertoivat, että tarve lisätä järjestötukien hakuprosessien läpinäkyvyyttä ja selkeyttä on kasvanut. Tähän on useissa kunnissa jo puututtu tai ollaan puuttumassa.

4 Järjestöyhteistyö kuntien hyvinvointikertomuksissa

4.1. Hyvinvointikertomus kunnan työvälineenä

Kuntien hyvinvointikertomukset ovat kuvauksia kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä. Kunnissa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain.

Hyvinvointikertomus on kunnan johtamisen strateginen työkalu, joka ohjaa kunnan hyvinvointipolitiikkaa. Sen avulla voidaan perustella päätöksiä, priorisoida toimenpiteitä ja ohjata resurssien käyttöä. Hyvinvointikertomus on paitsi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, myös seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuessa, myös maakuntien on valmisteltava valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Samoin kuin kunnissa, maakunnassa hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ohjaavat toimenpiteitä ja resurssien käyttöä.

Jokaisessa Uudenmaan kunnassa tuotetaan hyvinvointikertomus. Kunnilla on kuitenkin keskenään erilaisia prosesseja hyvinvointikertomuksen tuottamiseksi. Useassa kunnassa hyvinvointikertomusta ja sen työstöprosessia oli juuri uudistettu tai uudistus oli meneillään. Osa kunnista kertoi vastauksissaan, että hyvinvointikertomusta ei vielä hyödynnetä tarpeeksi strategisena johtamisen välineenä. Myös tämä pyrittiin huomioimaan hyvinvointikertomuksen kehittämistyössä.

Lapinjärvi ja Loviisa koostavat hyvinvointikertomuksensa yhdessä. Hyvinvointikertomukseen kerätään tietoa järjestötoiminnasta ja työryhmässä on järjestöedustus kummastakin kunnasta. Yhteistyö järjestöjen kanssa tukee molempien kuntien palveluita.

4.2. Järjestöjen osallistuminen kuntien hyvinvointikertomusprosesseihin

Järjestöt tiedon tuottajina

Kahdeksan uusmaalaista kuntaa ilmoitti, että ne keräävät tietoa hyvinvointikertomukseensa suoraan järjestöiltä.

Kunnat, jotka keräävät hyvinvointikertomukseen tietoa järjestöiltä:

Askola, Hyvinkää, Lapinjärvi, Loviisa, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pukila ja Vantaa

Tiedot, joita kunnat keräävät järjestöiltä hyvinvointikertomuksiinsa ovat muun muassa järjestöjen toiminnankuvauksia. Esimerkiksi Keravalla lasten- ja nuorten hyvinvointityöryhmässä mukana olevilla järjestöillä on mahdollisuus kommentoida hyvinvointikertomusta sekä lisätä siihen toimintaansa kuvaavia tietoja. Muita kerättäviä tietoja ovat esimerkiksi järjestöavustusten määrä, järjestötoiminnan käynti- ja osallistumismäärät ja osallistujapalautteet. Paljon tietoa hyvinvointikertomukseen kertyy järjestöjen kanssa yhdessä tehdyistä projekteista.

Välineinä järjestötiedon keruuseen ovat rekisterit ja yksittäisille järjestöille suunnatut kyselyt sekä työpajat. Useassa kunnassa tietoa järjestöiltä kerätään avustushakemusten kautta. Loviisassa, Pukilassa ja Vantaalla järjestöt ovat tiedontuottamisen lisäksi myös muuten mukana hyvinvointikertomuksen sisällöntuotannossa.

Kolme kuntaa vastasi, että tietoa ei kerätä suoraan järjestöiltä vaan järjestötieto saadaan hyvinvointikertomukseen välillisesti. Porvoon hyvinvointikertomukseen järjestötiedon tuottavat kaupungin johtoryhmät ja henkilöstö. Toinen tapa saada tietoa järjestöiltä ovat yhteiset projektit ja ohjelmat. Helsingissä ja Inkoossa niiden kautta hyvinvointikertomukseen saadaan esimerkiksi vaikuttavuustietoa järjestöjen toiminnoista.

Uudenmaan kunnista 12 kertoi, etteivät ne kerää järjestöiltä tietoa hyvinvointikertomukseen. Näitä kuntia olivat Espoo, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Myrskylä, Pornainen, Raasepori, Sipoo, Siuntio ja Vihti. Vaikka Espoossa ja Vihdissä ei aktiivisesti kerätä tietoa järjestöiltä, järjestöt osallistuvat siellä hyvinvointikertomusten suunnitteluun ja sisällöntuotantoon.

Järjestöt mukana hyvinvointikertomuksen seurannassa ja arvioinnissa

Muutamissa kunnissa järjestöt ovat mukana hyvinvointikertomuksen seurannassa ja arvioinnissa. Espoossa, Lapinjärvellä, Loviisassa, Pukilassa ja Vihdissä järjestöt osallistuvat hyvinvointikertomusten seurantaan. Loviisassa, Pukilassa, Vantaalla ja Vihdissä järjestöt ovat mukana myös hyvinvointikertomusprosessin arvioinnissa.

Järjestöt entistä vahvemmin mukaan työstämään hyvinvointikertomuksia

Kartoituksen aikana hyvinvointikertomusta ja sen työstämisprosessia oltiin päivittämässä Hangossa, Helsingissä, Mäntsälässä ja Tuusulassa. Lisäksi Lohjalla hyvinvointikertomusprosessin päivitys saatiin valmiiksi kartoituksen aikana ja Pukilassa järjestöjen osallistumista hyvinvointikertomuksen valmisteluun oli juuri lisätty.

Kaikissa hyvinvointikertomusprosessiaan päivittävässä kunnissa haluttiin ottaa järjestöt entistä tiiviimmin mukaan prosessiin. Mäntsälä aloittaa järjestötiedon keräämisen vuodesta 2019 alkaen tavoitteenaan, että järjestöt osallistuvat koko hyvinvointiprosessiin. Tuusulassa vuosien 2017-2021 hyvinvointisuunnitelman laadintaan osallistetaan järjestöt sekä 4. sektorin toimijat. Lisäksi esimerkiksi Kerava ilmoitti suunnitelmistaan lisätä järjestöjen osallistumista hyvinvointikertomusprosessiin seurannan ja arvioinnin näkökulmasta.

5 Pohdinta - järjestöyhteistyön eroja, yhtäläisyyksiä ja uusia avauksia

Moninainen ja monipuolinen Uusimaa

Sen lisäksi, että Uusimaa on väkiluvultaan Suomen suurin maakunta, sen 26 kuntaa ovat huomattavan erilaisia keskenään. Kumajan kuntakartoitus kertoo kuntien järjestöyhteistyön moninaisuudesta sekä suurissa kaupungeissa että parin tuhannen asukkaan maaseutukunnissa. Uusimaalaisten kuntien erilaisuus näkyy siinä, mikä on toimivaksi koettu tapa organisoida järjestöyhteistyötä eri kokoisissa kunnissa. Pienissä kunnissa järjestöyhteistyötä voi koordinoida yksi virkamies, mutta suurissa kunnissa siihen saatetaan tarvita useita tahoja. Ei olekaan tarkoituksenmukaista, että kaikissa kunnissa sovellettaisiin samoja käytäntöjä. Tärkeää on, että sekä järjestöt ja kuntalaiset että kunta itse tietävät, kuka tai ketkä vastaavat järjestöyhteistyöstä.

Kartoituksessa nousi esiin myös kuntia yhdistäviä asioita. Yksi niistä on hyvinvointikertomus, joka on käytänteenä kaikissa kunnissa. Hyvinvointikertomusta ei kuitenkaan juuri hyödynnetty strategisen johtamisen ja hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan kehittämisen välineenä. Hyvinvointikertomusta olisi myös mahdollista käyttää entistä enemmän kuntien järjestöyhteistyön näkyväksi tekemisessä ja kehittämisessä. Kunnat keräsivät hyvinvointikertomuksiinsa eri tavoin tietoa järjestöjen toiminnasta ja muutamissa kunnissa järjestöt olivat mukana hyvinvointikertomuksen työstöprosessissa. Kunnan koko ei ollut yhteydessä tapoihin, joilla järjestöt osallistuvat hyvinvointikertomuksen tuottamiseen. Järjestöjen osallistuminen ja järjestötiedon kerääminen hyvinvointikertomukseen voisikin olla yhteinen käytäntö uusmaalaissa kunnissa. Ilman alueen järjestöjen asiantuntemusta ja kokemustietoa kuva kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta jää puutteelliseksi. Siksi on tärkeää, että järjestöt ovat mukana hyvinvointikertomuksen tuottamisessa kaikissa kunnissa.

Järjestöavustuksissa ei suuria muutoksia

Uusmaalaiset kunnat avustavat järjestöjä yhteensä yli 90 miljoonalla eurolla, joista noin 10 miljoonaa euroa on suunnattu sote-järjestöille. Nämä summat ovat arvioita, sillä kartoituksessa selvitettiin järjestöavustusten suuruusluokka eikä kunnilta pyydetty täsmällisiä laskelmia kaikista avustussummista. Järjestöavustusten toimialakohtainen jaottelu raportissa on tehty kunnissa avustuksia myöntävän lautakunnan tms. mukaan. On kuitenkin huomattava, että jaottelu on hiukan erilainen eri kunnissa ja on mahdollista, että joitain avustuksia on käytetyn toimialajaottelun tai muun epäselvyyden vuoksi jäänyt ilmoittamatta. Tämän takia kovin pitkälle menevää avustussummien vertailua kuntien kesken ei kannata tehdä. Vaikka kartoituksella ei saatu kaikista kunnista tyhjentävää tietoa niiden järjestöavustuksista, kyselyyn vastaamisen kerrottiin tuottaneen hyödyllistä pohdintaa kunnan ja järjestöjen välisestä yhteistyöstä. Suuret ja keskisuuret kunnat ovat käsitelleet myös panostamista järjestötukiprosessien avoimuuteen ja selkeyteen.

Sitä, mille tai minkä alan järjestöille kunnat myöntävät avustuksia, ei kartoituksessa selvitetty. Ainoastaan pyydettiin arviota siitä, kuinka suuri osa avustuksista on myönnetty sote-järjestöille ja mikä on sote-järjestöjen osuus avustuksia saaneista järjestöistä. Järjestökentältä on nimitäin kantautunut huoli siitä, että kunnat leikkaisivat sote-järjestöjen avustuksia jo ennen kuin maakunta- ja sote-uudistus tulisi muuttamaan sote-järjestöjen asemaa kunnissa. Toinen järjestöjen huolenaihe on se, tuoko uudistuksen siirtymävaihe katkoksia järjestötukiin. Sote-järjestöjen toiminnalle on ratkaisevaa, kuka niiden toimintaa rahoittaa sote-palveluiden järjestämisvastuun siirtyessä kunnista maakunnalle. Tämän kartoituksen yksi merkittävä huomio on kuitenkin se, että uusmaalaisien kuntien järjestöavustuksissa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Ne vähäiset muutokset, joita viime vuosina on tehty, ovat johtuneet muista syistä kuin valmis-teilla olevasta maakunta- ja sote-uudistuksesta. Siihen kysymykseen, onko kunnissa muutettu järjestötuen painotuksia siten, että tämä vaikuttaisi tietyn järjestön tai järjestösektorin saamiin avustuksiin, tämä kartoitus ei vastaa.

Sote-uudistus ei vähennä kuntien kiinnostusta järjestöyhteistyöhön

Huomion arvoista on, että kunnat eivät juuri nostaneet maakunta- ja sote-uudistusta esiin pohtiessaan järjestöyhteistyön tulevaisuuden näkymiä suuria ja paria keskisuurta kuntaa lukuun ottamatta. Yksi syy voi olla, että suuret uusmaalaiset kaupungit ovat suhtautuneet vastahakoisesti koko uudistukseen. Lisäksi yksi kunta ilmoitti suoraan vastauksessaan, ettei siellä uskota uudistuksen toteutuvan. Yleisesti ottaen merkittäviä muutoksia ei uskottu tulevan. Lähinnä kaivattiin selkeyttä työnjakoon kunnan ja maakunnan välillä. Mikäli maakunta- ja sote-uudistus toteutuu, on kuntien ja maakunnan valmistelun pohdittava yhdessä suhdettaan etenkin sote-järjestöihin ja niiden rahoitukseen. Sama vaatimus nousi esiin myös Tuija Braxin selvityksessä Järjestöjen rooli maakunta- ja sote-uudistuksessa (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön raportteja ja muistioita 26/20. 2018). Osa kunnista pohti myös sitä, miten jako maakunnan sosiaali- ja terveyspalveluihin (sote) ja kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävään (hyte) työhön vaikuttaa järjestötoimintaan kunnassa. Järjestöjen asemaa uudessa sote-hyte-järjestelyssä on varmasti tarkasteltava laajemminkin kuntien ja maakunnan kesken.

Järjestöyhteistyö vasta saamassa strategian

Vaikka kunnat järjestöyhteistyötään kuvatessaan pohtivat järjestöjen tulevaa asemaa kunnan kumppanina, kartoituksen perusteella ei voida sanoa, mikä on järjestöjen rooli kuntien strategioissa. Yhdessäkin uusmaalaisessa kunnassa ei ole vielä tehty erityistä järjestöstrategiaa, vaikka järjestöyhteistyötä korostetaan muutaman kunnan strategiassa. Vantaalla aloitettiin syksyllä 2018 järjestöohjelman laatiminen ja Lohjalla on työstetty yhdistysohjelmaa yhdessä paikallisten järjestöjen kanssa. Järjestöstrategiat ja -ohjelmat lisääisivät kuntien järjestöyhteistyön suunnitelmallisuutta ja läpinäkyvyyttä. Tästä hyötyisivät yhtä lailla järjestöt kuin kunnat, jotka kartoituksen perusteella haluavat tulevaisuudessakin tehdä tiivistä ja monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa.

6 Kuntakohtaiset tiedot

Kartoituksen kuntakohtaisissa tiedoissa on kuvailtu kunkin kunnan järjestöyhteistyötä sekä järjestöyhteistyön suuntaa tulevaisuudessa. Lisäksi niissä käsitellään kuntien hyvinvointikertomuksen tilaa ja siihen kerättävän järjestötiedon osuutta sekä sitä, missä määrin järjestöt ovat mukana tuottamassa hyvinvointikertomustietoja. Lopuksi kunkin kunnan tiedoista löytyvät kunnan jakamat järjestöavustukset.

Kunnat antoivat järjestöavustustietoja vaihtelevasti, joten kuntakohtaisissa tiedoissa esiintyy kolmenlaisia taulukoita. Osassa kunnista avustustieto annettiin toimialoittain ja osassa avustustyypeittäin. Jotkin kunnat ilmoittivat tiedot sekä toimialoittain että avustustyypeittäin.

Avustustaulukoissa ei ole mukana kuntien järjestöjen käyttöön myöntämiä tiloja, sillä vain osa kunnista ilmoitti myönnettyjen tilojen rahallisen arvon. Tilojen myöntämisestä on kerrottu erikseen kuntakohtaisissa teksteissä. Huomattakoon, että tilojen osuus avustuksista on kuitenkin varsin merkittävä. Kuntakohtaiset tiedot eivät sisällä myöskään kuntien ostopalveluina hankkimia palveluja järjestöiltä, koska ne eivät ole suoranaista järjestötukea.

Kuntakohtaisissa taulukoissa esiintyvät asukasluvut on pyöristetty pienten kuntien kohdalla lähimpään sataan ja suurempien kuntien kohdalla lähimpään tuhanteen.

Askola

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Askolassa kunnan eri yksiköiden esimiehet vastaavat järjestöyhteistyöstä toimialallaan. Perusturvatoimialalla kunnan tiivis yhteistyö Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa lapsiperhepalveluissa on jatkunut jo vuosia, tärkeimpien yhteistyömuotojen ollessa perhekahvila ja lastenhoitopalvelut. Eläkeliiton Askolan yhdistys toimii senioripalveluissa aktiivisena. Järjestön vapaaehtoiset tapaavat vanhuksia kodeissa ja asumispalveluissa sekä järjestävät pienimuotoista viriketoimintaa ja avustavat tapahtumissa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Askolassa aktiivinen toiminta perustuu naapuruuteen ja paikallisuuteen, joten maakunta- ja sote-uudistus tuskin muuttaa järjestötoimintaa tai -yhteistyötä kunnassa.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Askolassa laaditaan hyvinvointikertomus, jossa huomioidaan myös järjestöjen toiminta. Järjestöjen toiminnan kuvauksista kerätään tietoa ja järjestöt näkyvät perheiden ja ikäihmisten palveluiden tuottajina. Järjestöt itse osallistuvat hyvinvointikertomuksen laadintaan lähinnä seuraamalla.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Askola on alle 5000 asukkaan kunta. Kunnan järjestötuki perustuu ostopalveluihin ja kumppanuussopimuksiin, joiden arvo on noin 3000 euroa. Kunnan järjestöavustuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Espoo

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Espoossa kaupungin ja järjestöjen yhteistyö konkretisoituu useilla eri toimialoilla ja eri tavoin. Kaupungilla on järjestöjen kanssa yhteisiä kehittämishankkeita. Kaupungin edustajia on ohjausryhmän jäsenenä järjestöjen hankkeissa ja järjestöjen jäseniä on mukana kaupungin kehitystyössä ja erilaisissa ryhmissä. Järjestöistä on jäseniä kaupungin hyvinvointityön johtamisen rakenteissa ja erilaisissa verkostoissa. Tämän tyyppisellä toiminnalla edistetään yhteistä vuoropuhelua ja yhteistä tavoiteasetantaa.

Espoon kaupungilla on paljon yhteistyötä asukasyhdistysten, kotiseutuyhdistysten ja asukkaiden yhteenliittymien kanssa muun muassa kaupunkisuunnittelussa ja alueen elävöittämisessä. Kulttuurin tulosityksikkö tekee aktiivista järjestöyhteistyötä kuntalaisten kuulemiseksi ja palveluiden tutuksi tekemiseksi myös sellaisten ryhmien parissa, jotka käyttävät vähän palveluita. Esimerkkinä tästä on yhteistyö monikulttuuristen järjestöjen, vammaisjärjestöjen ja mielenterveyskuntoutujien kanssa. Palveluita – kuten sähköistä avustusasiantuntijaa – kehitetään yhdessä ja kulttuurin tulosityksikkö järjestää järjestökentän tarpeista nousevia koulutuksia.

Kaupunki järjestää yhteistyössä järjestöjen kanssa erilaisia tapahtumia asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Vuoden 2018 Espoo-päivässä oli muun muassa 244 tapahtumaa, joita oli toteuttamassa yli 1500 yhteisöä.

Espoossa ei ole järjestöyhdyshenkilöä. Kaupungin jokainen toimiala tai tulosityksikkö vastaa avustushakemusprosesseista ja avustusesityksistä lautakunnille. Avustuspäätökset tehdään lautakunnissa.

Espoossa ei ole erillistä järjestöstrategiaa. Järjestöille myönnettäviä avustuksia ohjaavat avustuskriteerit, jotka päivitetään vuosittain. Kaupungin strategiassa todetaan, että kaupunki tekee läheistä yhteistyötä alueellaan toimivien seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa erityisesti kerhotoiminnassa, syrjäytymisen ehkäisyssä ja sen vahinkojen korjaamisessa, perheneuvonnassa, vanhustyössä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Viime vuosina Espoossa on lisätty yhteistyökumppanuuksia kaupungin ja järjestöjen välillä. Maakunta ja sote-uudistus tuo joitakin muutoksia Espoon järjestöyhteistyöhön. On luotava uusia yhteistyötapoja ja -rakenteita sekä ratkaistava tiloihin ja järjestöavustuksiin liittyvä työnjako. Avustusten osalta on pohdittava, mitkä avustukset siirtyvät maakunnan ja mitkä jäävät kaupungin vastuulle sekä muun muassa se, mikä taho tulee hoitamaan kaupungin vastuulle jääviä sote-puolen avustuksia. Lisäksi on tehtävä rajanveto palvelujen ostossa ja määriteltävä, mitkä järjestöjen palveluista ovat sote-palveluita ja mitkä hyte-toimintaa.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Tällä hetkellä Espoossa ei kerätä järjestöistä tietoa hyvinvointikertomusta varten, mutta halua saada järjestötieto paremmin näkyväksi hyvinvointikertomuksessa on. Asiasta on myös keskusteltu järjestöjen kanssa.

Järjestöt osallistuvat jo nyt hyvinvointikertomuksen suunnitteluun, sisällön tuotantoon ja seurantaan. Hyvinvointikertomuksen toteuttamisessa järjestöt eivät ole vielä vahvasti mukana.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Espoon kaupunki myöntää järjestöille järjestö- ja kohdeavustuksia. Se myös sekä luovuttaa tiloja maksutta että vuokraa niitä järjestöille. Näin kaupunki mahdollistaa järjestöjen toimintaa ja niiden tuottamien palvelujen saatavuutta kuntalaisille. Järjestötukea antamalla kaupunki myös ohjaa järjestöjen toimintaa yhteisten tavoitteiden suuntaan monipuolisten hyvinvointia edistävien palveluiden tarjoamiseksi kuntalaisille.

Sosiaali- ja terveystoimen avustuksia jaetaan pääosin sote-järjestöille, minkä lisäksi sote-järjestöt saavat avustuksia myös muilta toimialoilta. Esimerkiksi liikuntatoimen avustusten saajista sote-järjestöjä on noin 10 prosenttia.

Vuokra-avustukset ovat espoolaisille järjestöille merkittävä tuki. Esimerkiksi liikuntapalveluissa niitä oli vuonna 2017 kaikkiaan noin 1,9 miljoonaa euroa.

Espoon järjestöille myöntämät avustukset ovat osin kasvaneet sote-puolella ja sivistystoimessa pysyneet samansuuruisina. Avustushakemusten määrä on kasvanut ja muun muassa maahanmuuttajajärjestöt ovat aktivoituneet hakemaan avustuksia.

ESPOO (asukkaita 280 000)	Sote	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Yhteensä
Yleisavustus		1,400,000			150,000		1,550,000
Järjestöavustus	465,000			201,000	251,000		917,000
Kohdeavustus	1,710,000	100,000		173,000	22,000		2,005,000
Kunta toiminnan osarahoittajana							
Henkilöresurssi							
Tukipalvelut							
Muu							
Yhteensä	2,175,000	1,500,000		374,000	423,000		4,472,000
Kaikki avustukset yhteensä							4,472,000

Taulukko 3. Espoon kaupungin järjestöavustukset toimialoittain ja avustustyypeittäin eriteltynä.

Hanko

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Hangon kaupungin ja järjestöjen välinen vuoropuhelu on välitöntä ja yhteistyötä tehdään aktiivisesti kulttuurin, nuorisotoimen ja liikunnan toimialoilla. Esimerkkinä yhteistyöstä ovat useat suuret, vuotuiset urheilutapahtumat ja festivaalit. Kaupungin yhteistyö eläkeläisjärjestöjen kanssa jatkuu tiiviinä vuonna 2015 päättyneen Voimaa vanhuuteen -projektin jälkeenkin. Nuoriso- ja liikuntatoimen järjestöyhteistyö painottuu ennaltaehkäisevään työhön.

Kaupungin toimialoista kulttuuritoimi, nuoriso- ja liikuntatoimi, perusturva ja sivistystoimi vastaavat itse järjestöyhteistyöstä ja sen koordinoinnista. Kaupungissa ei ole järjestöyhteistyötä koordinoivaa henkilöä eikä järjestöstrategiaa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Maakunta- ja sote-uudistus ei näytä tuovan muutoksia kunnan ja järjestöjen väliseen yhteistyöhön.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomusta ollaan päivittämässä. Tällä hetkellä siihen ei Hangossa kerätä tietoa järjestöiltä.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Hangossa kaupungin toimialoista kulttuuritoimi ja nuoriso- ja liikuntatoimi tukevat järjestöjen toimintaa sekä rahallisesti että työpanoksella muun muassa koordinoimalla yhteisten tilaisuuksien järjestämistä. Nuoriso- ja liikuntajärjestöille suunnatut avustukset myöntää sivistystoimen toimiala. Viimeisen viiden vuoden aikana Hangon kulttuurin ja nuoriso- ja liikuntatoimen toimialojen järjestöavustukset ovat pysyneet ennallaan.

Perusturva ei myönnä järjestöavustuksia vaan yhteistyötä tehdään ostopalveluissa. Hangon kaupunki myöntää maksuttomasti tiloja järjestöjen käyttöön, kun niiden toiminta on suunnattu alle 18-vuotiaille. Aikuisille tarkoitettua toimintaa tai pääsymaksullisia tilaisuuksia järjestettäessä järjestöiltä peritään tiloista vuokraa. Liikunnan, kulttuuriin ja nuorisotoimen toimialat antoivat järjestöille tilatukea 3000 euron arvosta. Myös perusturva tarjoaa tiloja järjestöjen käyttöön.

HANKO (asukkaita 8 500)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Yhteensä
Yleisavustus			17,500	9,000			26,500
Järjestöavustus							
Kohdeavustus			5,500	10,000			15,500
Kunta toiminnan osarahoittajana							
Henkilöresurssi			5,000				5,000
Tukipalvelut			335	165			500
Muu							
Yhteensä			28,335	19,165			47,500
Kaikki avustukset yhteensä							47,500

Taulukko 4. Hangon kaupungin järjestöavustukset toimialoittain ja avustustyypeittäin eriteltynä.

Hangossa sivistystoimi myöntää liikunta-avustukset (25 165 euroa) ja nuorisojärjestöjen avustukset (3170 euroa). Perusturva ei myönnä järjestöavustuksia.

Helsinki

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Helsinki haluaa strategiassaan olla mahdollistaja ja alusta, jolla kaupunkilaiset ja samalla myös järjestöt voivat helposti toimia. Kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmalli korostaa muun muassa yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämistä yhteisen kaupungin kehittämisessä.

Helsingissä ei ole nimettyä yhdyshenkilöä järjestöyhteistyöhön, vaan jokainen toimiala on tehnyt itsenäisesti järjestöyhteistyötä. Tosin uuden toimialajaon tultua voimaan järjestöyhteis-

työtä on yhtenäistetty toimialojen sisällä esimerkiksi monikulttuurisuustyön ja tilapolitiikan osalta. Järjestöavustusten myöntäminen on kuitenkin koordinoitu kaupunkitasolla.

Lisäksi Helsingissä toimii eri alueilla seitsemän stadiluotsia, joiden tehtävänä on kasvattaa kaupunkilaisten osallisuutta. Osana tätä työtä stadiluotsit ovat tiiviisti yhteydessä oman alueensa järjestöihin ja yhdistyksiin.

Järjestöt osallistuvat erilaisiin palvelujen ja päätösten valmistelun vuorovaikutusprosesseihin ja ne ovat mukana kuntalain mukaisissa vaikuttajatoimielimissä.

Helsingissä on useita erilaisia ohjelmia, projekteja ja työryhmiä, joissa järjestöjä on mukana asiantuntijoina ja kokemustiedon välittäjinä. Osa näistä ohjelmista on lähtöisin järjestöjen omasta aloitteesta. Osa tämän toiminnan kautta muodostuneista verkostoista on koottu yhteen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoksi, eli hyte-verkostoksi. Helsingissä hyte-työlle hyväksyttiin toukokuussa 2018 kaupunginhallituksen päätöksellä uusi johtamisen ja koordinaation malli. Uudessa mallissa nimitetään hyte-koordinaattori, joka tulee olemaan järjestöille tärkeä kontaktihenkilö.

Ohjelmatyön lisäksi Helsingissä tehdään paljon muutakin järjestöyhteistyötä. Yleinen yhteistyön muoto ovat yhdessä järjestöjen kanssa järjestetyt tapahtumat. Myös harrastustoimintaa järjestetään runsaasti kaupungin ja järjestöjen yhteistyönä. Esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla suuri osa järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä liittyy koululaisten ilta-päivätoiminnan järjestämiseen, koululaisten harrastetoimintaan ja loma-aikojen yhteistyöhön.

Keskeisten kumppanien kanssa kaupungissa on järjestetty säännöllisesti tapaamisia ja seminaareja. Lisäksi toteutetaan useita avustuksiin, kaupungin avustuspoliittikkaan ja kaupunkilaisten aktiivisuuteen liittyviä infotilaisuuksia. Kaupunki myös tiedottaa säännöllisesti järjestöille tarjolla olevista palveluista ja järjestää koulutusta.

Osana järjestöyhteistyötä Helsingin kaupunki on arvioinut yhdessä avustusten saavien järjestöjen kanssa avustusten vaikuttavuutta. Keinoina ovat olleet esimerkiksi kyselyt sekä nuorisopalvelujen puolella järjestöarviointi.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Helsingin uusi hyte-johtamisen ja koordinaation malli perustuu kaupungin uuteen strategiaan. Se liittyy myös valmisteltavaan maakunta- ja sote-uudistukseen. Uudessa johtamis- ja koordinaatiomallissa on samansuuntaisia elementtejä kuin muissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Tämä helpottaa kuntien välistä yhteistyötä hyte-asioissa. Laaja-alainen hyte-ajattelu ohjaa kumppanuuteen järjestöjen kanssa.

Helsingissä on viime vuosina tehty lukuisia järjestöavustuksia koskevia muutoksia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveyslautakunta otti vuonna 2014 käyttöön muokatut avustuskriteerit, minkä seurauksena avustettavan toiminnan jakoperusteet tarkentuivat. Samoin kaupungin sisällä on selkeytetty avustusta myöntävien tahojen työnjakoa. Nähtävissä on, että maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen tämän tyyppisiä muutoksia tehdään lisää. Tuleva muutos luo tarpeen tarkastella avustusehtoja ja selkeyttää entisestään rajaa avustettavan toiminnan ja hankintojen välillä.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 todetaan järjestöjen roolista näin: ”Helsinki huolehtii kaupunkilaisille tärkeiden järjestöjen matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaedellytyksistä sote-uudistuksessa”. Vielä ei tiedetä tuleeko maakunta avustamaan sote-alan järjestöjä vai jääkö niiden avustaminen myös Helsingin kaupungille. Oletettavaa on, että avustettavista sote-järjestöistä moni siirtyisi esimerkiksi nuorisopalvelujen tai liikunnan avustusten piiriin. Toiveena ja tarkoituksena on, että sote-järjestöt olisivat tulevaisuudessakin mukana Helsingin kaupungin hankkeissa ja ohjelmissa. Samoin järjestöjä halutaan konsultoida niiden asiantuntijuuteen liittyvissä kysymyksissä. Yhteistyötaho on tulevaisuudessa kaupungin organisaatiossa kuitenkin joku muu kuin sote-toimiala, sillä sitä ei uudistuksen jälkeen kaupungissa enää ole.

Muuten maakunta- ja sote-uudistuksen ei odoteta tuovan suuria muutoksia järjestöjen avustuksiin. Esimerkiksi nuorisopalvelujen avustukset ovat viime vuosina joko nousseet tai pysyneet ennallaan. Kehityksen oletetaan jatkuvan samoin myös tulevaisuudessa. Iltapäivätoiminnan avustukset ovat kasvaneet lähes vuosittain johtuen asiakasmäärän kasvusta. Samoin tilatarpeet ovat kasvavat ja tässä kiinnitetään huomiota myös alueelliseen tasapainoon kaupungin sisällä.

Helsingissä on eri alueilla tehty stadiluotsien johdolla osallistuvaa budjetointia. Osallistuvassa budjetoinnissa kaupunkilaiset pääsevät vuosittain päättämään, mihin noin 4,4 miljoonan euron suuruinen summa käytetään. Vaikka osallistuvan budjetoinnin kautta ei avusteta järjestöjä, antaa se järjestöille uuden väylän pyrkiä vaikuttamaan kaupungin toimintaan ja rahankäyttöön.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Helsingin laajana hyvinvointikertomuksena on tähän saakka toiminut valtuustokausittain tuotettu Helsingin Tila ja kehitys -julkaisu sekä palveluja ja toimintoja kuvaava toimintaympäristöraportti. Näitä julkaisua sekä muita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää raportointia kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on tuottaa myös vuosittainen HYTE-raportti, joka kuvaa Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen konkreettisia toimenpiteitä. Ensimmäinen HYTE-raportti valmistunee vuonna 2019.

Helsingissä aloitetaan myös hyvinvointisuunnitelmien teko. Hyvinvointisuunnitelmien laadinnassa ovat mukana omina osiinaan lakisääteiset hyvinvointisuunnitelmat (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä Stadin ikäohjelma) sekä hyte-verkostossa toimivat ohjelmat, kuten esimerkiksi vuosina 2015–2020 käynnissä oleva Sutjakka Stadi -toimenpideohjelma.

Tiedot hyvinvointikertomukseen tuottaa kaupunkitutkimusyksikkö. Se myös kokoaa julkaisun, jonka nimi tulee todennäköisesti edelleen olemaan Helsingin tila ja kehitys. Järjestöt eivät siis suoranaisesti tuota tietoa hyvinvointikertomukseen. Tavoitteena on, että vammais- ja vanhusneuvostot ja nuorisovaltuusto ovat mukana hyvinvointisuunnitelmien tekemisessä. Lisäksi hyte-verkostossa on paljon järjestöjä asiantuntijoina ja sen toiminnan kautta järjestöt tuovat esiin tietoa ja kokemuksia kaupunkilaisten hyvinvoinnista sekä ehdotuksia toimenpiteiksi.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Helsinki jakaa avustuksia järjestöille ja kansalaistoimintaan yhdenmukaisen hakuprosessin kautta. Avustuksia myöntävät kaupungin eri toimialoilla kasvatus- ja koulutuslautakunta,

kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto, pelastuslautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisajaostot ja sosiaali- ja terveyslautakunta. Kaupunginkanslian elinkeino-osasto myöntää järjestöille avustuksia kotouttamistoimintaan ja työllisyysavustusta toimintaan, joka edistää työttömien helsinkiläisten työllistymismahdollisuuksia. Lisäksi kaupunginhallitus myöntää avustuksia asukasosallisuuteen sekä sellaisille järjestöille, joiden toiminta ei kuulu minkään lautakunnan toimialaan.

Kaupunki edistää järjestöjen toimintaedellytyksiä tarjoamalla tiloja niiden toimintaan. Helsinkiläiset yhdistykset voivat saada jopa täysin maksutta käyttöönsä erilaisia toimitiloja, leiripaikkoja ja koulutus- ja kurssitiloja. Toimintaa tukevat myös esimerkiksi monistuspalvelu ja välinelainaus.

Helsingissä kaikki sosiaali- ja terveyslautakunnan avustuksen saajat ovat sote-järjestöjä. Lisäksi esimerkiksi nuorisopuolen jakamien avustusten saajista noin 5 prosenttia on sote-järjestöjä. Arvioita siitä, kuinka suuri osuus kaikista Helsingin myöntämistä avustuksista menee sote-järjestöille, ei kuitenkaan tässä voida esittää.

HELSINKI (asukkaita 643 000)	Sosiaali ja terveys	Liikunta	Kasvatus ja koulutus	Kulttuuri	Nuoriso	Muu, mm. kaupungin- hallitus	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	6,600,000	6,619,000	5,500,000	17,000,000	2,665,000	31,616,000	70,000,000

Taulukko 5. Helsingin kaupungin järjestöavustukset toimialoittain.

Kulttuurin avustukset ovat taide- ja kulttuuriavustuksia, joita myönnetään taide- ja kulttuurilaitoksille ja -yhteisöille, järjestöille, yhdistyksille, työryhmille, taiteilijoille ja asukkaille

Hyvinkää

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Hyvinkäällä tehdään tiivistä yhteistyötä eri alojen järjestöjen kanssa. Järjestöt ovat kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä merkittävä toimija. Esimerkiksi Hyvinkään vanhus- ja vammaisneuvostoissa järjestöjen tietotaidolla ja kokemuksella on suuri merkitys.

Järjestöyhteistyö hajautuu kaupungissa osaksi laajan virkamieskunnan työtä. Varsinaisia järjestöyhteistyötä ohjaavia asiakirjoja tai erikseen nimettyä koordinaattoria ei ole. Haasteena tässä on se, että kaupungilla ei ole keskitetysti tietoa järjestöyhteistyön kokonaiskuvasta. Toisaalta rikkautena nähdään järjestöyhteistyön tekeminen laajasti eri osissa kaupungin organisaatiota. Osa kaupungin järjestöyhteistyötä ovat liikunta- ja kulttuurifoorumit. Liikuntaseurafoorumi on liikuntayhdistysten yhteistyöverkosto, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kaupungin koolle kutsumana. Kulttuurifoorumi kokoontuu tarpeen mukaan, vähintään kaksi kertaa vuodessa, ja

siihen osallistuvat kaupungin virkamiesten ja kulttuuriyhdistysten lisäksi myös paikalliset kulttuurilaitokset. Näissä foorumeissa kaupunki tiedottaa ajankohtaisista asioista, esittelee uusia hankkeita ja kuulee seurojen ja yhdistysten kuulumisia ja toiveita. Foorumeista saatu palaute on ollut positiivista ja seurat ja yhdistykset kokevat tämän toimintamallin tärkeäksi.

Käytännön järjestöyhteistyöstä Hyvinkäällä käy esimerkiksi toiminta useiden potilasjärjestöjen kanssa. Tämä yhteistyö keskittyy terveyspalveluiden tuotantoon ja on luonteeltaan yhteisten tilaisuuksien järjestämistä, esimerkiksi potilasinfoja ja luentoja. Muutenkin kaupunki tarjoaa apua ja tukea erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Lisäksi yhdistysten käyttöön lainataan tapahtumatekniikkaa ja muuta kalustoa sekä autetaan tarvittaessa lupa-asioissa. Tapahtumiin liittyvät asiat hoidetaan yhden luukun periaatteilla kaupungin kulttuuripalveluista.

Mielenterveys- ja päihdetyön sekä asunnottomien kanssa toimivien järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on merkittävässä asemassa kaupungin palvelutuotannossa ja tämä voidaan nähdä strategisena kumppanuutena. Kaupunki ostaa järjestöiltä toimintaa, joka täydentää sen omaa palvelutuotantoa. Tällaisia ovat esimerkiksi mielenterveyshuollon kriisipalvelut, asunnottomille suunnatut toiminnot sekä ennaltaehkäisevää päihdetyötä. Ehkäisevän päihdetyön järjestö tekee myös kaupungille vuosittain nuorten päihde- ja hyvinvointiasioihin liittyvän kyselyn.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Ensimmäisenä Hyvinkäällä maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuessa tulee vastaan mahdollinen muutos järjestökentän kanssa toimivien virkamiesten taustaorganisaatiossa. Osa järjestöyhteistyöstä jäänee kuntien toiminnaksi ja osa siirtynee maakuntiin. Osalle järjestöistä saattaa muodostua lisää toiminnan yhdyspintoja, kun yhteistyöstä on keskusteltava kunnan virkamiesten lisäksi myös sote-palvelut järjestävän maakunnan viranomaisten kanssa.

Ehkäisevän päihdetyön, mielenterveyden edistämisen, lähisuhdeväkivaltatyön ja peliriippuvuuksien ehkäisyn arvellaan toimintakentän hajotessa jäävän pahimmillaan kunnan ja maakunnan tehtävien rajapinnalle siten, ettei kukaan halua ottaa vastuuta tästä työstä ja rahoita sitä. Tämä siitä huolimatta, että työn kansanterveydellinen merkitys ja vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon korjaavan työn kustannuksiin on kiistaton.

Hyvinkäällä pohdittiin myös pienten yhdistysten merkitystä ja järjestökentän erilaisuutta eri kunnissa. Tulevaisuudessa maakuntien on huomioitava palvelutuotannossaan järjestöjen moninaisuus ja niillä on oltava selkeä järjestöyhteistyön toimintatapa ja strategia. Monimuotoinen ja kunnittain vaihteleva järjestökenttä olisi kyettävä huomioimaan kokonaisuutena.

Maakunta- ja sote-uudistus kenties haastaa järjestöt toimimaan aiempaa laajemmin ja näkyvämmiin. Järjestöt eivät voi enää luottaa vanhoihin totuttuihin toimintatapoihin tai yhteistyömuotoihin ja -kanaviin vaan järjestötoimintaa on selkeytettävä ja kehitettävä. Muutos voi olla uhka erityisesti järjestöissä, joissa aktiivisten toimijoiden joukko ei ole suuri ja he ovat jo ikäihmisiä.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinkäällä kootaan laaja hyvinvointikertomus valtuustokausittain. Hyvinvointikertomukseen on kerätty tietoa esimerkiksi vuosittaisella, nuorten päihde- ja hyvinvointiasioita koskevalla kyselyllä, jonka tekee ehkäisevän päihdetyön järjestö Elämäni Sankari ry.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Jo kartoituksen tekemisen aikaan Hyvinkäällä pääosan avustuksista järjestöille myönsi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta. Vuodesta 2019 alkaen Hyvinkää on osa Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymää ja avustuksista päättää kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta.

Hyvinkää tukee seurojen ja yhdistysten toimintaa myöntämällä niiden käyttöön joko maksutomia tai edullisia harjoitus- ja muita tiloja.

Maakunta- ja sote-uudistuksen vaikutuksia kaupungin järjestöavustuksiin ei voitu Hyvinkäällä arvioida.

HYVINKÄÄ (asukkaita 47000)	Sosiaali- ja terveys	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	160,000	91,000	5,400,000	690,000	19,000		6,360,000

Taulukko 6. Hyvinkään kaupungin järjestöavustukset toimialoittain.

Hyvinkäältä avustussummaa ei toimitettu vastaamalla kyselylomakkeeseen, vaan tietoa saatiin monessa erässä lukuisten sähköposti- ja puhelinkeskustelujen myötä aina helmikuuhun 2019 saakka. Kysymyksenasettelu on näin voinut olla eri vastaajilla hiukan erilainen, mikä on saattanut vaikuttaa annettuihin vastauksiin.

Inkoo

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Inkoossa kunnan ja järjestöjen välinen kommunikaatio on avointa. Kunnassa on yhdessä tekemisen henki, jolloin kaikki osapuolet kokevat, että yhteisten projektien onnistuminen on tärkeää.

Järjestöjen osaamista hyödynnetään tapahtumien järjestämisessä. Yhdessä järjestöjen kanssa toteutetaan esimerkiksi perheitä aktivoivia liikuntatapahtumia tai metsävaellus, jossa yhdistykset tekevät osan työstä ja kunta rahoittaa markkinoinnin ja oheistarvikkeet. Myös Inkon Päivä -tapahtuma toteutetaan yhdistysten kanssa yhteistyössä. Kaupunki ostaa sen tilaisuuksiin järjestöiltä muun muassa parkkipaikan hoitajien ja torivahtien palveluja. Liikuntajärjestön kanssa kunnalla on sopimus urheilukenttien käytöstä siten, että liikuntaseura tarkistaa kenttien kunnon ja raportoi siitä kunnalle. Kunta puolestaan tarjoaa koulujen liikuntatilat maksutta järjestöjen käyttöön.

Inkoossa kunnan ja järjestöjen välisen yhteistyön koordinoinnista vastaavat kulttuuri- ja kurssisuunnittelija ja erikseen nimetty hyvinvointikoordinaattori. Kunnassa ei ole erillistä järjestöstrategiaa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Inkoossa ei kerrottu, että sen järjestöyhteistyöhön olisi odotettavissa merkittäviä muutoksia.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on Inkoossa käytössä mutta se ei näy kunnan toiminnassa konkreettisesti. Hyvinvointikertomukseen kerätään tieto järjestöjen kanssa yhdessä tehdyistä projekteista sekä järjestöavustusten kokonaismäärä. Yhdistysten toimintaa ei siinä tarkemmin avata. Hyvinvointikertomuksesta toivottaisiin konkreettista työkalua, joka voisi toimia myös seurannan välineenä.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Inkoo avusti 34 järjestöä, joista yksi oli sote-järjestö. Inkoo tarjoaa koulujen liikuntatilat maksutta yhdistysten käyttöön.

Inkoon myöntämät järjestöavustukset ovat pysyneet samalla tasolla viime vuosina. Avustuksia on pyritty nostamaan vuosittain mutta tämä ei ole saanut kannatusta kunnanvaltuustossa ja -hallituksessa.

INKOO (asukkaita 5 500)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä		16,000		14,000	10,000	20,000	60,000

Taulukko 7. Inkoon järjestöavustukset toimialoittain.

Taulukossa kohdassa "Muu" esitetty 20 000 euron avustus koskee Inkoon Areenan avustusta.

Järvenpää

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Järvenpään kaupunki tekee laajasti yhteistyötä eri järjestöjen kanssa. Yhteistyö organisoidaan kaupungin kussakin yksikössä ilman nimettyä, koko kaupungin järjestöyhteistyöstä vastaavaa henkilöä. Järvenpäässä järjestöyhteistyölle ei ole luotu strategiaa.

Toimialoista esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluissa yhteistyö järjestöjen kanssa arvioidaan asiakasryhmäkohtaisesti kulloinkin esille tulevan pidemmän aikavälin arvion ja tarpeen mukaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on hyödynnetty järjestöjen apua, muun muassa ikääntyneiden palveluissa. Järjestöt tekevät yhteistyötä hoivayksikössä sekä yksittäisten

palvelujen suunnittelussa. Esimerkkinä terveyden edistämisen asiakasprosessit, joiden suunnittelussa on hyödynnetty järjestöjen asiantuntemusta.

Toinen malli yhteistyöhön on maahanmuuttajien kotouttamisen parissa toimiva Tukea ja tekoja -verkosto. Verkosto koostuu Järvenpäässä toimivista yhdistyksistä, järjestöistä, seurakunnista ja kansalaisliikkeistä sekä kaupungin maahanmuuttajapalveluista. Verkoston tavoitteena on kehittää ja järjestää yhteistyössä kotoutumista edistävää toimintaa.

Järjestöyhteistyö liittyy kaikilla toimialoilla kaupungin omiin palveluihin tai asiakasryhmiin. Yhdistysten kanssa on toimittu esimerkiksi erilaisissa ryhmissä, kerhoissa ja koulutuksissa. Lisäksi on ollut teemallisia hankkeita. Järvenpää järjestää myös runsaasti tapahtumia yhdessä yhdistysten kanssa.

Osana yhteistyötä järjestöjen ja yhdistysten kanssa järjestetään yhteistyöfoorumeita ja yhdistystilaisuuksia kaikille järvenpäälaisille yhdistyksille. Lisäksi kaupunki on ylläpitänyt yhdistysrekisteriä.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Järvenpää on mukana 1.1.2019 aloittaneessa Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä. Yhteistyö sosiaali- ja terveysjärjestöjen kanssa tulee pitkälti toteutumaan kuntayhtymän ja järjestöjen välillä. Tärkeää uudessa tilanteessa on, että yhteistyö ja yhdyspinnat kunnan, kuntayhtymän ja järjestöjen välillä toimitsevat saumattomasti kuntalaisen hyväksi.

Järvenpään kunnan omien toimialojen ja järjestöjen väliseen yhteistyöhön ei odoteta muutoksia.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus pohjautuu Järvenpään kaupungin kestävä kasvun ja hyvinvoinnin strategiaan 2014 – 2025. Strategian mukaisesti Järvenpää turvaa perusedellytyksiä asukkaiden hyvälle elämälle, edistää yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia ja kantaa oman vastuunsa ympäristön hyvinvoinnista yhdessä kumppaneidensa kanssa.

Järvenpäässä on hyväksytty elokuussa 2017 laaja hyvinvointikertomus vuosista 2013-2016 ja kesäkuussa 2018 hyväksyttiin hyvinvointikertomuksen vuosittainen raportti vuodesta 2017. Hyvinvointikertomuksessa käytetään tietolähteenä valtakunnallisia indikaattoreita. Kaupungissa nähdään tarve pohtia, mikä olisi järjestöjen osuus hyvinvointikertomuksen laadinnassa.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Suurimmasta osasta Järvenpään järjestöavustuksista päätti kartoitusta tehtäessä kaupungin siivitys- ja vapaa-aikalautakunta. Kaikista avustusten saajista noin 30 prosenttia oli sote-järjestöjä.

JÄRVENPÄÄ (asukkaita 42 500)	Sosiaali- ja terveys	Liikunta	Sivistys- ja vapaa-aika	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	45,000		205,000			0	250,000

Taulukko 8. Järvenpään kaupungin järjestöavustukset.

Karkkila

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Karkkilassa kaupunki ostaa järjestöiltä palveluja muun muassa lasten ja nuorten harrastustoimintaan. Järjestöyhteistyötä kaupunki tekee muun muassa kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin organisoimassa maahanmuuttajien kotouttamistyössä, jossa järjestöt ovat mukana vapaaehtois pohjalla.

Karkkila kuuluu yhdessä Vihdin kanssa perusturvakuntayhtymä Karviaiseen, joka tekee yhteistyötä järjestöjen kanssa mutta ei jaa järjestöavustuksia. Yhteistyötä tehdään muun muassa vammaisjärjestöjen ja työttömien yhdistysten kanssa. Lisäksi kaupungin sosiaalisen kuntoutuksen yksikkö tekee järjestöyhteistyötä kuntouttavassa työtoiminnassa.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelualueella kulttuurisihteeri ja nuoriso- ja liikuntasihteeri hoitavat oman toimensa ohella järjestöyhteistyötä.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Karkkilassa ei nähty, että sen järjestöyhteistyöhön olisi tulossa merkittäviä muutoksia.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Karkkilan kaupungissa on hyvinvointikertomus käytänteenä. Järjestöiltä ei kerätä tietoa hyvinvointikertomukseen. Järjestöt eivät myöskään osallistu hyvinvointikertomustiedon tuottamiseen.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Karkkilassa avustuksia sai yhteensä 22 yhdistystä, jotka olivat nuoriso-, liikunta-, partio- ja eläkeläisjärjestöjä. Sote-järjestöt eivät ole hakeneet avustuksia viime vuosina, joten niiden osuus avustuksen saajista on 0 prosenttia.

Karkkila tarjoaa tiloja maksuttomasti järjestöjen käyttöön. Tilojen käytön laskennallinen arvo olisi 70 prosentin täyttöasteella 80 000 euroa. Kun täyttöaste on todellisuudessa tätä pienempi, on järjestöjen tilatuen laskennallinen arvo noin 50 000 euroa.

Todennäköisesti kaupungin jakamissa järjestöavustuksissa ei tapahdu muutoksia lähitulevaisuudessa.

KARKKILA (asukkaita 8 900)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä		12,000			6,000	41,500	59,500

Taulukko 9. Karkkilan kaupungin järjestöavustukset toimialoittain.

Taulukon kohta "Muu" sisältää Karkkilan koripalloseuran 20 000 euron avustuksen, järjestöjen käyttöön lasketun henkilöresurssin (20 000 euroa) sekä toimialoittain erittelemättömän 1000 euron avustuksen.

Kauniainen

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Kauniaisissa sosiaali- ja terveystoimen puolella kaupungin toimijat osallistuvat järjestöjen kanssa erilaisiin yhteisprojekteihin.

Kaupungissa ei ole yhtä henkilöä tai tahoa, joka vastaa järjestöyhteistyöstä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö koordinoi liikunta-, kulttuuri- ja nuorisoseurojen avustus- ja tukitoimintaa. Sosiaali- ja terveystoimessa tulosaluepääälliköt koordinoivat yhteistyötä kukin omalla sektorillaan.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Kauniaisten järjestöyhteistyö sosiaali- ja terveystoimen toimialalla on keskittynyt tulosalueille ja henkilöstölle, jotka siirtyvät maakunta- ja sote-uudistuksessa pois kaupungin organisaatiosta. Uudistuksessa kaupungin nykyiset rakenteet todennäköisesti katoavat. Järjestöyhteistyön ja avustusten koordinoivastuu siirtynee kaupungin yleishallinnon alaisuuteen.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Järjestöjen toiminta mainitaan Kauniaisten kaupungin hyvinvointikertomuksessa, mutta tietoa ei kerätä erityisesti tätä tarkoitusta varten. Alueella toimivat järjestöt eivät itse osallistu hyvinvointikertomuksen laadinnan tai seurannan prosesseihin.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Kauniaisissa kaupunki myöntää järjestöille avustuksia ja tilatukea niin sivistystoimessa kuin sosiaali- ja terveystoimessa. Kaupunki myös ostaa sosiaali- ja terveystoimista palveluita järjestöiltä. Viime vuosina sote-järjestöjen avustusten määrä on kaupungin budjettirajoitteesta johtuen hieman pienentynyt.

KAUNIAINEN (asukkaita 9600)	Sosiaali- ja terveys	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	58,200		109,200				167,400

Taulukko 10. Kauniaisen kaupungin järjestöavustuksen toimialoittain.

Taulukossa olevien avustusten lisäksi kulttuuriyhdistyksiä avustetaan yhteistyösopimusten mukaisesti 594 000 eurolla.

Kerava

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Keravalla järjestöyhteistyö toteutuu muun muassa siten, että järjestöt voivat toimia erilaisissa kaupungin tiloissa. Sairaus- ja potilasjärjestöt voivat esimerkiksi pitää luentoja terveyskeskuksessa. Kaupunki ja järjestöt järjestävät yhteistyössä erilaisia tilaisuuksia, valmennuksia tai esimerkiksi vapaaehtoisten koulutuksia. Keravalla Mannerheimin Lastensuojeluliitto koordinoi Me-talon toimintaa, jonne myös kaupunki tuottaa palveluita ja järjestää tilaisuuksia. Yhteistyötä järjestöjen kanssa suunnitellaan tarpeen mukaisesti. Esimerkiksi vapaaehtoistyötä organisoivan Talkoorenaan ja kaupungin työyksiköiden kanssa järjestetään kuukausittain yhteistyöpalavereja.

Järjestöt ovat edustettuina erilaisissa kaupungin yhteistyöelimissä, kuten vammais- ja vanhusneuvostoissa sekä liikuntaseurojen neuvottelukunnassa. Yhteistyöelinten tehtävänä on antaa lausuntoja, järjestää tapahtumia sekä kehittää kaupungin toimintaa.

Keravalla ei ole nimettyä järjestöyhteistyöhenkilöä ja jokainen kunnan yksikkö vastaa itse järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Kaupungilla ei ole erillistä järjestöstrategiaa, mutta kaupungin strategiassa nostetaan esiin järjestöyhteistyön merkitys. Strategian mukaisesti palvelut tuotetaan yhteistyössä asukkaiden, yritysten ja järjestöjen kanssa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Keravalla järjestöjen merkittävän tehtävän asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi uskotaan varmasti säilyvän maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeenkin. Merkittävässä roolissa on yhteistyön onnistunut koordinointi. Haasteena on, että vastuut kuntien ja maakunnan välillä eivät ole vielä selvät ja niiden rajapinnoilla toimii järjestöjä. Kuka tekee kenenkin kanssa yhteistyötä ja miten vältetään päällekkäinen työ?

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Järjestöjen toiminnasta ei kerätä laajasti tietoa Keravan hyvinvointikertomusta varten. Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmässä järjestöillä on mahdollisuus kommentointivaiheessa lisätä toimintaansa kuvaavia tietoja kertomukseen. Ryhmään kuuluvilla järjestöillä tulee myös olemaan mahdollisuus päästä seuraamaan ja arvioimaan hyvinvointikertomuksen toteutumista. Hyvinvointikertomus toimii ns. kattona muille tarkemmille ohjelmapapereille ja suunnitelmille, kuten vanhuspoliittiselle ohjelmalle ja vammaispoliittiselle ohjelmalle. Vanhuspoliittisessa ohjelmassa on kuvattu eläkeläisjärjestöjen toimintaa Keravalla.

Järjestöt tuottavat tietoa hyvinvointikertomukseen toimielinten kautta. Myös kaupungin ja järjestöjen yhteistyöpalavereissa käydään läpi kertomuksessa hyödynnettävää tietoa esimerkiksi järjestötyön vaikuttavuudesta. Kuvaus järjestöjen toiminnasta on osana hyvinvointikertomuksen nykytilakuvausta tai se on linkitetty siihen tietyn ohjelmapaperin kautta.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Keravalla järjestöavustuksia myönnetään sekä järjestö- että kohdeavustuksina. Vuonna 2017 kaupunki myönsi avustuksia 80 järjestölle, joista 25 prosenttia on sote-järjestöjä. Kerava tukee järjestöjä myös antamalla tiloja niiden käyttöön.

Keravalla järjestöjen avustukset ovat pysyneet suunnilleen samalla tasolla viime vuosina.

KERAVA (asukkaita 36000)	Sosiaali- ja terveys	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Yleis- avustus	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä		83,000		130,000	10,000	108,000	331,000

Taulukko 11. Keravan kaupungin järjestöavustukset toimialoittain.

Kirkkonummi

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Kirkkonummella yhteistyötä kunnan ja järjestöjen välillä tehdään laaja-alaisesti eri toimialoilla esimerkiksi maahanmuuttajatyössä, sosiaalitoimessa ja kuntalaisten työllistämisessä. Kunnassa toimii Selvästi Terveempi Elämä -yhteistyöryhmä, joka kokoaa yhteen julkiset, kolmannen ja yksityisen sektorin toimijat päihde-, mielenterveys ja työllistämissektorilta. Yhteistyöryhmän tavoite on kehittää palveluita ja tiedonkulkua eri toimijoiden välillä, ylläpitää monitoimijamallia, kehittää toimintoja ja järjestää tapahtumia yhdessä.

Vapaa-aikapalveluissa tehtävää järjestöyhteistyötä on yhteistyö tapahtumien toteutuksessa, yhteinen tiedottaminen tapahtumista ja toiminnoista sekä muun muassa paikallishistoriallisen aineiston keruu. Ympäristönsuojelussa järjestöyhteistyönä toteutetaan vesienkunnostushankkeita sekä ympäristönsuojelua tukevia tilaisuuksia.

Kirkkonummen kunnassa ei ole erikseen nimettyä yksittäistä tahoa tai henkilöä kunnan ja järjestöjen yhteistyöhön. Järjestöyhteistyö on organisoitu toimialoittain.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämismallin siirtyessä kunnalta maakunnalle, Kirkkonummen kunnalle jää edelleen laaja tehtäväkenttä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunta voi maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeenkin tukea järjestöjä ja tehdä niiden kanssa yhteistyötä. Sopimuspalokuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön uudistus tuo muutoksia palo- ja pelastuspalveluiden järjestämismallin ja pelastustoiminnan rahoituksen siirtyessä maakunnalle.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Kirkkonummella ei kerätä järjestöjen toiminnasta tietoa kunnan hyvinvointikertomukseen.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Kirkkonummen kunta antaa avustuksia noin 150 järjestölle. Kunnan toimialoista perusturva myöntää avustuksia 31 sote-järjestölle. Liikunta- ja nuorisopalveluiden avustusten saajista 14,5 prosenttia on sote-järjestöjä.

Kuntatekniikan toimiala jakaa talkooavustukset ja ympäristöavustukset asukasyhdistyksille, nuorisoseuroille, kalastuskunnille yms. Avustusta myönnetään myös VPK-rakennusten peruskorjausta varten. Kunta tukee järjestöjä myös tieavustuksin.

Toimitila-avustukset ovat tärkeä osa Kirkkonummen tukea järjestöille, sillä kunta tarjoaa paljon tiloja järjestöille täysin maksutta. Vuonna 2017 tila-avustukset järjestöille olivat 573 000 euroa. Lisäksi kunta ostaa palveluita järjestöiltä.

Kirkkonummella järjestöjen avustuksissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia vuosien 2014 ja 2018 välillä. Liikuntajärjestöjen avustukset ovat vähentyneet 8 590 euroa ja nuorisojärjestöjen 22 500 euroa. Ruotsinkielinen aamu- ja iltapäivätoiminta on siirtynyt suurimmaksi osaksi kunnan omaksi toiminnaksi. Perusturvalautakunnan yleisavustuksiin on varattu vuodelle 2019 edellisvuotista 10 000 euroa suurempi summa.

KIRKKONUMMI (asukkaita 39 000)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu: mm. kunnan hallitus	Yhteensä
Yleisavustus	30,000	144,000	53,000	116,000	28,000	25,000	396,000
Järjestöavustus							
Kohdeavustus						122,000	122,000
Kunta toiminnan osarahoittajana							
Henkilöresurssi							
Tukipalvelut							
Muu							
Yhteensä	30,000	144,000	53,000	116,000	28,000	147,000	518,000
Kaikki avustukset yhteensä							518,000

Taulukko 12. Kirkkonummen kunnan järjestöavustukset toimialoittain ja avustustyypeittäin eriteltynä.

Taulukossa esitetyt avustussummat ovat vuoden 2019 taloussarviosta.

Lapinjärvi

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Lapinjärven kunta tekee yhteistyötä pääasiassa erilaisten yhdistysten ja seurojen kanssa. Sote-järjestöihin liittyvä yhteistyö kanavoituu Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) -hankkeen kautta. Kunta järjestää yhdistysfoorumin kerran vuodessa ja liikuntapajoja on kahdesta kolmeen kertaa vuodessa. Yhteistyö järjestöjen kanssa tukee kunnan palveluita. Kunta myös osallistuu useiden tapahtumien järjestämiseen koordinoijana.

Sivistystoimenjohtaja on Lapinjärven nimetty järjestöyhdyshenkilö, jonka tehtäväkuvaan kuuluu järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Maakunta- ja sote-uudistus ei todennäköisesti tuo muutoksia Lapinjärven järjestöyhteistyöhön, vaan kunta jatkaa monenkeskistä yhdyspintatyötä eri toimijoiden kanssa.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Lapinjärvellä on käytössä hyvinvointikertomus ja se laaditaan yhdessä Loviisan kaupungin kanssa. Hyvinvointikertomukseen kerätään tietoa järjestötoiminnasta myös suoraan järjestöiltä.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Lapinjärvellä järjestöavustuksia myöntävät sivistyslautakunta ja kunnan johtoryhmä. Kunta tarjoaa maksutta tilat Lapinjärven kulttuuriyhdistykselle rahoittamalla koko kylän työhuoneen toimintaa kirjaston, nuorisotilan ja kaikille kuntalaisille avoimen tilan, Kammarin yhteydessä.

Avustuksia sai yhteensä 22 järjestöä, joista neljä eli 18 prosenttia on sote-järjestöjä. Lisäksi kunnan henkilöresursseja käytetään esimerkiksi tapahtumien koordinointiin.

Lapinjärven järjestöavustuksissa ei ole tapahtunut muutoksia, vaan tuet ja avustuskohteet ovat pysyneet viime vuosina suurin piirtein samoina.

LAPINJÄRVI (asukkaita 2 700)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	1,600	5,400			8,400	6,000	21,400

Taulukko 13. Lapinjärven kunnan järjestöavustukset toimialoittain.

Kulttuuriavustukset sisältyvät nuorisoavustuksiin. Taulukon kohdassa "Muu" ovat kotiseutu- ja museoavustukset, veteraaneille ja kyläyhteisöille yms. myönnetyt avustukset. Kunta antaa henkilöresursseja tapahtumien yms. koordinointiin. Tämä ei näy taulukossa.

Lohja

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Lohjan kaupungin järjestöyhteistyö on aktiivista ja yhdistykset järjestävät kaupungissa monenlaista toimintaa. Kaupungin ja yhdistysten yhteistyönä kehitetään parhaillaan yhdistysohjelmaa, jonka tarkoitus on selkiyttää kaupungin ja yhdistysten yhteistyötä ja toimintaperiaatteita sekä edistää kuntalaisten hyvinvointia, elinvoimaa ja osallisuutta. Yhdistysohjelmassa tarkastellaan aihepiireittäin yhteistyön rakentumiseen liittyviä toimintatapoja ja resursseja, odotuksia, mahdollisuuksia ja esteitä. Yhdistysohjelma pyritään viemään mukaan poliittiseen päätöksentekoon.

Järjestöyhteistyö kuuluu osittain yksittäisen kaupungin työntekijän työnkuvaan ja hänen työpanoksensa näkyy muun muassa kaupungin ja järjestöjen yhteisten tapahtumien suunnittelussa. Kaupungin virkamies on myös mukana kaupungin edustajana Lohjan yhdistysten yhdistys Apuomenan Kansalaiskeskuksen ohjausryhmässä, joka valmistelee edellä mainittua Lohjan yhdistysohjelmaa. Lisäksi järjestöyhteistyötä tehdään neuvostoissa ja neuvottelukunnissa sekä kaupungin aluetoimikunnissa.

Lohjalla on käytössä lähidemokratiamalli, jonka tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia kaupungin päätöksentekoon ja palveluiden kehittämiseen. Mallin yhtenä tarkoituksena on myös edistää yhdistystoimintaa ja yhdistysten toimeliaisuutta.

Lohjan kaupungilla ei ole erityistä järjestöyhteistyöstä vastaavaa henkilöä. Sen eri toimialat solmivat suoraan yhteistyösopimuksia yhdistysten ja järjestöjen kanssa ja muun muassa ohjaavat asukkaita näiden toimintaan. Kaupungin liikuntakeskuksella ja kulttuuritoimella on vakiintunut yhteistyö liikunnan ja kulttuuritapahtumien järjestämisessä yhdistysten kanssa.

Lohjalla ei ole myöskään järjestöstrategiaa mutta sen kaupunkistrategiaan sisältyy yhteisöllisyyden lisääminen, jonka toimenpiteitä tuodaan käytännössä esille yhdistysohjelman kautta.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuessa järjestöille tulee entistä tärkeämmäksi selkiyttää mahdollista palvelutuotantoaan sekä kaupungin kanssa tehtävää yhteistyötä. Lohjalla järjestöjen kiinnikkeistä kaupunkiorganisaatioon halutaan pitää huolta tulevaisuudessakin.

Lohjalla aiotaan kiinnittää huomiota järjestöavustusten hakuprosessin läpinäkyvyyteen ja yhdenmukaisuuteen. Järjestöavustusten hakukäytäntöä ollaan selkeyttämässä ja uudistamassa yhdistysohjelmatyön tuloksena. Uusiessaan sopimuskäytäntöään vuonna 2014, kaupunki irtisanoi kaikki kumppanuussopimuksensa järjestöjen kanssa. Nyt Lohjan ja järjestöjen väliset kumppanuussopimukset ovat vakaalla pohjalla.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Lohjan hyvinvointikertomus on juuri päivitetty mutta se ei ole tällä hetkellä aktiivisesti johtamisen välineenä. Hyvinvointikertomusta on tarkoitus käyttää tiedolla johtamisessa. Hyvinvointikertomuksessa ei ole erityisesti järjestöiltä kerättyä tietoa.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Lohjan avustustiedot koskevat vuodelle 2018 myönnettyjä avustuksia ja 494 200 euron avustussumma on suuntaa antava. Avustuslajeina ovat yleisavustus, kohdeavustus, investointiavustus, ostopalvelu- ja kumppanuussopimus, henkilöresurssi, tilat sekä tukipalvelut. Pääosin avustukset voidaan laskea kuuluviksi yleisavustuksen ja kohdeavustuksen piiriin.

Kaupunki tarjoaa osan tiloistaan maksutta yhdistyksille (varhaiskasvatuksen, koulujen ja sivukirjastojen tilat sekä tilat nuorisjärjestöille), osasta peritään maksu (liikuntatilat) ja osa tiloista tarjotaan edullisesti yhdistysten käyttöön.

Avustusta saaneita järjestöjä oli 145, joista sote-järjestöjä oli 42 eli 29 prosenttia. Sote-järjestöt saivat hyvinvointitoimialan myöntämiä avustuksia noin 27 400 euroa. Lisäksi toimiala antoi 37 000 euroa Sosiaalipedagogisen säätiön kulttuuripajatoimintaan sekä 36 000 euroa vuokra-avustusta mielenterveystyötä tekevän Lohjan Klubitalon toimintaan. Lohjalla järjestöavustusten myöntämistä on tiukennettu.

LOHJA (asukkaita 46 800)	Hyvinvointi	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	100,400	150,000		210,000	33,800		494,200

Taulukko 14. Lohjan järjestöavustukset toimialoittain.

Kulttuuriavustukset sisältävät kulttuurijärjestöjen avustukset sekä taiteen perusopetuksen tuen 150 000 euroa. Liikunta-avustuksen jakaa Liikuntakeskus ja se jakautuu seuraavasti: seurojen investointiavustus (15 000 euroa), vuokra-avustus (75 000 euroa) ja kohdeavustus (60 000 euroa).

Loviisa

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Loviisassa järjestötoiminta on jaettu toimialojen kesken, eikä niiden välillä yhteistyötä juurikaan ole. Kaupungilla on hyvinvointikoordinaattori, mutta ei nimettyä järjestökoordinaattoria.

Kaupunki järjestää yhteistyössä sote-järjestöjen kanssa muun muassa terveysluentoja. Suunnitteilla on perustaa terveyskeskuksen tiloihin ns. vertaistuen nurkka, jotta potilastoiminta ja sote-järjestöt tulevat kaupunkilaisille tutuksi ja järjestöt saisivat lisää jäseniä. Loviisan Järjestöt ry:n hallinnoiman Kumppanuustalo Kulman aloittaessa toimintansa, kaikille yhdistyksille annettiin mahdollisuus olla toteuttamassa ja kehittämässä yhteistoimintaa, mutta vain sote-järjestöt ovat profiloituneet vakituisiksi Kulman käyttäjiksi.

Loviisassa tehtiin vuonna 2016 liikuntapolitiinen ohjelma, jonka kaupunginvaltuusto palautti uudelleen valmisteltavaksi. Uutta ohjelmaa ei ole vielä julkistettu. Loviisassa ei ole järjestöstrategiaa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Haastatellun virkamiehen mukaan Loviisassa on pieniä, sitkeitä sote- yhdistyksiä, jotka juuri ja juuri pystyvät toimimaan jäsentensä ikääntyessä. Yhdistysten toimintaan on vaikea saada uusia jäseniä. Nykytrendin mukaan toimintaan ei haluta sitoutua vuosikausiksi, koska usein yhdistyksen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi vaativat vuosien hallitusvastuun yhdistyksessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jäädessä maakunta- ja sote-uudistuksessa kuntiin, Loviisassa nähdään tärkeänä paikallinen yhteistyö. Loviisassa on vain yksi palveluita tuottava järjestö, Itä-Uudenmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry. Yhdistys vastaa kaupungin tukemana Loviisan Klubitalon toiminnasta.

Pienessä kunnassa pidetään vaarana, että pieniä yhdistyksiä sulautetaan yhteen toisten paikallisyhdistysten kanssa. Tällöin niiden toiminta väistämättä keskittyy suuremmalle paikkakunnalle, Loviisan tapauksessa Porvooseen ja Kotkaan.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on ollut Loviisassa käytänteenä vuodesta 2013 ja kertomukset ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla. Loviisa tekee hyvinvointikertomuksensa ja -suunnitelmansa yhdessä Lapinjärven kunnan kanssa ja tuorein niistä on "Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan hyvinvointisuunnitelma 2017-2020". Hyvinvointisuunnitelma pohjautuu kuntastrategiaan ja sen painotuksista riippuu paljon se, mitä asioita siinä raportoidaan.

Kaupungin hyvinvointityöryhmässä on jäsenenä Loviisan Järjestöt ry:n toiminnanjohtaja, joka tuo järjestötietoa hyvinvointikertomusta varten. Kaupungin muun järjestöyhteistyön raportoinnista vastaa esimerkiksi kulttuuri- ja vapaa-aikatoiminnan päällikkö. Järjestötietoa kerätään muun muassa laskemalla järjestötoiminnan käyntikertoja ja osallistujamääriä ja hyödyn-tämällä osallistujapalautetta. Järjestöt osallistuvat hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman sisällön tuottoon, toteutukseen, seurantaan ja arviointiin.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Loviisa tuki vuonna 2017 noin 300 järjestöä työllisyysjärjestöt ja tiekunnat mukaan luettuina. Näiden järjestöjen lisäksi Loviisassa on paljon kuntalaisten hyvinvointia edistäviä, esimerkiksi lahjoitusvaroin toimivia yhdistyksiä, jotka eivät saa avustuksia kaupungilta. Sote-järjestöt eivät saa kaupungilta varsinaista toiminta-avustusta vaan kaupunki maksaa Loviisan Järjestöt ry:n hallinnoiman ja varsinkin sote-järjestöjen käyttämän kumppanuustalo Kulman vuokran.

Järjestötukia myöntävät kaupungin terveystoimi (Klubitalo, kumppanuustalo Kulma), vapaa-aika- ja sivistystoimi (kulttuuri, urheiluseurojen rahallinen avustaminen) ja keskushallinto (urheilujoukkueiden sponsorointi). Kulttuuripuolen avustukset menevät kulttuurilautakunnan päätösten kautta. Kulttuuria tuetetaan myös omana toimintana, mutta myös esim. kulttuuritilana toimivan Almin talon näyttelyt saavat joskus rahallista tukea. Lisäksi kaupunki tukee urheiluseuroja jakamalla niille muun muassa salivuoroja eri puolilla kaupunkia.

LOVIISA (asukkaita 15 000)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	15,600		190,000			1,404,000	1,609,600

Taulukko 15. Loviisan kaupungin järjestöavustukset toimialoittain.

Sivistyksen alle kirjattu tuki pitää sisällään myös kulttuurituen. Työllistymiseen (1 400 000 euroa) ja ympäristönsuojeluun (4000 euroa) annetut tuet on kirjattu kohtaan Muu. Taulukosta puuttuvat hallinto- ja demokratiapalvelut (esim. markkinointi, kehittämistoimi ja tiejaosto), joiden arvo on noin 245 000 euroa.

Myrskylä

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Suurin osa Myrskylässä järjestettävistä tapahtumista tehdään yhdessä yhdistysten kanssa. Tapahtumat suunnitellaan yhteistyönä ja jokainen mukana oleva taho pääsee vaikuttamaan tapahtumien kulkuun. Yhdistysiltoja pidetään säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa.

Järjestöyhteistyöstä vastaa kunnan vapaa-aikatoimi yhdyshenkilönään vapaa-aikakoordinaattori.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Maakunta- ja sote-uudistuksesta ja sen tuomista muutoksista on Myrskylässä keskusteltu vain hieman. Kunnassa epäillään uudistuksen toteutumista, joten kunnassa ei olla kiirehditty tekemään muutoksia järjestöyhteistyöhön. Yleisesti ottaen kunnassa toivotaan, että yhdistykset ottavat enemmän vastuuta toiminnastaan.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on Myrskylässä käytänteenä, mutta järjestötietoa ei siihen erikseen kerätä.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Myrskylän yhdistyksille jakamista avustuksista päättää sivistyslautakunta. Avustettavista järjestöistä 60 prosenttia on sote-järjestöjä. Kunta tukee järjestöjä myös antamalla niiden käyttöön tiloja 500 euron arvosta.

MYRSKYLÄ (asukkaita 2000)	Kaikki avustukset yhteensä
Yleisavustus	8,000
Järjestöavustus	
Kohdeavustus	1,000
Kunta toiminnan osarahoittajana	
Henkilöresurssi	
Tukipalvelut	
Muu	
Kaikki avustukset yhteensä	9,000

Taulukko 16. Myrskylän kunnan järjestöavustukset avustustyypeittäin.

Mäntsälä

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Mäntsälän kunta järjestää yhteistyössä järjestöjen kanssa kulttuuritapahtumia ja erilaisia terveysaiheisia tapahtumia kuten luentoja. Sote-järjestöjen kanssa yhteistyötä tehdään myös kunnan ja järjestöjen palveluista tiedottamisessa. Lisäksi kunta antaa sote-järjestöille asiantuntija-apua.

Vuosina 2008-2009 toteutetun Kuka vaikuttaa – Kumppanuudesta hyvinvointia Keski-Uudella- maalla -hankkeen lopputuloksena kuntaan perustettiin Mäntsälän Vapaaehtoistyön Tukiyhdistys ry. Yhdistys järjestää SPR:n kanssa tukihenkilötoimintaa, jonka kuukausittaisissa vapaaehtoisten tapaamisissa on mukana kunnan kaksi vanhustyön sosiaalityöntekijää työnohjaajina.

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry:n vuonna 2017 aloitettu Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hanke on puolestaan edistänyt Mäntsälän yhdistysten, kunnan ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän välistä yhteistyötä tiedottamalla ja järjestämällä erilaisia tapahtumia ja koulutuksia kuten järjestötreffit ja Yhdistyksen sote-aakkoset -koulutus.

Mäntsälän kunnassa ei ole nimetty erikseen järjestöyhdyshenkilöä. Kunnan järjestöjen välisen yhteistyön koordinointi sisältyy hyvinvointikoordinaattorin tehtävään.

Mäntsälässä kunnan strategian yhdeksi tavoitteeksi asetettiin yhdistyksille suunnattujen avustusten kehittäminen, tiedotuksen tehostaminen ja kunnan järjestämien kokoontumistilojen maksuton käyttö järjestöille. Strategiaa ei ole arvioitu eikä päivitetty. Myöskään strategiassa esitettyä kunnan ja järjestöjen välille laadittavaa yhteistoimintasopimusta ei ole tehty kirjallisena. Mäntsälässä ei siis ole erillistä ajan tasalla olevaa järjestöstrategiaa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Kunnassa arvioidaan, että maakunta- ja sote-uudistuksessa järjestöjen kuntalaisten hyvinvointia edistävä osaaminen ja asiantuntemus sekä niiden palvelut tulevat yhä tärkeämmäksi, maakunnan ja kuntien palvelurakenteita täydentäväksi osaksi. Tässä on tärkeää toiminnan hyvä koordinointi. Mäntsälään tulisi myös tehdä oma järjestöstrategia.

Kyselyyn vastanneen virkamiehen mukaan Mäntsälässä kuntalaiset pääsevät osallistumaan sote-uudistukseen liittyvään päätöksentekoon ja kehittämistyöhön, ja tätä pidetään tärkeänä.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Mäntsälässä on tehty ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2009-2012 ja toinen vuosilta 2013-2017. Hyvinvointisuunnitelma on tehty vuosille 2018-2021. Välivuosien pienempiä hyvinvointikertomuksia ei ole tähän mennessä tehty. Hyvinvointikertomusten juurruttaminen käytännön työkaluksi on meneillään. Samoin kunnan yksikkökohtaisten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden ja niiden indikaattoreiden määrittely.

Mäntsälä alkaa kerätä järjestötietoa ja sen seuraavassa hyvinvointikertomuksessa näkyy ensimmäisen kerran järjestöjen osuus hyvinvoinnin edistämisessä. Tavoitteena on, että järjestöt osallistuvat koko hyvinvointikertomusprosessiin.

Järjestötiedon kerääminen tapahtuu sähköisellä alustalla. Järjestöt määrittelevät tekemänsä kuntalaisten hyvinvointia edistävän työn ja mittarit toiminnalleen. Tieto kerätään yhteen kunnan eri toimialojen hyvinvointia edistävää työtä kuvaavan tiedon kanssa. Mäntsälä pyrkii siihen, että päällekkäistä toimintaa ei ole, vaan kunnan ja järjestöjen toiminta täydentävät toisiaan. Järjestöjen tekemä hyvinvointia edistävä työ tulee hyvinvointikertomuksessa samalla tavalla näkyväksi kuin kunnan tekemä työ. Näin kuntalaiset näkevät, mitä kunnassa ollaan tekemässä hyvinvoinnin edistämiseksi.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Mäntsälässä järjestötukia myöntävät kasvatus- ja sivistystoimi ja kunnanhallitus. Avustusmuotoina ovat muun muassa yleisavustus, järjestöavustus ja tukipalvelut. Kunta antaa järjestöille myös tilatukea. Vuonna 2018 Mäntsälän avustamista järjestöistä sote-järjestöjen osuus oli 16 prosenttia.

Viimeisen viiden vuoden aikana Mäntsälän kunnan myöntämissä avustuksissa ei ole ollut merkittäviä muutoksia. Vuonna 2018 järjestötuet kasvoivat 3000 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

MÄNTSÄLÄ (asukkaita 21 000)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä		30,000		18,100	14,000	4,900	67,000

Taulukko 17. Mäntsälän kunnan järjestöavustukset toimialoittain.

Mäntsälän luvut ovat vuodelta 2018. Avustuksia ovat saaneet veteraanit ja ikäihmiset, sote-palvelut, kyläyhdistystyö sekä teatteri, musiikki, museot ja käsityö. Taulukon kohta "Muu" viittaa kansalaistoiminnan avustuksiin.

Nurmijärvi

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Nurmijärvellä järjestöyhteistyön organisointi on määritelty liikuntapäällikön tehtäväksi. Lisäksi kunnassa on hyvinvointikoordinaattori, joka poikkihallinnollisesti tekee ja koordinoi hyvinvointityötä. Erillistä järjestöstrategiaa ei ole, mutta yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa on kirjattu kuntastrategiaan.

Nurmijärvellä oli vuosina 2016-2017 yhdessä Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry:n kanssa Tukipolkuja-hanke, jossa kehitettiin yhteistyötä järjestöjen ja kunnan välillä. Erityisesti edistyi sote-järjestöjen ja kunnan välinen yhteistyö. Nykyään Nurmijärvellä järjestetään järjestötreffejä kaksi kertaa vuodessa ja Hyvinvointifoorumi kerran vuodessa.

Nurmijärvi on myös mukana järjestöjen yhdessä järjestämissä tapahtumissa, esimerkiksi järjestömessuilla. Hyvästä yhteistyöstä urheiluseurojen kanssa ovat esimerkkinä vuosittain järjestettävät urheiluseuraparlamentit.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Nurmijärven järjestöyhteistyöhön ei ole nähtävissä suuria muutoksia.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Nurmijärvellä on tehty laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2017–2020. Kunta tekee vahvasti järjestöjen kanssa yhteistyötä hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laadinnassa. Järjestöjen tuottamaa tietoa on kerätty esimerkiksi avustushakemusten kautta ja sitä on hyödynnetty hyvinvointikertomuksessa.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Vuodesta 2019 alkaen Nurmijärvellä kaikki avustukset myönnetään hyvinvointilautakunnassa. Avustettavista järjestöistä noin 30 prosenttia on sote-järjestöjä.

Järjestöjen avustuksiin ei Nurmijärvellä ole tulossa suuria muutoksia. Mahdollisen maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeenkin kunnassa on hyvinvointilautakunta, joka myöntää avustuksia sote-järjestöille. Vuoden 2018 talousarviossa sote-järjestöille jaettava avustussumma nousi 50 prosenttia.

NURMIJÄRVI (asukkaita 42 000)	Kaikki avustukset yhteensä
Yleisavustus	
Järjestöavustus	400,000
Kohdeavustus	36,000
Kunta toiminnan osarahoittajana	
Henkilöresurssi	
Tukipalvelut	
Muu	
Kaikki avustukset yhteensä	436,000

Taulukko 18. Nurmijärven kunnan järjestöavustukset avustustyypeittäin.

Pornainen

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Pornaisissa järjestöyhteistyö perustuu järjestötapaamisiin. Kunnassa ei ole erillistä järjestöyhteistyöhenkilöä vaan vapaa-aikasihteeri hoitaa yhteydet vapaa-aika- ja nuorisopuolen järjestöihin.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Maakunta- ja sote-uudistus ei todennäköisesti toisi muutoksia Pornaisten järjestöyhteistyöhön.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on Pornaisissa käytössä, mutta se vaatii päivittämistä. Tällä hetkellä järjestöt eivät ole mukana sen valmistelussa, eikä järjestötietoa kerätä sitä varten.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Pornaisissa kunnan järjestöavustuksia myöntävät sivistyslautakunta ja kunnanhallitus. Kunta tukee järjestöjä myös tila-avustuksin.

Vuoden 2018 lopussa päättynyt kunnan talouden tasapainottamisohjelma pienensi Pornaisten järjestöavustuksia.

PORNAINEN (asukkaita 5100)	Kaikki avustukset yhteensä
Yleisavustus	29,200
Järjestöavustus	8,000
Kohdeavustus	
Kunta toiminnan osarahoittajana	
Henkilöresurssi	
Tukipalvelut	
Muu	
Kaikki avustukset yhteensä	37,200

Taulukko 19. Pornaisten kunnan järjestöavustukset avustustyypeittäin.

Yleisavustukset ovat vapaa-aikatoimen seura-avustuksia.

Porvoo

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Porvoon kaupunki pyrkii tekemään monipuolista järjestöyhteistyötä. Kaupunki on järjestänyt yhdessä järjestöjen kanssa esimerkiksi senioreiden tempauksia ja dataopetusta sekä ystävätoimintaa SPR:n ja seurakunnan kanssa. Porvoo tukee myös Asunnottomien yö -yleisötaapahtumaa ja Yhteinen keittiö -hanketta. Liiku-passin ansiosta työelämän ulkopuolella olevilla porvoalaisilla on mahdollisuus liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin. Tämä järjestöjen kanssa yhteistyössä toteutettu passi on tarkoitus saada myös lapsiperheiden käyttöön. Kaupunki tekee paljon yhteistyötä myös vapaaehtoistyö.fi-verkkopalvelun kanssa.

Porvoon kaupunki hankkii järjestöiltä ostopalveluita ja kilpailutettuja hankkeita sekä toteuttaa yhteishankkeita järjestöjen kanssa. Hankeyhteistyötä kaupunki tekee esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa ja Diak-ammattikorkeakoulun yhteisövalmennusprojektissa. Lisäksi kaupungin eri yksiköillä voi olla järjestöyhteistyötä, joka ei ole suoraan sen hallinnon tiedossa.

Vastuu järjestöyhteistyöstä jakautuu Porvoossa hyvinvointi- ja vapaaehtoistyön koordinaattoreille, kehittämisspäällikölle, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelupäälliköille ja nuorisopalvelupäällikölle.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Porvoossa pyritään selkeyttämään järjestöyhteistyön kokonaisuutta ja vastuunjakoa, jotta järjestöjä voidaan hyödyntää jatkossakin ja palveluohjaus toimisi. Järjestöyhteistyössä voimistuu taloudellinen, ekologinen ja alueellinen näkökulma.

Pitkän tähtäimen tavoitteena Porvoossa on se, että sote-asiakkaat siirtyisivät palveluista enemmän järjestöjen toiminnan piiriin, esimerkiksi ryhmätoiminnasta täysin vapaaehtoisen toiminnan pariin. Haastateltu virkamies pohti, pitäisikö määritellä tietty järjestöpalvelutaso. Esimerkiksi siten, että jokaisen yli 50 000 asukkaan kunnan pitäisi osoittaa jokin vähimmäissumma tai muu resurssi tiettyyn tarkoitukseen, kuten mielenterveys- ja päihdetyöhön, omaishoitoon ja vertaistukiryhmiin.

Porvoossa järjestöavustukset jäänevät myös maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen kuntaan. Avustusten myöntämisen suunnitelmallisuutta ja avoimuutta lisätään pyrkien varmistamaan, etteivät avustukset päädy vain pienelle järjestöjen piirille.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on Porvoossa käytänteenä ja järjestöt näkyvät siinä. Hyvinvointikertomuksessa on mainittu kaupungin tärkeimmät kumppanit ja järjestötoiminnan tärkeys korostuu jokaista ikäryhmän koskevissa teksteissä. Järjestöjä ei kuitenkaan osallisteta hyvinvointikertomuksen laadintaan, vaan järjestötiedot kerätään johtoryhmistä ja henkilöstöltä. Tulevaisuudessa järjestöt voitaisiin ottaa mukaan itse valmisteluun.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Porvoossa järjestötukia myöntävät pääosin sote- ja sivistyslautakunnat keskitettyjen hakujen kautta. Poikkeustilanteissa tukea voi saada erityishakemuksella esimerkiksi tapahtuman järjestämiseen. Kaupungin yksiköillä on yhteistyöhankkeita, joilla voidaan toisinaan turvata esimerkiksi järjestötoiminnan jatkuvuus. Lisäksi kaupungilla on jonkin verran perintörahoja, joita käytetään järjestötoimintaan. Avustuksia saaneista järjestöistä noin 20 prosenttia on sote-järjestöjä.

Nuorisopuolella on käytössä osallistuvan budjetoinnin periaatteella toimiva toimintaraha, jonka avulla nuoret voivat itse toteuttaa projekteja. Näin Porvoo haluaa tukea myös epävirallisten ryhmien toimintaa.

Porvoo ei suoraan anna tukea järjestöjen omia tiloja varten, mutta järjestöt saavat käyttää sen Gammelbackan ja Omenamäen kiinteistöjä maksutta tai edullisesti. Kaupungin virkamiehet ovat pohtineet, voisiko Porvoon sote-kiinteistöjä hyödyntää järjestötoiminnassa nykyistä enemmän. Myös kaupungin muiden tilojen käytön tehostaminen on pohdinnassa.

Kaupungin sote-lautakunnan järjestötuet ovat pysyneet ennallaan, mutta sivistyslautakunnan jakamissa avustuksissa on ollut viime vuosina pientä kasvua.

PORVOO (asukkaita 50 000)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	40,000	345,000	320,000	828,000	55,000		1,588,000

Taulukko 20. Porvoon kaupungin järjestöavustukset toimialoittain.

Perusturvan luvuista puuttuvat ostopalvelut ja kumppanuussopimukset. Sivistyksen alle on kirjattu sekä koululaisten iltapäivätoiminnan järjestäjien tuki 280 000 euroa että taiteen perusopetuksen toiminta-avustukset 40 000 euroa. Kulttuuriavustukset sisältävät 658 800 euron avustuksen Porvoon Museolle.

Pukkila

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Pukkila tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen kanssa suunnitellen ja toteuttaen toimintaa, luentoja, tapahtumia, konsertteja, retkiä ym. kaikenikäisille kuntalaisille hyvinvointia ja terveyttä edistäen. Kunta kutsuu vähintään kaksi kertaa vuodessa yhdistysväen yhdistysiltaan, jossa toimintaa kehitetään ja suunnitellaan yhdessä.

Järjestöyhteistyötä tehdään muun muassa säännöllisten liikunnallisten kerhojen järjestämisessä sekä nuorisotilatoiminnassa. Kunnan senioripalvelujen yhteistyö on tiivistä erilaisten ikäihmisten yhdistysten kanssa.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut vastaavat järjestöyhteistyön organisoinnista, mutta lisäksi jokainen hallintokunta tekee yhteistyötä oman alansa yhdistysten kanssa. Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja on nimetty yhdistysyhteistyöhenkilö, joka kutsuu yhteiset tapaamiset koolle ja pyrkii kehittämään yhteistyötä vapaa-ajan ja kulttuurin sektorilla. Hyvinvointipäällikkö vastaa yhteistyöstä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Pukkila uudistaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvien järjestöavustusten jakoperusteita. Kunta pyrkii esimerkiksi saamaan uusia avustusten hakijoita sekä saamaan kuntaan uudenlaista toimintaa ja kehittämään toimintamuotoja. Yhteistyötä järjestöjen kanssa pitää kunnan näkemyksen mukaan tiivistää. Järjestöillä tulee olla entistä tärkeämpi rooli paikallisen hyvinvoinnin tarjoajina, mikäli monet sote-palvelut siirtyvät kauemmaksi kunnasta.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Pukkilassa hyvinvointikertomus on käytössä ja järjestöjen osallistumista sen valmisteluun on juuri lisätty. Järjestöt osallistuvat hyvinvointikertomuksen toteutukseen, seurantaan ja arviointiin. Järjestöiltä on kerätty ja kerätään tietoa, joka kirjataan osaksi toimenpiteitä ja resursseja.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Pukkila antaa tukea 17 järjestölle, joista 47 prosenttia on sote-järjestöjä. Muut tukia saaneet ovat kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjä.

Lisäksi kunta hankkii noin 3 500 euron arvosta ostopalveluna yhdistyksiltä muun muassa tapahtumajärjestelyjä ja -ohjelmaa, leirien yövalvontaa, uinninvalvontaa ja järjestyksensvalvontaa.

Tilatukina Pukkila tarjoaa noin 3000 euron arvosta tilojaan järjestöjen käyttöön maksuttomasti tai edullisesti. Kunta tukee myös yhdistysten neljän seurantalons toimintaa vapauttamalla ne kiinteistöveroasta ja tukemalla niitä lämmityskuluissa noin 4000 eurolla.

PUKKILA (asukkaita 1900)	Kaikki avustukset yhteensä
Yleisavustus	25,200
Järjestöavustus	10,600
Kohdeavustus	
Kunta toiminnan osarahoittajana	
Henkilöresurssi	
Tukipalvelut	600
Muu	
Kaikki avustukset yhteensä	36,400

Taulukko 21. Pukkilan kunnan järjestöavustukset avustustyypeittäin.

Tuista 4650 euroa oli Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumien kohdeavustusta. Tukipalvelut viittaavat maksuttomaan kopiointipalveluun.

Raasepori

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Raaseporin kaupungissa ei ole järjestöstrategiaa tai erikseen nimettyä järjestöyhdyshenkilöä. Kaupungin järjestöyhdyshenkilöstä on käyty keskusteluja mutta asiasta ei ole vielä tehty päätöstä. Järjestöyhteistyö on jakautunut monelle eri toimialalle. Yhteistyötä tekevät vapaa-aikatoimi ja kulttuuritoimi, osittain myös sosiaali- ja terveystoimi. Lisäksi kaupungin kehitysosasto mainitaan yhteistyötä koordinoivana tahona. Sosiaali- ja terveyshuollon kohdeavustukset ja kuntouttavaa työtoimintaa koskevat kysymykset kulkevat työllisyysosaston päällikön kautta.

Kaupungin kulttuuritoimi tekee paljon yhteistyötä järjestöjen kanssa tapahtumajärjestelyissä. Liikuntatoimi tekee yhteistyötä liikunta- ja urheiluseurojen kanssa, mutta ei erityisemmin sote-järjestöjen kanssa. Sosiaali- ja terveystoimen (perusturvan) puolella järjestöt täydentävät kaupungin mielenterveys- ja päihdepalveluja sekä tarjoavat kuntouttavaa työtoimintaa työttömille.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Raaseporissa ei tuotu esiin kaupungin järjestöyhteistyön tulevaisuuden näkymiä lukuun ottamatta havaintoa avustuksia hakevista järjestöistä. Uudet yhdistykset hakevat suurempia avustussummia kuin vanhemmat yhdistykset työllistäen samalla yhdistystensä kautta kulttuurityöntekijöitä Raaseporissa.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on osittain käytössä Raaseporissa, mutta järjestöiltä ei ole kerätty sitä varten tietoa eivätkä ne osallistu hyvinvointikertomuksen tuottamiseen.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Järjestöavustusten lisäksi Raaseporin kaupunki tarjoaa maksutta tilat yhdistysten käyttöön. Raaseporissa kaupungin liikuntatoimen ja perusturvan toimialojen järjestöavustukset ovat pysyneet saman suuruisina viimeisten vuosien aikana. Samoin kulttuuritoimen myöntämät avustukset pitkän linjan järjestötoimijoille ovat pysyvät ennallaan.

RAASEPORI (asukkaita 27 900)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Yhteensä
Yleisavustus		60,000		116,000			176,000
Järjestöavustus	2,400	99,000					101,400
Kohdeavustus	212,400			15,000			227,400
Kunta toiminnan osarahoittajana							
Henkilöresurssi							
Tukipalvelut				300			300
Muu							
Yhteensä	214,800	159,000		131,300			505,100
Kaikki avustukset yhteensä							505,100

Taulukko 22. Raaseporin kaupungin järjestöavustukset toimialoittain ja avustustyypeittäin eriteltynä.

Sipoo

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Sipoon kunta toimii yhteistyössä monenlaisten järjestöjen kanssa. Kunnassa on vertaistukiryhmiä, perhekahviloita, kulttuuritoimintaa ja liikuntaa eri ryhmille, it-koulutusta sekä lääkärin lähetteen perusteella toteuttavaa järjestötoimintaa, kuten terveystieteiden kyselyjä.

Sipoossa ei ole erikseen nimettyä järjestöyhteyshenkilöä. Kunnan palvelualueiden johtajat vastaavat yhteistyöstä järjestöjen kanssa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Maakunta- ja sote-uudistuksen arvellaan voivan parantaa Sipoossa valtakunnallisten järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, mutta se voi heikentää yhteistyötä alueellisten ja paikallisten järjestöjen kanssa.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on käytössä Sipoossa, mutta sitä varten ei kerätä järjestötietoa. Järjestöt eivät myöskään ole mukana hyvinvointikertomuksen valmistelussa.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Sipoossa järjestöavustuksia myöntävät kulttuuri-, urheilu-, nuoriso- ja sote-toimialat. Tukimuotoina ovat vastikkeeton yleisavustus, järjestöavustus ja kohde-avustus sekä tila-avustus. Järjestöjä tuetaan myös ystävyyskuntatoiminnan nimissä.

Järjestötuet ovat pysyneet Sipoossa viime vuosina ennallaan.

SIPOO (asukkaita 20 000)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	6,000	295,000		33,000	52,000	3,700	389,700

Taulukko 23. Sipoon kunnan järjestöavustukset toimialoittain.

Sipoon kunnan avustussummista on ilmoitettu vain sote- ja liikuntajärjestöjen tuet. Liikuntatuki on vuodelta 2018 ja se on poikkeuksellisen suuri suuren vuokra-avustamisen vuoksi. Keskimäärin liikuntajärjestöjen tuki on noin 12 euroa/asukas.

Kulttuuripalveluissa on avustusten lisäksi avustusten kaltaisia yhteistoimintaosuuksia esim. Kotiseutumuseolle ja Taiteen perusopetustahoille.

Siuntio

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Siuntiossa suhtaudutaan myönteisesti järjestöyhteistyöhön ja erilaisiin projekteihin kuntalais-ten hyväksi. Yhdistykset järjestävät paljon toimintaa ja tapahtumia ja kaikki kunnan organisoimat tapahtumat tehdään yhteistyössä järjestöjen kanssa. Lisäresurssia saadaan naapurikun- tien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Perusturvan toimialalla kunta tekee järjestöyhteistyötä muun muassa SPR:n kanssa. Ikäihmisil- le suunnatussa toiminnassa Vanhuspalveluilla on yhteistyötä myös Siuntion Lions ry:n, Uuden- maan Muistiluotsin ja Espoon ja Kauniaisen Omaiset ry:n kanssa.

Järjestöyhteistyötä on tarkoitus kehittää ja kuntaan palkataan hyvinvointikoordinaattori keväällä 2019. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävään sisältyy järjestöyhteistyön edistäminen kulttuurin, liikunnan ja sivistystyön toimialla. Aiemmin yksiköiden esimiehet ovat koordinoineet oman alueensa järjestöyhteistyötä.

Järjestöyhteistyö nähdään merkittäväksi myös hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn näkökulmasta. Siuntiossa tiedostetaan, ettei kunta voi tuottaa kaikkea toimintaa itse. Tällöin keino parantaa kuntalaisten hyvinvointia on tehdä yhteistyötä järjestöjen kanssa. Tämä on otettu huomioon myös järjestöavustuksissa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Siuntiossa ei mainittu odotettavan muutoksia kunnan järjestöyhteistyöhön.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Kunnan hyvinvointikertomukseen ei kerätä tietoa järjestöiltä. Hyvinvointikertomuksen tuottaminen kuuluu sivistystoimen tehtäviin. Kuntaan palkattava hyvinvointikoordinaattori tulee vastaamaan hyvinvointikertomustyöstä.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Siuntiossa järjestöavustukset myöntää lähes kokonaan sivistyslautakunta. Myönnettyt avustukset ovat pääosin yleisavustusta. Lisäksi kunta tarjoaa tilojaan maksuttomasti tai maksua vastaan yhdistysten käyttöön.

Avustuksia haki 25 yhdistystä, joista 12 prosenttia oli sote-järjestöjä.

Siuntiossa ei ole nähtävissä muutoksia järjestöavustuksiin. Poikkeuksellisesti avustuksia nostettiin virkamiesesityksenä vuonna 2018.

SIUNTIO (asukkaita 6 200)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä	600		53,500			4,500	58,600

Taulukko 24. Siuntion kunnan järjestöavustukset toimialoittain.

Siuntiossa sivistyslautakunta jakaa avustukset kulttuuri-, nuoriso-, liikunta- sekä vapaa-ajan toiminnoille. Perusturva jakaa 500 euroa avustusta ja tarjoaa tukipalveluita 100 euron arvosta. Kohdassa "Muu" esitetty luku on säätiölle varattu sopimuksen mukainen korvaus.

Tuusula

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Tuusulan kunta panostaa voimakkaasti osallisuuteen ja yhdessä tekemisen kulttuuriin, jossa järjestöillä on tärkeä rooli. Järjestöyhteistyötä on monella saralla ja kaupungin kukin toimiala on suoraan yhteistyössä alansa järjestöjen kanssa.

Tuusulassa ei ole nimetty erillistä järjestöyhdyshenkilöä tai tehty järjestöyhteistyölle strategiaa. Yhteistyötä halutaan kuitenkin kehittää ja parantaa. Kunnassa on yhteisömanageri, jonka työ keskittyy alueellisiin kehittämisverkostoihin ja asukasaktiivien työn tukemiseen. Tuusulaan ollaan palkkaamassa myös osallisuuskoordinaattori, joka mahdollisesti voi yhteisömanagerin kanssa koordinoida kunnan järjestöyhteistyötä.

Käytännön esimerkkejä Tuusulan järjestöyhteistyöstä ovat yhdessä tuotetut tapahtumat ja palvelut. Muutaman kerran vuodessa Tuusula järjestää yhdistyksille verkostoitumista ja kouluttautumista varten järjestötreffejä yhdessä Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston ry:n kanssa. Kunta tarjoaa tilat järjestötrefeille ja kunnan yhteisömanageri tai kehittämispäällikkö on paikalle esittelemässä kunnan ajankohtaisia asioita ja vastaamassa kysymyksiin. Kunnan kulttuuripalvelut järjestävät yhdistyksille Kulttuurikahvilaa, jossa suunnitellaan vuosittaista yhteistyötä. Lisäksi on järjestetty esimerkiksi vapaaehtoistoiminnan kurssi järjestöjen ja kunnan yhteistyönä. Myös osallistuvassa budjetoinnissa tehdään yhteistyötä paikallisten yhteisöjen kanssa.

Kunta tekee järjestöjen kanssa myös viestintäyhteistyötä. Tuusulan uusi sähköinen tapahtumakalenteri on maksutta kaikkien kuntalaisten, myös järjestöjen käytössä. Lisäksi erillisessä kulttuurin tapahtumakalenterissa on tietoa myös järjestöjen tapahtumista. Kunta on lisäksi julkaissut tapahtumatuottajan oppaan, joka auttaa järjestöjä tapahtumien järjestämisessä.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Tuusulassa järjestöyhteistyön tulevaisuuden näkymiin liittyy kunnan suunnitelma alkaa myöntää järjestöille välirahoitusta kehittämishankkeisiin.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Tuusula on laatinut laajan hyvinvointikertomuksen valtuustokaudesta 2013-2017 keväällä 2017. Hyvinvointisuunnitelman laatiminen valtuustokaudelle 2017-2021 käynnistyi joulukuussa 2018. Uuden suunnitelman laadintaan osallistetaan laajasti eri tahoja, myös järjestöt ja neljän sektorin edustajat. Vuoden alussa Tuusulassa aloitti toimintansa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta. Se vastaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhteistyön ohjauksesta, kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakkoarviointimenettelyn ohjauksesta ja kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta sekä ohjeistuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Tuusulassa kunnan eri toimialat myöntävät talousarvioon sisältyvistä määrärahoista vuosittain paikallisille järjestöille ja yhteisöille toiminta-avustuksia yleishyödyllisen harrastustoiminnan tukemiseen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, yhteisöllisyyden vahvistamiseen ja muuhun vastaavaan tarkoitukseen. Avustusta saavista järjestöistä noin 18 prosenttia on sote-järjestöjä.

Lisäksi kunta antaa maksutta järjestöjen käyttöön erilaisia tiloja kokoontumisille ja tapahtumille eri puolilla Tuusulaa. Tätä toimintatapaa aiotaan laajentaa entisestään. Nyt tilatuen arvoksi arvioitiin noin 41 000 euroa.

Varsinaista seurantatietoa Tuusulan kunnan myöntämistä järjestöavustuksista ei ole. Esimerkiksi kulttuuriavustuksissa kuitenkin niin hakijoiden määrä kuin kulttuuriavustusten määräraha ovat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana.

TUUSULA (asukkaita 39 000)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu: kunnan hallitus	Yhteensä
Yleisavustus						3,000	3,000
Järjestöavustus	9,000				21,000	34,000	64,000
Kohdeavustus		70,000		115,000			185,000
Kunta toiminnan osarahoittajana							
Henkilöresurssi						4,000	4,000
Tukipalvelut							
Muu							0
Yhteensä	9,000	70,000		115,000	21,000	41,000	256,000
Kaikki avustukset yhteensä							256,000

Taulukko 25. Tuusulan kaupungin järjestöavustukset toimialoittain ja avustustyypeittäin eriteltynä.

Henkilöresurssi tarkoittaa kesätyöseteleitä.

Taulukossa ei näy tiloihin liittyviä avustuksia, joita myönnetään n. 41 000 eurolla

Vantaa

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Vantaalla järjestöyhteistyötä tehdään useilla kaupungin toimialoilla ja eri sektoreiden toimijoilla on erilaisia järjestöyhteistyön verkostoja. Järjestöt tekevät kaupungin palveluja tukevaa työtä, joten yhteistyö ja sen koordinointi on tarpeellista. Kaupunki koordinoi muun muassa vapaaehtoistoimintaa ja antaa järjestöille viestintätukea. Yhteistyössä järjestetään myös erilaisia tapahtumia.

Vantaan järjestötoiminnan koordinoinnista vastaa sen Kuntalaispalvelut. Järjestöohjelman valmistelu on aloitettu syksyllä 2018 yhdessä järjestöjen kanssa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Vantaalla mahdollisen maakunta- ja sote-uudistuksen seurauksena järjestöyhteistyön uskotaan muuttuvan ja työnjaon selkeytyvän. Kaupunkiin tulee jäämään moni sen toimialoista työntekijöineen ja heidän yhteistyöverkostonsa järjestöjen kanssa.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Vantaalla tehdään erikseen hyvinvointiraportti, joka painottuu hyvinvointitiedon kokoamiseen ja ehdotuksiin hyvinvointityön painopisteiksi. Sen lisäksi kerran valtuustokaudessa tehdään hyvinvointiohjelma, joka tukee kaupungin strategian toteutusta painopisteenään asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen.

Järjestötoiminnasta kerätään tietoa rekistereistä sekä työpajojen ja kyselyjen avulla. Järjestötietoa hyödynnetään osana hyvinvointiraportoinnin kokonaisuutta, kuten muutakin tietoa. Järjestöt ovat mukana hyvinvointikertomusprosessissa niin sisällön tuotannossa, toteutuksessa kuin arvioinnissa. Hyvinvointikertomuksen suunnittelussa ja seurannassa järjestöt eivät ole mukana.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Vantaalla kaupungin eri toimialojen jakamien avustusten koordinaatiosta vastaa sen Kuntalaispalvelut. Vantaan jakaa avustuksia järjestöjen toimintaan sekä antaa maksutta tiloja niiden käyttöön. Nuorisotilat ja koulujen tilat ovat maksutta alle 18-vuotiaiden käytössä. Järjestöt voivat myös toimia kaupungin asukastiloissa ja pitää samalla niitä avoinna kävijöille. Tila-avustukset ovat merkittävä avustus järjestöille ja muille toimijoille. Esimerkiksi liikuntatoimen antoi tukea subventoituina tilahintoina noin 10 miljoonaa euroa.

Tilatukien ja rahallisten avustusten lisäksi Vantaa ostaa palveluja järjestöiltä.

Vantaalla avustusmäärärahoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Avustusten hakijamäärät ja haettavat summat ovat sen sijaan kasvaneet vuosittain ja hakijoiden joukossa on kasvavassa määrin monikulttuurisia järjestöjä.

VANTAA (asukkaita 224 000)	Terveiden ja hyvin- voinnin edistäminen	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Yhteensä
Yleisavustus							
Järjestöavustus	716,000	440,000			228,000		1,384,000
Kohdeavustus		585,000		98,000	116,000		799,000
Kunta toiminnan osarahoittajana							
Henkilöresurssi							
Tukipalvelut							
Muu				350,000		210,000	560,000
Yhteensä	716,000	1,025,000		448,000	344,000	210,000	2,743,000
Kaikki avustukset yhteensä							2,743,000

Taulukko 26. Vantaan kaupungin järjestöavustukset toimialoittain ja avustustyypeittäin eriteltynä. Kohdassa

”Muu” on kyseessä alueraha, joita kaupungin aluetoimikunnat myönsivät paikallisten tapahtumien ja toiminnan kuten esim. asukastapahtumien järjestämiseen.

Vihti

1. Järjestöyhteistyö kunnassa

Vihdin kunta tekee sopimuspohjaista järjestöyhteistyötä, josta on esimerkkinä liikuntapaikkojen hoito ja rakentaminen yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä puistokummitoiminta. Hankepohjaista yhteistyötä tehdään koululiikunnassa ja leiri- ja kerhotoiminnassa. Yhteistyössä järjestetään myös tilaisuuksia kuten koulutuksia.

Vihdin kunta tekee yhteistyötä erityisesti potilas- ja eläkeläisjärjestöjen kanssa mutta myös useiden muiden alojen järjestöjen kanssa. Vihti kuuluu Karkkilan kanssa perusturvakuntayhtymä Karviaiseen, joka tekee sote-palveluihin liittyvää järjestöyhteistyötä.

Kunnan kukin toimiala vastaa itse tekemästään yhteistyöstä järjestöjen kanssa.

2. Näkymiä järjestöyhteistyöhön

Vihdin näkökulmasta maakunta- ja sote-uudistus ei poista kunnan halua tehdä yhteistyötä järjestöjen kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehty työ jatkuu Vihdissä melko samanlaisena kuin nykyisin.

3. Hyvinvointikertomus kunnassa

Hyvinvointikertomus on Vihdissä käytänteenä. Järjestöjen toiminnasta ei kerätä aktiivisesti tietoa eikä sitä hyödynnetä hyvinvointikertomuksessa. Järjestötietoa kerätään kunnan tilin-

päätöstä ja osavuositarkastusta varten. Tiedonkeruu tapahtuu avustushakemusten yhteydessä. Järjestöt osallistuvat kuitenkin hyvinvointikertomuksen laadinnan suunnitteluun, sisällön tuottoon, toteutukseen, seurantaan ja arviointiin.

4. Kunnan myöntämät järjestöavustukset

Vihti kuuluu Karkkilan kanssa perusturvakuntayhtymä Karviaiseen, joka ei jaa avustuksia. Avustuksia kunnassa myöntää lasten ja nuorten lautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta. Avustusta saaneita järjestöjä on noin 100 ja niistä sote-järjestöjen osuus on noin 15 prosenttia.

Lisäksi Vihdin kunta tarjoaa tiloja yhdistysten käyttöön noin 100 000 euron arvosta.

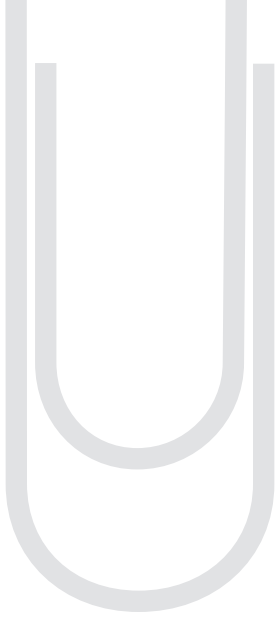
VIHTI (asukkaita 29 100)	Perusturva	Liikunta	Sivistys	Kulttuuri	Nuoriso	Muu	Kaikki avustukset yhteensä
Avustusmäärä		100,000	105,000	15,000	25,000		245,000

Taulukko 27. Vihdin kunnan järjestöavustukset toimialoittain.

Sivistystoimen toimialalta myönnetään avustusta kansalaistoimintaan n. 50 000 euroa, taiteen perusopetukseen n. 50 000 euroa ja sote-järjestöille 5000 euroa.

Liikuntajärjestöjen 100 000 euron avustus sisältää liikuntajärjestöjen yleisavustukset 82 000 euroa sekä liikuntajärjestöjen ylläpitämien kenttien ja alueiden avustukset 20 000 euroa.

Taulukkoon sisältyy järjestöavustuksissa mainittu 10 000 euron investointiavustus.

Liitteet

Kumajan kysely Uudenmaan alueen kunnille järjestöyhteistyöstä

Järjestöt ovat kuntien tärkeä kumppani niiden hyvinvointia ja terveyttä edistävässä työssä. Kuntien ja järjestöjen välisen yhteistyön järjestymistä ja yhteistyön tapoja on lähitulevaisuudessa täsmennettävä, kun sote- ja maakuntauudistus tuo muutoksia kuntien ja maakuntien vastuisiin sosiaali- ja terveys (sote) - ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) -palveluiden järjestämisessä.

Uudenmaan sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kumppanuusverkosto Kumajan tavoitteena on kerätä syksyllä 2018 tietopohja kunnissa nyt tehtävän järjestöyhteistyön määrästä ja laadusta tulevan Uudenmaan maakunnan ja sen kuntien tueksi sekä järjestöyhteistyön kehittämiseksi. Selvitämme kuntien ja järjestöjen välistä yhteistyötä sekä sitä, miten järjestöyhteistyö näkyy kuntien hyvinvointikertomuksissa. Kartoitamme tällä kyselyllä ja sitä täydentävillä haastatteluilla kuntien ja järjestöjen välisen yhteistyön muotoja ja sitä, miten kunnat avustavat järjestöjä.

Tästä kyselystä on lähetetty jokaiseen kuntaan yksi vastauslinkki. Toivomme, että yksi henkilö kunnastanne täydentää vastaukset. Kyselyä voi täyttää useammassa erässä. Jos haluat jatkaa kyselyn täyttämistä myöhemmin, paina lopuksi ”Tallenna ja jatka myöhemmin” -painiketta.

Paina ”Lähetä” -painiketta vasta, kun kaikkiin kysymyksiin on vastattu. Kyselyn lähettämisen jälkeen vastauksia ei voi enää täydentää.

Voit vastata kyselyyn joko suomeksi tai ruotsiksi.

1. Vastaajan taustatiedot

Vastaajan edustama kunta	
Vastaajan nimi	
Vastaajan ammattinimike	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

JÄRJESTÖYHTEISTYÖ KUNNASSA

2. Millaista yhteistyötä kunnallanne on järjestöjen kanssa? (Kerro tekemänne yhteistyön muodoista sekä siitä millaista yhteistyö on erityisesti sote-järjestöjen kanssa?)

[illegible]

3. Mikä taho vastaa kunnassanne kunnan ja järjestöjen yhteistyön organisoinnista? (Onko kunnassanne esimerkiksi erikseen nimetty järjestöyhdyshenkilö? Onko kunnassanne erillinen järjestöstrategia?)

4. Mitä muutoksia maakunta- ja sote-uudistus tuo järjestöjen kanssa tekemäänne yhteistyöhön kunnassanne?

KUNNAN MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET JÄRJESTÖILLE

5. Myöntääkö kuntanne avustuksia järjestöille? (valitse seuraavista niin monta kuin haluat)

- ☐ Ei myönnä
- ☐ Kyllä, kunnan yleisavustuksena (vastikkeeton)
- ☐ Kyllä, järjestöavustuksena
- ☐ Kyllä, kohdeavustuksena (vastikkeellinen esim. palvelua vastaan)
- ☐ Kyllä, kunta toimii järjestön toiminnan osarahoittajana
- ☐ Kyllä, investointiavustuksena
- ☐ Kyllä, ostopalvelu- tai kumppanuussopimuksena
- ☐ Kyllä, välirahoituslainana esim. kehittämishankkeille
- ☐ Kyllä, henkilöresurssina
- ☐ Kyllä, tiloina (maksutta tai maksullisesti)
- ☐ Kyllä, tukipalveluina (esim. kopiointi, postitus, viestintä, kuljetustuki, kahvitus)
- ☐ Kyllä, jotain muuta, mitä? _____

6. Mitkä kaikki tahot kunnassanne myöntävät avustuksia?

**7. Minkä verran järjestöavustuksia kuntanne kaiken kaikkiaan myönsi vuonna 2017?
(Kokonaissumman arvio euroina)**

Mikäli mahdollista, erittele järjestöavustukset myös toimialakohtaisesti (esim. sote, sivistys, ympäristö jne.)

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

Arvioi euroina miten annetut avustukset jakautuvat avustustilajeittain:

Kunnan yleisavustuksena (vastikkeeton)	
Järjestöavustuksena	
Kohdeavustuksena (vastikkeellinen esim. palvelua vastaan)	
Kunta toimii järjestön toiminnan osarahoittajana	
Investointiavustuksena	
Ostopalvelu- tai kumppanuussopimuksena	
Välirahoituslainana esim. kehittämissankkeille	
Henkilöressina	
Tiloina (maksutta tai maksullisesti)	
Tukipalveluina (esim. kointi, posti- tus, viestintä, kuljetustuki, kahvitus)	

8. Kuinka monelle järjestölle kuntanne on myöntänyt avustuksia vuonna 2017?

Kuinka suuri osa (%) avustusten saajista on sote-järjestöjä?

9. Onko myönnettyissä avustuksissa ja niiden määrissä havaittavaissa muutoksia tai trendejä viimeisen viiden vuoden ajalla?

KUNNAN HYVINVOINTISUUNNITELMA (HYVINVOINTIKERTOMUS)

10. Onko hyvinvointikertomus kunnassanne käytänteenä?

11. Kerätäänkö järjestöjen toiminnasta tietoa hyvinvointikertomusta varten?

Miten tätä tietoa kerätään?	
Miten tätä tietoa hyödynnetään kunnan hyvinvointikertomuksessa?	

12. Mihin seuraavista hyvinvointikertomuksen laadinnan osa-alueista järjestöt osallistuvat?

- ☐ Suunnittelu
- ☐ Sisällön tuotanto
- ☐ Toteutus
- ☐ Seuranta
- ☐ Arviointi
- ☐ Ei mikään edellä mainituista

Tähän voit vapaasti kommentoida lisää aiheesta:

Jos haluat tilata Kumajan uutiskirjeen, lisää yhteystietosi alla olevaan kenttään.

sähköpos- tiosoite	
-----------------------	--

KUMAJA

**Järjestölähtöinen auttamistoiminta
palvelutuotannon rajapinnassa:
Esitys Uusimaa2019-hankkeelle 10.4.2019
(tarkennettu)**

Työryhmän lähtökohta ja tehtävä

- ▶ Joukko järjestölähtöisen auttamistoiminnan tulevaisuudesta huolestuneita järjestöjä on tehnyt vaikuttamistyötä v. 2016 alkaen, Kumaja mukaan joulukuussa 2018.
- ▶ Uusimaa 2019 -hankkeen kanssa järjestetyssä tapaamisessa 12.12.2018 muutosjohtaja Markus Sovala toivoi ryhmän osoittavan:
 - ▶ miksi järjestölähtöinen auttamistoiminta on merkittävää.
 - ▶ miksi järjestöjen rahoitus pitää turvata.
- ▶ Tarkoitus on turvata järjestölähtöisen auttamistoiminnan toimintaedellytykset sote-kentän uudistuessa.

Työryhmän lähtökohta ja tehtävä (2)

- ▶ Työryhmä päätyi esittämään:
 - ▶ Esimerkkejä järjestölähtöisen auttamistoiminnan vaikuttavuudesta sekä kustannusvaikutuksista.
 - ▶ Näkemyksen alueellisesta hallintomallista, jolla sote-järjestöt ja niiden järjestölähtöinen toiminta tulisivat huomioiduiksi rakenteissa ja päätöksenteossa.
- ▶ Hallintomalli on rakennettu maakuntamallin pohjalta, mutta **sitä voidaan soveltaa myös muihin alueellisiin sote-ratkaisuihin.**

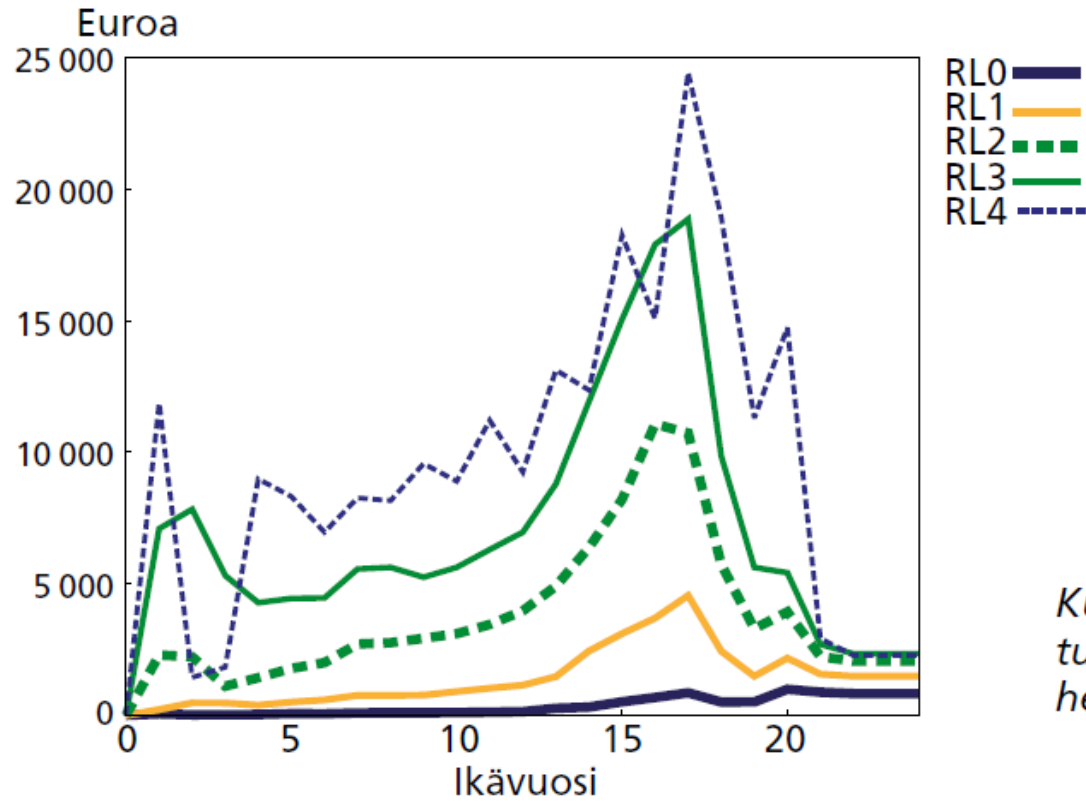
Järjestölähtöisen auttamistoiminnan tilanne

- ▶ Palvelutuotannon rajapinnalle sijoittuu useita järjestöjen toimintoja, joiden asema on sote-kentän muutostilassa varmistettava. Järjestölähtöisille toiminnoille voidaan Tuija Braxin STM:lle tekemän selvityksen mukaan määritellä mm. seuraavia piirteitä:
 - ▶ vapaaehtoisten ja vertaistukijoiden merkitys korostuu, ja toiminta on suunnitelmallista ja ammattimaista
 - ▶ toiminnot voivat olla osa hyte-hoitopolkua tai verkostoa, mutta eivät kuulu julkisen sektorin ydintoimintaan tai valinnanvapauden piiriin
 - ▶ toiminta on järjestöjen autonomiasta lähtevää, se on usein innovatiivista ja perustuu järjestöjen havaintoihin palvelutarjonnan katveista
 - ▶ toiminnan piiriin tullaan ilman lähetettä, se on etsivää ja anonyymia
- ▶ Järjestöt tunnistavat herkästi yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ja niiden toiminta lähtee kansalaisten tarpeista. Niiden kautta myös heikoimmassa asemassa olevien osallisuus kasvaa ja ne luovat väyliä kansalaisten itsensä toteuttamiselle.

Sote-järjestöjen vaikuttavuus esiin

- ▶ Vuoden 1987-kohorttitutkimusaineiston pohjalta voidaan arvioida, minkälaisia seurauksia eri riskitekijät voivat yksilön elämänkulussa aiheuttaa ja arvioida niistä aiheutuvia yhteiskunnallisia kustannuksia. **Suuntaa voidaan muuttaa oikeilla ja oikea-aikaisilla toimenpiteillä.**
- ▶ Järjestöille ominaiset ennaltaehkäisevät, matalan kynnyksen palvelut toimet ovat tehokkaita tarttumaan riskeihin ja tukea yksilöitä muuttamaan suuntaa.
- ▶ Järjestölähtöisen toimintojen vaikuttavuutta ja yhteiskunnalle tuomia säästöjä on todennettu tutkimuksen ja mallien avulla. Seuraavassa muutamia esimerkkejä.

Syrjäytymisen kustannukset riskiluokittain

Kuvio 9. Syrjäytymisen keskimääräiset vuotuiset kokonaiskustannukset riskiluokittain henkilöä kohden (Kohortti 1987).

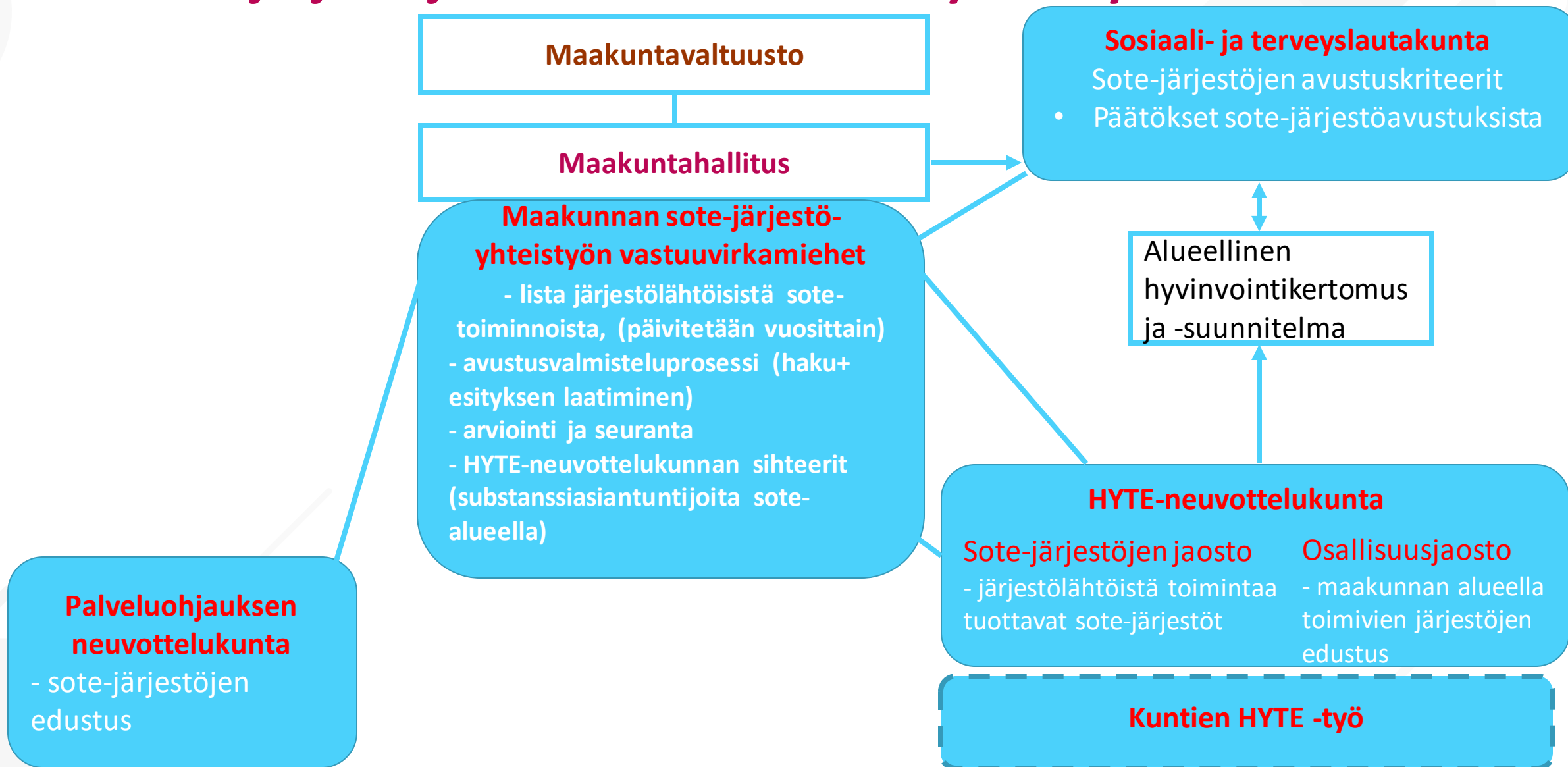
Lähde: Hilli, Ståhl, Merikukka & Ristikari (2017)

Esimerkkejä kustannusvaikutuksista

- ▶ Yhden lapsen tai nuoren sijoituksen kulut ovat noin 100000 euroa vuodessa. Noin 80% sadoista vuoden aikana autetuista nuorista lähtee turvatalon kriisimajoituksesta omaan tai lapsuudenkotiinsa tai muun lähiyhteisönsä luo. Turvatalojen auttamistyö on siis tuloksellista myös kunnan kannalta.
- ▶ Mikäli Mannerheimin lastensuojeluliiton perheitä tukevaa vapaaehtoistyötä ei olisi, yhteiskunnalle maksaisi 12 miljoonaa euroa enemmän toteuttaa vastaavat toiminnot.
- ▶ Suomessa menetetään itsemurhan vuoksi 451 elinvuotta 100 000 asukasta kohden vuosittain. Lisäksi vaikutus läheisten toimintakykyyn ja sairauspoissaoloihin on merkittävä. Itsemurhien ehkäisytyöhön sijoitetun pääoman tuotto on noin 40-kertainen. Yhden itsemurhan ehkäisy merkitsee noin 2 miljoonan euron säästöä.

- ▶ Yhden koulutuksen ja työn ulkopuolelle jääneen nuoren osalta menetetään keskimääräisen työuran aikana pelkästään ansiotuloja ja eläkemaksuja n. 1,4 miljoonaa euroa. Työpajatoimintaan osallistuvista nuorista 75 prosenttia sijoittuu positiivisesti, 50 prosenttia opiskelemaan tai työelämään.
- ▶ Jokainen Klubitalotoimintaan sijoitettu euro säästää 4,57 euroa jo pelkistä psykiatrisen sairaanhoidon kustannuksista. Klubitalot tarjoavat mielenterveyskuntoutujille osallistavan yhteisön, jossa voi oppia uusia taitoja, toteuttaa omia vahvuuksiaan, luoda ihmissuhteita sekä saada tukea opintoihin ja työelämään
- ▶ Iceheartsin joukkue-toiminta vähentää NEET-nuorten määrää ja tuo yhteensä 2,8 miljoonan säästöt, joista 857000 euroa koostuu pelkistä sosiaalityön kuluista.

Ehdotus Uudenmaan maakunnan rakenteeksi sote-järjestöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä

Maakunnan sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävät sote-järjestöyhteistyöhön liittyen

- ▶ Linjaus sote-järjestöjen avustuskriteereistä
- ▶ Päätökset avustuksista vuosittain
- ▶ Järjestölähtöisen sote-seuraaminen maakunnassa ja saumattoman yhteistyön edistäminen sote-palvelujen ja varhaisen järjestölähtöisen tuen ja toiminnan välillä
- ▶ HYTE- kriteerit ja kuntien kanssa tehtävän hyte-työn koordinointi

Hyte-neuvottelukunta sisältää kaksi jaostoa

- ▶ **Sote-järjestöjaosto:** edustaa järjestölähtöistä tukea tarjoavia sote-järjestöjä, ja sen tehtävänä on:
 - ▶ Toimia yhteistyöelimenä maakunnan ja sen alueella järjestölähtöistä tukea tarjoavien välillä
 - ▶ Edistää sote-palvelujen ja järjestölähtöisen tuen yhteistyötä.
 - ▶ Edistää asiakkaiden ohjautumisesta varhaiseen tukeen ja palveluihin
 - ▶ Osallistua hyte-kriteerien laadintaan
 - ▶ Osallistua alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman ja maakuntastrategian laadintaan
- ▶ **Osallisuusjaosto:** edustaa kaikkia maakunnan yhdistystoimijoita sekä ad hoc -ryhmiä (ns. 4. sektori)

Ehdotus sote-järjestöjaoston valintaprosessiksi:

- ▶ Hyödynnetään Kumajan verkostoja Sosten jäsenjärjestöjen jaottelun mukaan.
 - ▶ Painotukset sektoreiden järjestömäärän mukaan
 - ▶ Järjestöt valitsevat verkostostaan edustajan/ edustajat
- ▶ Kumaja koordinoi aluksi, jatko riippuu toimielimen tahdosta ja Kumaja-hankkeen jatkosta
- ▶ Edustajilta edellytetään panostusta tehtävään sekä huolehtimaan viestinnästä omassa verkostossaan. Kannustetaan sektoreiden väliseen yhteistyöhön.
- ▶ Sovelletaan rotaatioperiaatetta eli edustaja vaihtuu kussakin järjestöryhmässä sovituin väliajoin.
- ▶ Kannustetaan valitsemaan erilaisia edustajia, jotta saadaan monipuolinen edustus.

Palveluohjauksen neuvottelukunta

- ▶ Sosiaali- ja terveyspalveluissa on nykyisellään suuri tarve palveluohjaukseen, jotta asiakkaat löytävät tarvitsemiensa palvelujen ja hoidon piiriin. Sote-palvelupolkujen kehittämisestä on syytä koordinoita esimerkiksi palveluohjauksen neuvottelukunnan muodossa.
- ▶ Sote-järjestöt toteuttavat paljon jo nykyisin palveluohjausta eli auttavat asiakkaitaan ja jäseniään löytämään tarvitsemaansa hoitoa ja hoivaa, siksi palveluohjauksen neuvottelukunnassa tulee olla sote-järjestöjen edustus.

Lisätietoja

- ▶ Työryhmässä mukana olleet järjestöt: EJY ry, Ensi- ja turvakotien liitto, Etelä-Suomen klubitalot (Eskot ry), Kehitysvammatuki -57, Loisto Setlementti, Mannerheimin lastensuojeluliitto Uusimaa, SPR:n nuorten turvatalot, Suomen mielenterveysseura, Sydänliitto
- ▶ Elisa Lipponen, asiantuntija (järjestöt, verkostot), Kumaja.
elisa.lipponen@kumaja.fi, 044-7342120

Lähteet:

- ▶ Heinonen, Väisänen & Hipp (2012): Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät? Lastensuojelun keskusliitto.
- ▶ Hilli, Ståhl, Merikukka & Ristikari (2017): Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskelmasta. Yhteiskuntapolitiikka 82:6: Analyysit.
- ▶ Icehearts (2017): <https://www.icehearts.fi/uusi-kustannusvaikuttavuuslaskelma-julkaistu-yhden-icehearts-joukkueen-saastot-yhteiskunnalle-28-milj-e/>
- ▶ Laasanen, Juhani (2011): Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Ruralia instituutti, Helsingin yliopisto.
- ▶ Ohtonen, Jukka (2016): Starttivalmennus ja työpajatoiminta, Taloudellisia näkökulmia. Valtakunnallinen työpajayhdistys.

Liitteet: järjestölähtöisen auttamistoiminnan vaikuttavuusketjuja

7. Vaikutukset

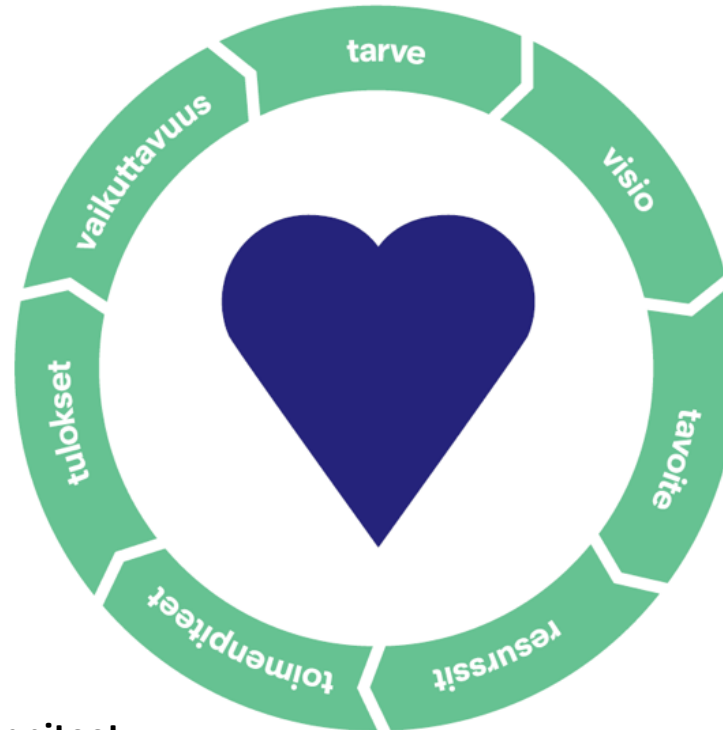
- ❖ 91% nuorista ja vanhemmista kokee tuen vastaavan heidän tarpeisiinsa mm. seuraavissa asioissa:
 - ❖ arjessa pärjääminen (päivärytmi, koulu, asuminen...)
 - ❖ kannattelevat perhe- ja muut ihmissuhteet
 - ❖ tulevaisuuden suunta ja suunnitelma

6. Tulokset, 2018

- ❖ Nopeaa apua: 98% nuorista saa turvataloilta tukea alle 48 tunnin sisällä yhteydenotosta, 71 %:lle nuorista voidaan tarjota apua heti.
- ❖ Tuloksellista apua: 80% nuorista lähtee turvatalon kriisimajoituksesta kotiin, omaan asuntoon tai muun lähiyhteisönsä luo (yhden lastensuojelusijoituksen kulut n. 100 000 € /vuosi).
 - 565 nuorta autettu turvataloilla, asiakkuuden keskimääräinen kesto 107 vrk
 - 960 vanhempaa autettu turvataloilla
 - 1393 nuorta tuettu omissa arjen ympäristöissä yhdessä kunnassa (Vantaan esimerkki: nuorisotilat, kauppakeskukset ym.)
 - 1409 keskustelua nuorten kanssa verkossa (Sekasin-chat, ei aluejakoa)
 - 3034 yöpymisvuorokautta, asiakkuuden keskimääräinen kesto 12 vrk
 - 2845 yksilö-, perhe- ja verkostoneuvottelua

1. Tarve

Nuoret ja heidän perheensä tarvitsevat helposti ja nopeasti saatavilla olevaa, joustavaa ja esteetöntä apua arjessa pärjäämiseksi ja ongelmien ratkaisemiseksi, mikä ennalta ehkäisee suurempia kriisejä. Nuoret ja vanhemmat kaipaavat arkeensa tukea sekä yksilöinä että perheen ja muiden lähiyhteisöjen jäseninä.

5. Toimenpiteet

- tarjoamme ainoana toimijana Suomessa nuorille turvallisen paikan, jossa majoittua väliaikaisesti ilman lähetettä tai ajanvarausta;
- nuorille ja perheille keskusteluapua arjen pulmien ratkaisemiseksi;
- tukea itsenäistymiseen nuorille aikuisille;
- tukea nuorille verkossa;
- nuorille yhteisiä osallistumisen mahdollisuuksia, jotka antavat kiinnikkeitä paikallisyhteisöihin ja yhteiskuntaan

2. Visio

Jokaisella on oikeus turvallisiin ihmisiin ja inhimilliseen apuun

3. Tavoitteet

Apua ja neuvontaa nuorille ja perheille ympäri vuorokauden: nopeasti, helposti, ilman ajanvarausta, maksutta.

Tuemme nuoria ja vanhempia arjessa pärjäämiseksi – jokapäiväisistä tilanteista elämän kriiseihin.

4. Resurssit

- 30 työntekijää, 362 vapaaehtoista
- vuosibudjetti noin 1,5 milj. € v. 2018 (kunnat- STEA-SPR)

7. Vaikutukset: Tuen seurauksena itsemyyötätunto lisääntyy, vointi paranee, oireet lieventyvät, jaksaminen arjessa lisääntyy.

Voimaantumisen myötä uhriutuminen vähenee.

Arjen hallintataidot kehittyvät ja koettu hyvinvointi paranee: asiakkaiden toimintakyky ja itseluottamus lisääntyy, tulevaisuuden usko lisääntyy ja itsemurhariski vähenee. Omien rajojen kunnioittamisen myötä edellytykset terveiden ihmissuhteiden muodostamiseen vahvistuvat.

Yksinäisyys, häpeä ja syyllisyys vähenevät. Nuori pystyy hyödyntämään oireiden hallintakeinoja arjessa ja sanottamaan omaa tilannetta ja vähitellen väkivallankokemus voi muodostua voimavaraksi.

Kun tieto uhrin oikeuksista lisääntyy, vähentyy uhriutuminen, mikä on edellytys oikeus ja rikosporsessin käynnistämiseksi.

Yhteiskunnalliset säästöt: päihde- ja mielenterveysongelmat sekä ylisukupolvinen uhriutuminen vähenevät.

6. Tulokset:

-Tuen piirissä Hki TT: 245 asiakasta, Espoon TT: 50 asiakasta, Poikien Talo: 26 asiakasta. (63% kokenut seksuaaliväkivaltaa useamman kuin yhden kerran).

-Ryhmiä Helsinki 9, Espoo 1 (Uusi työmuoto).

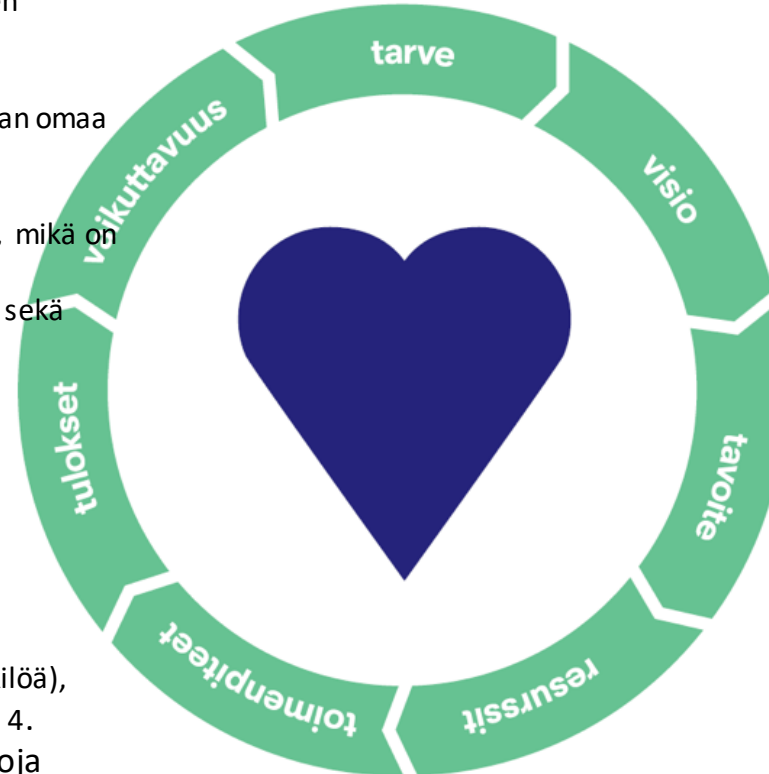
-Koulutuksia: Tyttöjen Talo Hki/Espoo 21 (osallistui 775 henkilöä), Mediaosumia 14. Poikien Talo: Koulutuksia 8 ja mediaosumia 4.

-84% koki, että tunnistaa ja on aiempaa enemmän keinoja pärjätä oireiden kanssa. 70% tunnistaa omia vahvuuksiaan aiempaa paremmin ja 67% toiveekkuus tulevaisuutta kohtaan lisääntynyt. (TT, N 111).

-88% Poikien Talon vastaajista koki tuen palvelleen heidän tarpeitaan erittäin hyvin ja 71% vastaajista on löytänyt tuen myötä paljon vahvuuksia itsestään. (N 8).

Loisto settlementti: Tyttöjen ja poikien talot

1. Tarve: Seksuaaliväkivaltaa on kokenut joka 3. tyttö pääkaupunkiseudulla ja häirintää 70% (Kouluterveyskysely 2017). 70 % ei ole saanut siihen apua. Pojista 12%. Poliisin tilastoissa seksuaalisen hyväksikäytön uhreista 87% tyttöjä 13% poikia. Tuen tarve ja oireilu on alitunnistettua, eikä nuorille kohdennettuja erityispalveluita ole riittävästi. Hoitamattomana seksuaalitrauma saattaa johtaa moninaiseen syrjäytymiseen. Myös vanhemmat tarvitsevat apua, jos nuori on kokenut seksuaaliväkivaltaa.

5. Toimenpiteet

-Yksilöllinen tuki

-Ryhmämuotoinen tukeminen

-Vanhempien tukeminen

-Ammattilaisten kouluttaminen seksuaaliväkivallan tunnistamiseen ja puheeksiottoon

-Muu vaikuttaminen, esim. median kautta.

2. Visio Yksikään seksuaaliväkivaltaa kokenut ei jää yksin vaille tukea.

3. Tavoitteet: Päättavoite1: Tavoittaa, auttaa, ohjata ja tukea matalakynnyksen ammatillisella yksilö- ja ryhmätoiminnalla seksuaaliväkivaltaa kokeneita 13-29 v.

Alatavoitteet:

- Seksuaaliväkivaltaa kokeneet 13-19-vuotiaat löytävät tuen piiriin Tyttöjen Taloon ja Poikien Taloon. (120 asiakasta Helsinki TT, 20 asiakasta Hki PT, Espoon TT 30)
- Yksilöllisen sekä ryhmätuen kautta väkivaltaa kokeneiden ymmärrys trauman vaikutuksista ja välineet traumaoireiden hallintaan lisääntyvät.
- Arjessa selviytyminen, toimintakyky, tietoisuus ja omien asioiden haltuunotto sekä sosiaaliset suhteet paranevat.

Päättavoite 2: Yhteiskunnallinen vaikuttaminen seksuaaliväkivaltaan liittyvissä asioissa.

4. Resurssit: 325 00 €

- Helsingin kaupunki: 165 000
- Stea Tyttöjen Talo 60 000
- Stea Poikien Talo 30 000
- Oikeusministeriö: 70 000

Tyttöjen Talo Helsinki: 4 työntekijää

Espoon Tyttöjen Talo 1 työntekijä

Poikien Talo Helsinki 1 työntekijä 80%

MLL Uudenmaan piiri ry: tukihenkilötoiminta lapsiperheille (perhekummi-, kaveri- ja ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta)

10.9.2016
© 2016 Hyvän Mitta

7. Vaikutukset

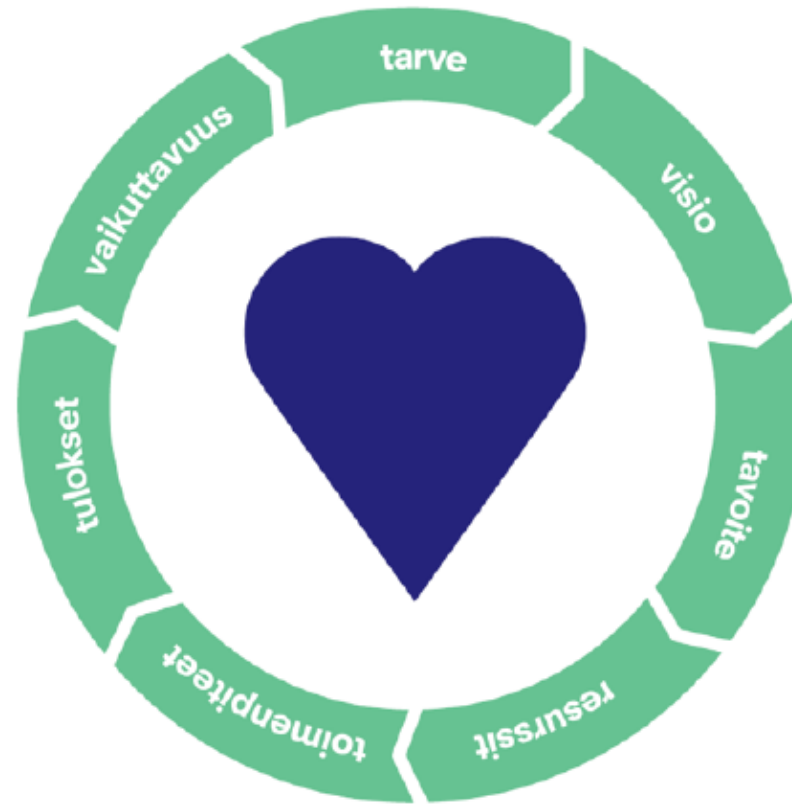
Perheiden hyvinvointi paranee
Lasten turvallisuuden tunne ja vuorovaikutustaidot paranevat
Maahanmuuttajavanhemmat pystyvät paremmin tukemaan lastensa kasvua kahden kulttuurin välissä
Väestöryhmien väliset ennakkoluulot vähenevät
Osallisuus vahvistuu

5. Tulokset

Vuosittain vähintään 900 perheellä Uudellamaalla on MLL:n tukihenkilö tukenaan
Perheet ovat saaneet matalan kynnyksen tukea
Perheiden elämänhallinta on parantunut
Perheiden yksinäisyys on vähentynyt
Maahanmuuttajaäitien suomen kielen taito on parantunut
Vanhemmuus on vahvistunut
Arkinen vuorovaikutus kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä on lisääntynyt
Ammattiavun tarve on vähentynyt

5. Toimenpiteet

- Vapaaehtoisten tukihenkilöiden rekrytointi ja koulutus
- Perheiden tuen tarpeen selvittäminen
- Tukisuhteiden käynnistäminen ja seuranta
- Vapaaehtoisten ammatillinen tuki ja ohjaus
- Kuntatyöntekijöiden perehdyttäminen asiakasohjaukseen
- Toiminnan arviointi ja kehittäminen

1. Tarve: Monet lapsiperheet ovat yksinäisiä ja vailla tukiverkkoja. Yli kolmannes vanhemmista on huolissaan jaksamisestaan vanhempana. Erityisesti maahanmuuttajavanhemmat jäävät helposti yksin eivätkä opi suomea.

2. Visio

Yksikään lapsiperhe ei jää yksin ja vaille tukea.

3. Tavoitteet

Pää tavoitteena on vahvistaa lapsiperheiden vanhempien vanhemmuutta, lisätä osallisuutta sekä vähentää yksinäisyyttä.

Osatavoitteet:

- Vähennetään maahanmuuttajaäitien syrjäytymistä ja tuetaan suomen kielen oppimista
- Laajennetaan perheiden sosiaalisia verkostoja
- Vähennetään kantaväestön ja maahanmuuttajien välisiä ennakkoluuloja
- Tarjotaan merkityksellistä vapaaehtoistyötä

4. Resurssit

422 000 euroa STEA-avustusta, lisäksi kunta-avustuksia ja omaa varainhankintaa
10 perhetoiminnan koordinaattoria, viestintäassistentti ja päällikkö
18 kuntakumppania

Klubitalotoiminnan vaikuttavuusketju

10.9.2016
© 2016 Hyvän Mitta

7. Vaikutukset

- Mielenterveyden ongelmista kärsivien ihmisten osallisuuden lisääntyminen työelämässä ja aktiivisina kansalaisina toimiminen
- Psykiatrisen sairaanhoidon tarpeen ja kustannusten väheneminen: 1 euron sijoitus Klubitalotoimintaan säästää 4,57 euroa psykiatrisesta sairaanhoidosta (ESKOT ry:n ROI-laskelma 2019)
- Sosiaalitoimen ja sosiaalityön kustannusten lasku
- Työllisyyden hoidon kustannusten lasku
- Verotulojen kasvu lisääntyneen työllisyyden kautta
- Työelämän tuottavuuden kasvu lisääntyneen osallisuuden kautta
- Mielenterveysongelmiin liittyvän häpeäleiman heikkeneminen
- Omaisten ja läheisten kuormitus vähenee.

6. Tulokset

- Mielenterveyskuntoutujien työllistyminen avoimille työmarkkinoille
- Opintojen aloittaminen ja valmistuminen opinnoista
- Mielenterveysongelmista toipuminen ja koetun hyvinvoinnin parantuminen
- Psykiatrisen ja muun hoito- ja palvelutarpeen väheneminen
- Klubitalotoimintaan osallistui v. 2018 yht. 1 078 henkilöä, joista 223 oli uusia.

5. Toimenpiteet

- Mielenterveyskuntoutujien toipumisen yhteisöllinen tukeminen Klubitaloilla (toipumisorientaatio)
- Arjen ja työelämätaitojen valmennus ja tuki yhteisössä
- Työvalmentajien yksilöllinen tuki voimavarojen ja väylien löytämiseksi työelämään
- Opintovalmennus opintojen aloittamiseksi tai loppuun saattamiseksi (ESKOT ry:n Klubitalojen opintovalmentajat)
- Työllistymisohjelma (siirtymätyö, tuettu työ, itsenäinen työ)
- Vapaa-ajan toiminnot
- Kansallinen ja kansainvälinen toiminta Klubitalojen kotimaisessa ja maailmanlaajuisessa yhteisössä.

1. Tarve

Erilaisista mielenterveyden ongelmista kärsivien ihmisten osallisuus yhteiskunnassa ja erityisesti työelämässä ei toteudu tasavertaisesti muiden kanssa. Mielenterveysongelmista toipumiseen saatava psykososiaalinen tuki ei ole riittävän kokonaisvaltaista, vaan se on pirstoutunut eri hallinnonalojen alle.

2. Visio

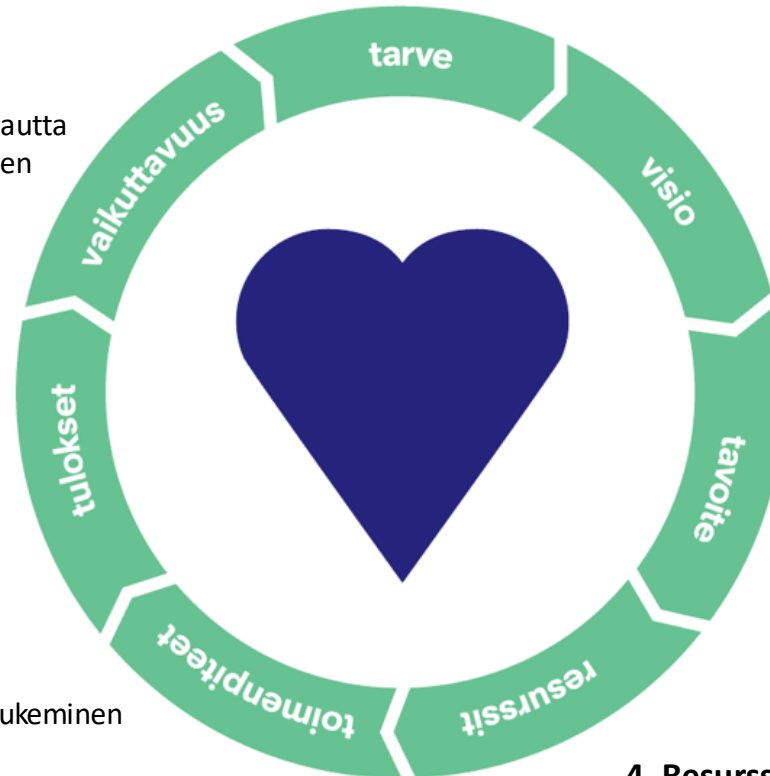
Mielenterveysongelmista huolimatta jokainen voi toteuttaa itseään kykyjensä mukaisesti ja on arvostettu ja tasavertainen kansalainen, ystävä, naapuri, työkaveri tai opiskelutoveri.

3. Tavoitteet

Klubitalot tarjoavat mielenterveyskuntoutujille ja muutoin psykososiaalista tukea tarvitseville yhteisön, jossa voi oppia uusia taitoja, toteuttaa omia vahvuuksiaan, luoda ihmissuhteita sekä saada tukea opintoihin ja työelämään.

4. Resurssit

Uudellamaalla toimivien, neljän eri taustaorganisaation kahdeksan Klubitaloa saivat v. 2018 avustusta STEA:lta yhteensä 1 203 000 € ja kunnilta (12) yhteensä 1 323 000 €. Yhteenlaskettu henkilöstön määrä oli: 39 koko-aikaista ja 4 osa-aikaista työntekijää

7. Vaikutukset

- Osallisuus yhteiskunnassa vahvistuu
- Ihminen on täysivaltainen ja tasavertainen toimija yhteisössä
- Kehitysvammaisuuteen ja erilaisuuteen liittyvä asenneilmapiiri muuttuu suvaitsevamaksi
- Ympäristön valmius tukea yksilön itsemääräämisoikeutta lisääntyy
- Säästöjä elämänmittaisten palvelujen kustannuksista yksilön toimintakyvyn vahvistuessa (esim. Asuminen ilman yövalvontaa säästö vuositasolla min. 18 250€/hlö)

6. Tulokset

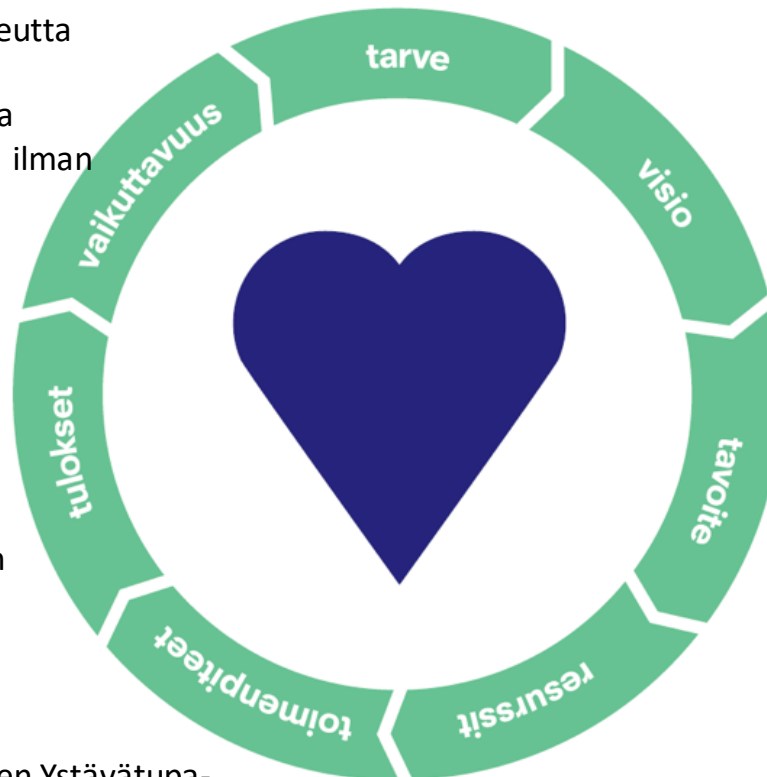
- Kohderyhmän ihmiset voimaantuvat
- Yksinäisyyden kokemukset vähenevät
- Sosiaalinen verkosto kasvaa
- Arkielämäntaidot paranevat
- Itsevarmuus ja luottamus omiin kykyihin ja valintojen tekemiseen kasvaa
- Identiteetti vahvistuu
- Kokemus omasta hyvinvoinnista ja terveydentilasta paranee

5. Toimenpiteet

- Avointen ovien Ystävätupa-kohtaamispaikkatoiminta 2 krt/vko yht 8 h
- Teiniklubi 1 krt/vko 4h
- Villiklubi 1 krt /kk
- Sateenkaariklubi 7 krt/vuosi
- Senioriklubi 2krt/kk
- Arjen turvallisuus ja Hyvän olon kurssit
- Päiväretket 5 krt/vuosi ja 1 viikon kesämatka, sekä virkistystapahtumat

1. Tarve – KVTUKI57:N YSTÄVÄTUPA -TOIMINTA

Ystävätupatoimintaan ja virkistystoimintaan, jossa mahdollistetaan kehitysvammaisille henkilöille ja hänen läheisilleen matalan kynnyksen toiminta sekä eri muotoinen vapaa-ajantoiminta.

2. Visio

Monipuolinen ja oman näköinen vertais- ja vapaa-ajantoiminta tavoittaa jokaisen.

3. Tavoitteet

- Tarjota ihmisille joilla on kehitysvamma vertaistukea, virkistystä ja tietoa.
- Vahvistaa kohderyhmän osallisuutta yhteiskunnassa

4. Resurssit

- STEA:n AK-avustustus 109 400 €/vuosi
- Vapaa-ajan koordinaattori, avustaja ja 7 osa-aikaista ohjaajaa
- Noin 20 vapaaehtoistyöntekijää

Suomen Mielenterveysseura: Kriisiauttaminen, Verkossa (Tukinet, Solmussa chat ja Sekasin chat), vertaistukiryhmissä ja kriisivastaanotoilla Uudellamaalla

10.9.2016
© 2016 Hyvän Mitta

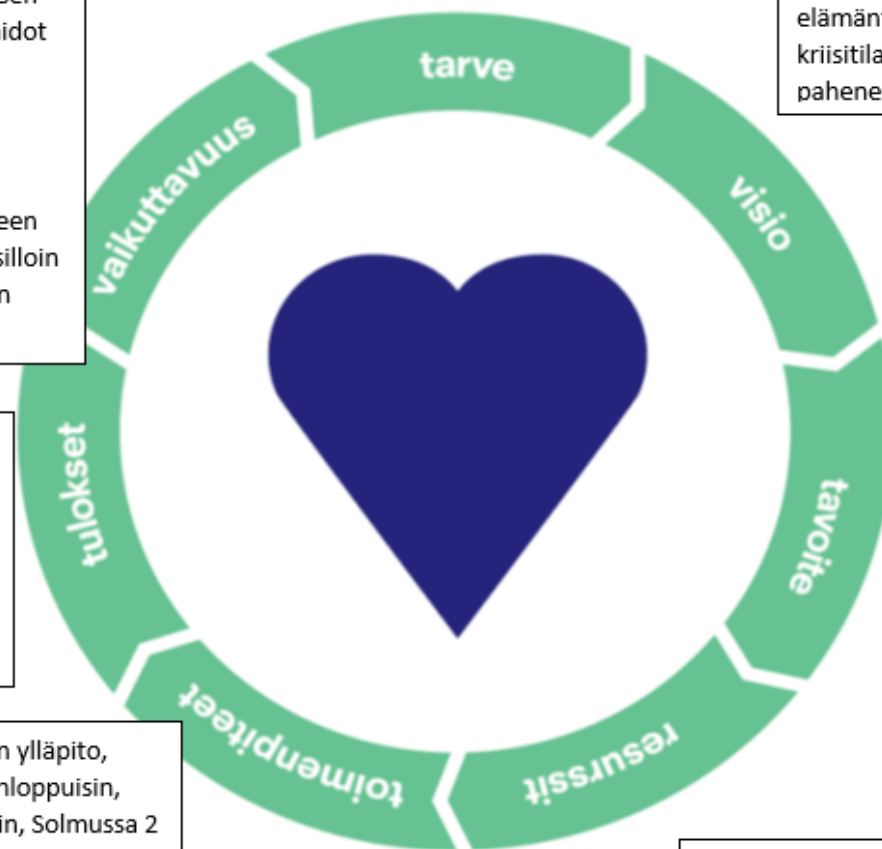
Vaikutukset: Mielenterveys ja välittämisen kulttuuri vahvistuvat ja mielenterveystaidot lisääntyvät, toiveikkuus vahvistuu.

Itsetuhoiset ajatukset, itsetuhoisuus ja itsemurhat vähenevät

Kriisissään ei jää yksin vaan löytää itselleen sopivan väylän kautta keskusteluapua, silloin kun sitä tarvitsee. Apu auttaa löytämään ratkaisuja vaiheisiin tilanteisiin

Tulokset: Määrät 1642 asiakasta, 5910 tapaamista, 4790 kriisipuhelua, 1566 keskustelua verkkokriisityössä, Sekasin chat 14 500 keskustelua (valt.) Kriiseissä ja vaikeissa tilanteissa olevat eivät jää yksin, vaan selviytyvät elämässä eteenpäin, jaksavat arjen tehtävissään ja toimintakyky

Toimenpiteet: Kriisiauttamisen muotojen ylläpito, Kriisipuhelin klo 9-06 arkin, 15-06 viikonloppuisin, Sekasin 9-24 arkin, 15-24 viikonloppuisin, Solmussa 2 iltaa/viikko, tukisuhteet Tukinetissa 5 vrk kuluessa vastaukset, kriisivastaanotot arkin 8-16, ryhmät sovitusti – jatkuva haku, toimintaperiaatteet, tekniikan ylläpito, vapaaehtoisten rekry, koulutus, työnohjaus, purut, etsivä työ verkostoissa, palautteiden kokoaminen, vaikutusten mittaaminen, tiedottaminen, kriisiauttamisen kehittäminen, yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa

Tarve: Kriisissä olevat jäävät usein yksin ja tarvitsevat apua selviytyäkseen vaikeasta elämäntilanteesta. Varhainen tuki elämän kriisitilanteissa ehkäisee itsemurhia ja ongelmien pahenemista

Visio: Kriiseissä ja vaikeissa elämäntilanteissa on tarjolla varhaista ja vaikuttavaa apua helposti, ja se auttaa selviytymään ja vahvistaa voimavaroja.

Kriisiauttamisen vapaaehtoistoiminnassa on mahdollisuus tuetusti tehdä mielekästä ja vaikuttavaa vapaaehtoistyötä ja oppia lisää mielenterveydestä.

Tavoitteet:

Kriiseistä ja vaikeista elämäntilanteista selviytyminen, toimintakyvyn palautuminen ja sosiaalisten suhteiden vahvistuminen

Mielenterveyden vahvistaminen, itsetuhoisuuden vähentäminen

Resurssit: Kriisityöntekijät ja koulutetut vapaaehtoiset 3 kriisikeskuksessa, Veikkauksen avustusta 1.350 000€/v, Kunta-avustuksia 200 000€/v, muita avustuksia n. 30.000€/v. 19 työntekijän ja 184 vapaaehtoista, Kriisipuhelimen ja verkon tekniikka ja ICT-ohjelmat

© 2016 RUISSHALME

Tulppa kuntoutuksen vaikuttavuusketju / Sydänliitto

10.9.2016
© 2016 Hyvän Mitta

7. Vaikutukset

Sairauden omahoidon taidot kehittyvät ja sairauden hoidosta tulee luonteva osa elämää
Ryhmiin helppo hakeutua kun ovat lähellä sairastuneen arkea ja kotia
Ryhmä- ja avomuotoinen kuntoutus on kustannustehokasta
Omaisten ja läheisten ymmärrys sairaudesta ja sen hoidosta lisääntyy.
Yhdistykset tekevät yhteistyötä alueilla julkisen toimijan kanssa ja yhdistykset näkyviä ja elinvoimaisia
Työelämään paluu sairastumisen jälkeen helpottuu.

Ryhmäkuntoutus tarjoaa kuntoutujalle vastaavassa elämäntilanteessa olevien kokemuksen ja tuen
Motivaatio ja pystyvyys sairauden hoitoon lisääntyy

6. Tulokset

Vahvistaa sydänkuntoutuksen saavutettavuutta ja tarjontaa
13 sairaanhoitopiirin kuntien alueella Tulppa ryhmiä
Ryhmiä noin 200/ vuosi
Ammattilaisohjaajia koulutettu noin 1000 ja vertaisohjaajia noin 100

5. Toimenpiteet

Sydänliitto tuottaa ohjaajien ja ryhmäläisten materiaalin, ammattilaisten verkko-oppimisympäristön, ammattilaisohjaajien ja vertaisohjaajien koulutuksen ja tuen. Sydänliitto tekee yhteistyötä alueiden sydänpotilaan hoitoketjujen kehittämisessä.

1. Tarve

Sydänsairastuneiden hoitopolulla ei ole tarjolla riittävästi sydänkuntoutusta. Kuntoutukseen osallistuu tällä hetkellä 10-20% sairastuneista. Sydänkuntoutuksen on osoitettu alentavan kuolleisuutta, lisäävän hoitoon sitoutumista ja näin vähentävän sairaalahoitajaksoja ja uusia toimenpiteitä.

2. Visio

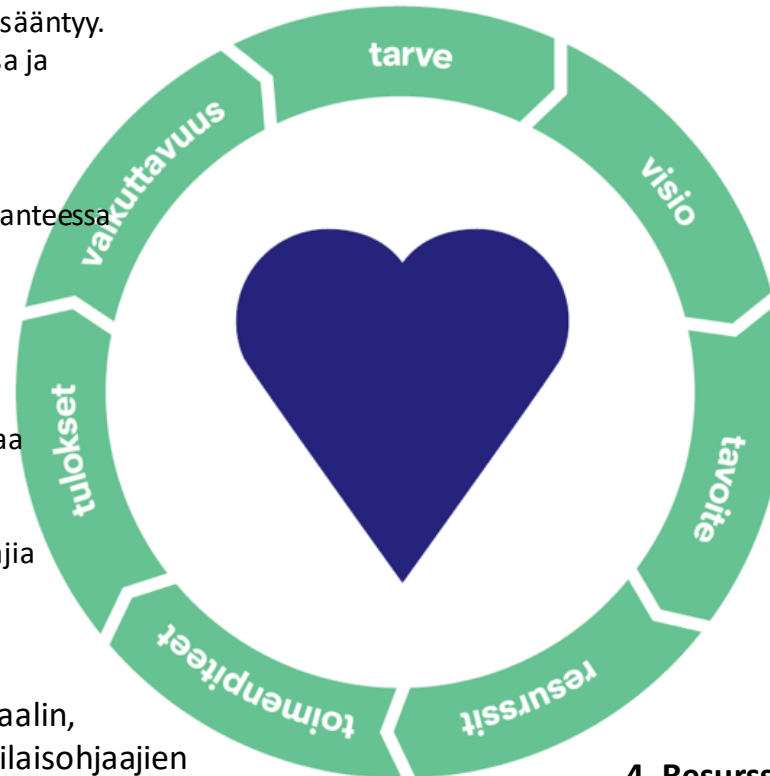
Sydänsairastunut kuntoutuu niin että voi elää täysipainoista elämää sairauden kanssa. Hänellä on tietoa, taitoja ja tukea sairauden hoitoon ja seurantaan ja sydänterveellisten elintapojen harjoitteluun ja ylläpitämiseen.

3. Tavoitteet

Akuutin sydäntapahtuman jälkeen erikoissairaanhoito ohjaa sydänkuntoutujat alueen perusterveydehuollon järjestämiin Tulppa kuntoutusryhmiin. Ryhmät tarjoavat sydänkuntoutujille ryhmän jossa voi oppia uusia taitoja, toteuttaa omia vahvuuksiaan, luoda ihmissuhteita sekä saada tukea ja taitoja omahoitoon ja mahdollisesti työelämään palaamiseen. Ryhmissä toimii ammattilaisohjaajan rinnalla sydänyhdistyksen vertaisohjaajia. Osa ryhmäläisistä ohjautuu ryhmän jälkeen sydänyhdistyksen ryhmiin ja toimintaan.

4. Resurssit

Sydänliitto Stea rahoitus n. 150 000/v ja lisäksi omarahoitus mm. Tulppa vaikuttavuustutkimus. Julkinen terveydenhuolto osana omaa toimintaa, erikoissairaanhoito (13 sairaanhoitopiiriä) ohjaa ryhmiin ja perusterveydenhuolto toteuttaa ryhmät.
Sydänyhdistyksistä vertaisohjaajat ryhmissä (50-100 Hyvän Mitta® vertaisohjaajaa)

Ensi- ja turvakotien liitto: Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän avopalvelut

10.9.2016
© 2016 Hyvän Mitta

7. Vaikutukset

Kuntoutus turvaa lapsen kyvyn olla vuorovaikutuksessa, joka puolestaan turvaa lapsen kognitiivisen ja emotionaalisen kehityksen.

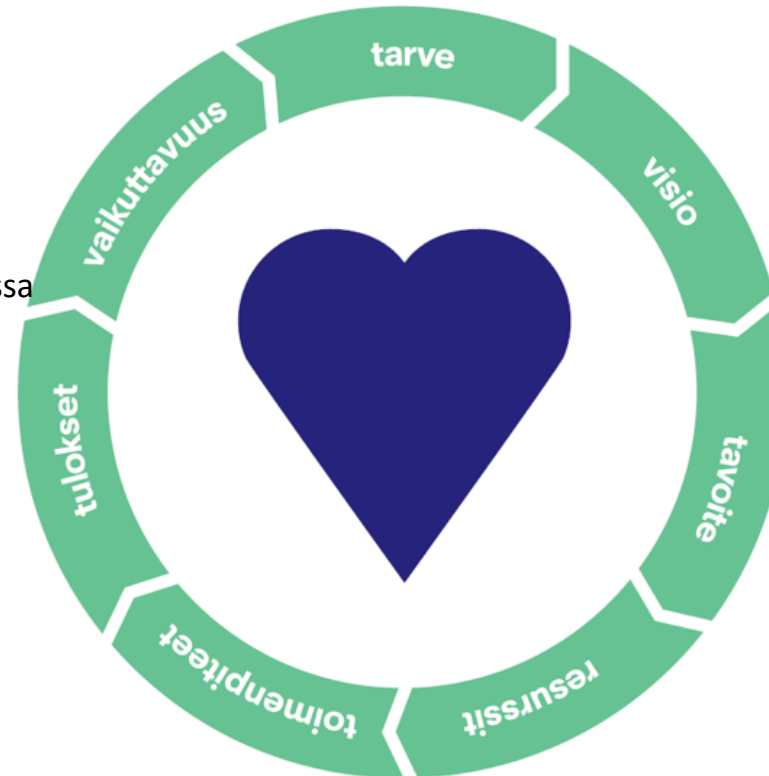
Kuntoutus antaa vauvoille mahdollisuuden elää omien vanhempiensa kanssa. Kuntouksella pystytään tutkitusti katkaisemaan sukupolvelta toiselle jatkuva syrjäytymisen ketju. Kuntoutuksen kautta vanhempien kyky toimia yhteistyösuhteissa ammatillisten verkostojen kanssa kasvaa, jolloin ammattilaisten työskentely perheen kanssa helpottuu ja kuntoutuksen tuloksellisuus kasvaa.

6. Tulokset

Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän kokemus osoittaa, että odotusaika on erityinen mahdollisuus kuntoutua vaikeistakin päihdeongelmista. 3/4 avopalveluyksiköissä olleista äideistä kuntoutuu niin, ettei lasta tarvitse ottaa huostaan. Lapsi saa turvallisen lapsiperheen arjen, päihteettömän ja läsnä olevan vanhemman sekä mahdollisuuden olla vanhempansa tai vanhempiensa kanssa turvatussa ympäristössä.

5. Toimenpiteet

Avopalveluyksikössä vauva ja äiti/isä saa turvakseen 2-3 kertaa viikossa yhteisön, joka tukee vauvan ikätasoista kehittymistä, kiintymyssuhteen aktivoitumista sekä vakaan vauva-arjen taitojen kehittymistä. Reflektiivisellä työotteella tuetaan vanhemman valmiutta ymmärtää lapsen tunne-elämää, kokemuksia ja tarpeita (ns. vanhemman mentalisaatiokyky).

1. Tarve Noin 6 % äideistä on päihderiippuvaisia. Vuosittain 3600 – 6000 sikiön kehitys on vaarassa päihteiden takia. Pelkästään alkoholin eriasteisesti vaurioittamia lapsia syntyy vuodessa noin 600. Erityisesti nuoret naiset käyttävät yhä enemmän päihteitä. Nykyään noin kolmasosa kaikista huumeiden käyttäjistä on naisia. Äidin päihteiden käyttö on yleisin syy pienten lasten huostaanottoihin Suomessa.

2. Visio

Pidä kiinni® -hoitojärjestelmän avopalvelut ovat osa valtakunnallista erityistason hoitojärjestelmää päihdeongelmallisille odottaville äideille ja vauvaperheille. Siinä yhdistetään kuntoutuksen kokonaisuudeksi vanhemmuuden ja varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen ja hoito sekä erityisesti odottavien ja vauvaperheiden tarpeisiin kehitetty päihdekuntoutus.

3. Tavoitteet

Avopalveluyksikössä vanhemmat saavat mahdollisuuden kuntoutua päihdeongelmasta sekä tukea sellaiseen vanhemmuuteen ja varhaiseen vuorovaikutukseen, joka tukee lapsen tervettä kehitystä heidän asuessaan omassa kodissaan.

4. Resurssit

Yksiköissä työskentelee 4-7 AMK-koulutuksen saanutta ohjaajaa, sosiaalityöntekijä ja johtaja. Avokuntoutukseen tarvitsee kunnan maksusitoumuksen. Perheen kanssa työskentely tapahtuu tiiviissä yhteistyössä perheen lastensuojelun ja moniammatillisen verkoston kanssa. Hoitojärjestelmä saa STEA:n avustusta sekä avoyksiköiden toimintaan että valtakunnalliseen koordinaatioon.

Järjestöjen yhteistyöelimen asettaminen

Uudellamaalla on käynnissä sosiaali- ja terveystalveluiden uudistuksen ja maakuntauudistuksen esivalmisteluvaihe, jonka alun perin piti kestää 30.6.2017 saakka. Sote- ja maakuntauudistuksen valtakunnallisesta tilanteesta johtuen esivalmisteluvaihetta on jouduttu kuitenkin jatkamaan.

Uudenmaan maakuntahallitus on perustanut päätöksellään 21.11.2016 § 157 Uudenmaan maakuntauudistuksen esivalmisteluprojektin. 19.6.2019 § 87 maakuntahallitus jatkoi tämän projektin kestoja siihen saakka, kunnes uudistuksen voimaantulo astuu voimaan, muutti projektin nimeksi Uusimaa 2019 ja edellytti, että projektissa ryhdytään valmistelevaan maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämistä.

Järjestöjen yhteistyöelin asetetaan kehittämään toimintamalleja järjestöjen ja maakunnan yhteistoimintaan uudessa Uudenmaan maakunnassa. Kehittäjäryhmä on sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluvaiheen kumppani maakuntaa valmistelevalla Uusimaa2019-hankkeelle maakunnan ja järjestöjen välisiä yhteistyörakenteita ja toimintamuotoja kehitettäessä.

Järjestöjen yhteistyöelimen tehtävänä on

- Tuoda järjestöjen näkökulmia maakunnan kehittämistyöhön
- Tunnistaa ja rakentaa järjestöjen ja maakunnan välille toimivia yhdyspintoja
- Rakentaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön malleja maakunnan, kuntien ja järjestöjen välille
- Kehittää keinoja, joilla edistää kansalaisten ja järjestöjen osallisuutta ja kansalaisyhteiskuntaa maakunnassa

Järjestöjen yhteistyöelimen jäsenet on valittu hakumenettelyn kautta. Kyseessä ei ole edustuksellinen toimielin vaan kehittäjäryhmä, jonka jäseniä valittaessa on painotettu ensisijaisesti hakijoiden asiantuntemusta ja kykyä yhteistyöhön. Samalla on pyritty siihen, että jäseniä on erikokoisista ja eri alan järjestöistä sekä kattavasti Uudenmaan alueelta.

Yhteistyöelimen asettaminen

Yhteistyöelimen puheenjohtajana toimii Katja Syvärinen Uusimaa2019-hankkeesta.

Jäsenet:

Gina Forsström, Silmu ry
Burhan Hamdon, Hakunilan kansainvälinen yhdistys ry
Hannu Harri, Suomen Punainen Risti Helsingin ja Uudenmaan piiri
Helena Herttuainen, Suomen 4H-liitto ry
Pia Hytönen, FinFami ry
Ursula Immonen, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry

Toni Keski-Liikala, Kulttuuriyhdistys Lila ry
 Anne Kihlman-Kitinoja, Etelä-Suomen Sydämpiiri ry
 Nina Korventaival, Kehitysvammatuki 57 ry
 Maarit Kuoppala, Helsingin Autismi- ja Aspergeryhdistys ry
 Anna Litonius, Folkhälsan ry
 Mika Ryhänen, Elämänlaatu ry
 Johanna Sjöholm, Nicehearts ry
 Camilla Stjernvall, Loviisan Järjestöt ry
 Teija Strand, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
 Katariina Suomu, Ensi- ja turvakotien liitto ry
 Satu Taiveaho, Turvallisen vanhuuden puolesta - Suvanto ry
 Anu Toija, EJY ry
 Marja Vuorinen, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
 Eero Väisänen, Siskot ja Simot ry
 Pekka Vänskä, Uudenmaan Pelastusliitto ry
 Keijo West, Nurmijärven latu ry

Kumaja-kumppanuusverkosto toimii järjestöjen yhteistyöelimen toiminnan koordinoijana yhteistyössä Uusimaa 2019-hankkeen kanssa.

Yhteistyöelin voi kutsua kokouksiinsa tarpeen mukaan asiantuntijoita tai sidosryhmien edustajia.

Yleiset matkakulut korvataan osallistumisesta ko. ryhmän kokoukseen. Matkakuluja korvataan lähtökohtaisesti julkisen kulkuvälineen käytöstä aiheutuneista kuluista tositetta vastaan. Tositteiden lähettämisestä ohjeistetaan erikseen. Oman auton käytöstä aiheutuneista kilometrikorvauksista tulee sopia erikseen ilmoitetun yhteyshenkilön kanssa.

Tässä päätöksessä tarkoitetut kustannukset korvataan tulospaikalta 162.

Toimikausi

24.9.-31.12.2018

Uudenmaan liitto

Maakuntajohtajan varahenkilö
 Merja Vikman-Kanerva

Päätöksen liitteet

Ohje oikaisuvaatimuksen tekemisestä

Täytäntöönpano

Ilmoitettu maakuntahallitukselle 21.9.2018, otto-oikeutta käytettävä 5.10.2018 mennessä.

Kuntalaissa tarkoitettu oikaisuvaatimus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen maakuntahallituksen tai sen alaisen viranomaisen päätöksestä Uudenmaan maakuntahallitukselle.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa tai kunnan jäsen. Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen.

Päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisen asiointilain (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa, 13/2003) 19 §:n mukaisesti, jos asianosainen on antanut suostumuksensa siihen, että päätös voidaan lähettää hänelle sähköisesti tiedoksi. Tällöin asianosaisen katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä sen lähettämisestä. Jos päätös annetaan asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Muun oikaisuvaatimukseen oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon (Kuntalaki 410/2015 140 §).

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Sen on oltava perillä toimiston aukioloaikana, viimeistään klo 15.45 oikaisuvaatimusajan päättymispäivänä.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten ja millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen

Oikaisuvaatimus toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen toimisto@uudenmaanliitto.fi

Oikaisuvaatimus voidaan lähettää myös osoitteeseen

Uudenmaan liitto, maakuntahallitus
Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki

Tiedoksianto

Päätös on lähetetty asianosaiselle sähköpostilla

Päätös on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon 21.9.2018

Osallisuusohjelman teemoja/ Kumaja

1. Osallisuuden periaatteet

- a. Yleisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Osallisuus on ihmisoikeus, joka kuuluu kaikille: erityistä tukea tarvitsevia autetaan, esteettömyys, inklusiivisuus, syrjimättömyys. Osallisuus on yhdessä tekemistä, yksilöllisyyden ja yksilön autonomian huomioiden. Osallisuudessa kokemukset toiminnan merkityksellisyydestä ja vaikuttavuudet ovat keskeisessä roolissa.
- b. Osallisuuden toteutumiselle maakunnassa määritetään riittävän korkea minimitaso. Maakunta tiedostaa, että minimitaso ei ole maksimitaso, ja ylittää jatkuvasti vähimmäisvaatimukset osallisuuden toteutumisen suhteen.
- c. Maakunnan ja sen asukkaiden välillä on aito kumppanuus, joka perustuu avoimeen ja selkeään tiedonkulkuun ja aitoon vuoropuheluun maakunnan hallinnon ja ihmisten välillä sekä monipuolisiin ja toimiviin vaikuttamisväyliin. Myös maakunnan ja järjestöjen sekä muiden kansalaisyhteiskunnan ryhmien välillä on aito kumppanuussuhde.
- d. Mahdollisuus tehdä aloitteita ja osallistua jo suunnitteluvaiheessa edesauttavat osallisuuden aitoa toteutumista. Asioiden valmistelussa maakunta harjoittaa ns. etsivää tiedottamista, eli maakunta on aktiivisesti yhteydessä järjestöihin tai muihin tahoihin, joilla on erityisosaamista päätettävästä asiasta tai päätettävä asia koskee niiden kohderyhmää. Samalla maakunta pyrkii osallistamaan järjestöjä valmisteluun.

2. Järjestöjen roolit maakunnassa

- a. Järjestöillä on maakunnassa monia eri rooleja. Järjestöjen toiminta on monimuotoista harrastustoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä palveluntuotantoon asti. Erilaisilla järjestöillä on oltava erilaisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa maakunnassa.
- b. Järjestöjen asiantuntemus omasta alastaan sekä niiden kautta saatava kokemusasiantuntemus hyödynnetään maakunnassa päätöksenteossa ja palveluja suunniteltaessa.
- c. Järjestöt tavoittavat laajalti kansalaisia ja edustavat myös erilaisia marginaaliryhmiä ja ihmisiä, jotka eivät muuten saa helposti ääntään kuuluviin. Järjestöt tarjoavat toimijuutta ja osallisuutta kaikille ennaltaehkäisten syrjäytymistä.
- d. Aktiivinen kansalaisyhteiskunta maakunnassa pitää sisällään järjestöjen lisäksi muut kansalaisyhteiskunnan ryhmittymät.

3. Pysyvät rakenteet yhteistyölle maakunnassa

- a. Maakunta kehittää työryhmämallin, johon jäsenet valitaan asiantuntemuksen mukaan. Kyseessä voivat olla kohderyhmää edustavat järjestöt, joilla on koottua ja analysoitua tietoa tilanteesta, kokemusasiantuntijat ja yksittäiset henkilöt. Työryhmät ovat määräaikaista ja projektiluontoisia ja edustuksen monipuolisuus pyritään muuttamalla kokoonpanoja tasaisesti.
- b. Yhteiskehittäminen on yksi merkittävimmistä yhteistyön muodoista maakunnan ja asukkaiden ja järjestöjen välillä. Järjestöt tavoittavat marginaalisia ryhmiä ja tunnistavat herkästi nousevia yhteiskunnallisia trendejä. Järjestöt pystyvät ketterästi ja asiantuntevasti, maakunnan tuella, kokeilemaan ja kehittämään uudenlaisia palveluja ja toimintoja muuttuviin tarpeisiin.
- c. Lakisääteisillä toimielimillä, kuten nuorisovaltuustolla, vanhus- ja vammaisneuvostoilla, on merkittävä rooli maakunnissa. Uudenmaan maakunnassa on myös erityispiirteitä, joiden

huomioimiseksi maakunta voi luoda uudet vakinaiset, esimerkiksi maahanmuuttoa ja asumista käsittelevät, neuvostot.

- d. Järjestöyhteistyön ja -toiminnan tueksi maakunnalla on käytössä digitaalinen alusta. Alustalla järjestöt voivat tiedottaa toiminnastaan ja osaamisestaan ja asukkaat ja maakunta voivat tavoittaa järjestöt.
 - e. Maakuntalain mukaisesti (HE 15/2017 § 24) maakunnan on otettava aloite käsittelyyn, jos sen takana on prosentti maakunnan asukkaista. Erityistä aloitteelle on, että maakunta ottaa aloitteen kannalta keskeiset järjestöt ja muut ryhmät mukaan aloitteiden käsittelyyn ja jatkovalmisteluun.
 - f. Maakunta luo kanavan, jonka kautta yksittäiset asukkaat tai järjestöt voivat tehdä aloitteita, joita maakunta valmistelee harkinnanvaraisesti edelleen. Kanavasta tiedotetaan selkeästi ja se on helposti tavoitettavissa.
4. Maakunnan resurssit osallisuuteen
- a. Maakuntaan perustetaan kumppanuuksiin ja osallisuuteen keskittynyt yksikkö, joka tukee ja varmistaa osallisuuden toteutumista sekä koordinoi maakunnan ja järjestöjen yhteistyötä. Yksikössä yhteistyön toteutumisesta vastaavat osallisuuden- ja kansalaistoiminnan osaajat kuten esimerkiksi järjestö- ja hyte-koordinaattorit. Yksikön voimavara on laaja kansalaistoiminnan ja järjestökentän tuntemus.
5. Järjestöjen keskinäinen yhteistyö
- a. Järjestöjen keskinäisen yhteistyön tukemiseksi ja kehittämiseksi maakunnassa on järjestöjen yhteistyöfoorumi. Maakunta kuulee järjestöjen yhteistyöfoorumin kantoja ja hyödyntää sitä tietolähteenä järjestöjen toiminnasta.
6. Järjestöjen elinvoimaisuus
- a. Maakunta tukee järjestöjä yleis- ja kohdeavustuksin. Avustuksia jaetaan läpinäkyvien ja tasapuolisten kriteerien mukaan.
 - b. Järjestöt nähdään tärkeinä kumppaneina kehityshankkeissa ja maakunta myöntää erillistä tukea tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Maakunta toimii järjestöjen kumppaneina kehityshankkeissa.
 - c. Maakunta tarjoaa järjestöjen toimintaan tiloja.
 - d. Maakunta varmistaa sopimuksin järjestöjen toimintaedellytykset myös yksityisten toimijoiden ja tuottajien kanssa, esimerkiksi sote-keskuksissa.
7. Osallisuuden seuranta
- a. Maakunta seuraa osallisuuden toteutumista erilaisten mittareiden avulla. Jotta osallisuuden toteutumisesta saadaan tarkempi kuva, kyse on kuitenkin pohjimmiltaan ihmisten yksilöllisistä kokemuksista, määrällisten indikaattoreiden rinnalla on oltava myös laadullisia mittareita. Maakunta varaa riittävästi resursseja osallisuuden toteutumisen arviointiin ja jatkuvaan kehittämiseen.

1. Osallisuuden periaatteet

Asukkaiden aito mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä, lähiympäristöönsä ja ympäröivään yhteiskuntaan on lähtökohta elävälle maakunnalle. Osallisuus kuuluu kaikille, se on perusoikeus. Jotta yhdenvertaisuus toteutuu, maakunnan on tuettava osallistumista yksilöllisin tavoin ihmisten autonomiaa kunnioittaen. Heikoimmassa asemassa oleville on taattava tasavertaiset mahdollisuudet osallistua ja tulla kuulluksi. Maakunta panostaa monipuolisiin palveluihin ja tukitoimiin erityisesti niiden, joiden omat voimavarat

eivät yksin riitä, osallisuuden vahvistamiseen. Maakunnan on osoitettava ihmisille, että kaikilla on väyliä vaikuttaa ja osallistua.

Osallisuus on yhdessä tekemistä. Toimintaedellytysten parantaminen kuuluu osallisuuteen. Ihmisten, järjestöjen ja muiden kollektiivien moninaisuus on rikkaus ja maakunnassa on tilaa kaikille. Osallisuuden kokemusten, merkityksellisen toiminnan ja kohtaamisten mahdollistaminen on Uudenmaan maakunnan tavoite.

Osallisuuden on oltava esteetöntä. Varallisuus, kieli, sukupuoli, etninen tausta tai henkiset, liikunta-, kuulo- tai näkörajoitteet eivät saa olla osallisuuden esteenä, vaan maakunta pitää huolen, että kaikille on yhdenvertaiset mahdollisuudet toteutuvat. Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään ja kehitetään, mutta osallistumismahdollisuus taataan myös niille, jotka eivät syystä tai toisesta sähköisiä kanavia käytä.

Maakunnan ja sen asukkaiden välillä on aito kumppanuus, joka perustuu avoimeen ja selkeään tiedonkulkuun ja aitoon vuoropuheluun maakunnan hallinnon ja ihmisten välillä sekä monipuolisiin ja toimiviin vaikuttamisväyliin. Osallistuminen palveluiden kehittämiseen ja suunnitteluun on yksi osallisuuden käytännön muoto. Aloitemahdollisuus ja osallistuminen jo suunnitteluvaiheessa edesauttaa osallisuuden aitoa toteutumista.

Maakunta yhtäältä tarjoaa asukkaille väyliä ja mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa, toisaalta on myös avoin asukkaiden omille aloitteille ja kannustaa asukkaita omaehtoiseen toimintaan. Maakunta huomioi järjestöjen ja muiden kollektiivisten kansalaisyhteisöissä kumpuavien ryhmien (kuten ns. neljäs sektori) roolit ja mahdollisuudet toimia ja vaikuttaa. Asioiden valmistelussa maakunta harjoittaa ns. "etsivää tiedottamista", eli maakunta on aktiivisesti yhteydessä järjestöihin tai muihin tahoihin, joilla on erityisosaamista tai kohderyhmää koskeissa asioissa, ja pyrkii samalla osallistamaan järjestöjä valmisteluun.

Osallisuuden toteutumiselle määritetään riittävän korkea minimitaso. Maakunta tiedostaa, että minimitaso ei ole maksimitaso, ja ylittää jatkuvasti vähimmäisvaatimukset osallisuuden toteutumisen suhteen.

2. Järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan roolit maakunnassa

Järjestökenttä ja muu kansalaisyhteiskunta on hyvin moninainen. Näin ollen järjestöt toimivat myös maakunnassa useissa erilaisissa rooleissa.

Useat järjestöt ovat oman alansa asiantuntijoita. Asiantuntijan roolissa järjestöt neuvovat ja kouluttavat sekä maakunnan asukkaita että esimerkiksi viranomaisia oman alansa erityiskysymyksissä.

Asiantuntijajärjestöt tekevät myös paljon asiakasneuvontaa eri palveluista omalle kohderyhmälleen.

Asiantuntija-järjestöt osallistuvat yhteiskehittäjinä palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin.

Järjestöt kehittävät kokonaan myös uusia toimintamalleja tarvelähtöisesti ja ketterästi. Asiantuntijajärjestöt voivat myös tuottaa tietoa maakunnan käyttöön, esimerkiksi hyvinvointikertomuksiin.

Järjestöt toimivat maakunnassa edustamiensa ihmisten edunvalvojina ja vaikuttavat heitä koskeviin päätöksiin. Järjestöt keräävät ja kanavoivat maakuntalaisten näkemyksiä maakunnan suunnittelu- ja kehittämistyöhön sekä päätöksentekoon. Edunvalvojan ja vaikuttajan roolissa järjestöt antavat lausuntoja ja suosituksia sekä osallistuvat päätöksentekoprosessiin. Edunvalvojan rooli näkyy myös toimimisessa maakunnan neuvostoissa ja muilla virallisilla foorumeilla.

Moni järjestö on syntynyt vastaamaan tiettyyn tarpeeseen ja täydentää järjestölähtöisellä auttamistyöllä julkisen sektorin tarjoamia palveluja. Järjestöt tarjoavat muun muassa vertaistukea, koulutusta ja neuvontaa. Järjestöillä on myös merkittävä rooli ennaltaehkäisevän ja hyvinvointia tukevan toiminnan

tuottajina. Järjestöjen toimintaan voi tulla mukaan matalalla kynnyksellä, joten ne tarjoavat suurelle osalle ihmisistä mahdollisuuden aktiiviseen toimijuuteen esimerkiksi vapaaehtoistyön tekijänä.

Järjestöt tarjoavat paikallisesti maakunnan asukkaille yhteisöjä, joihin kuulua ja kiinnittyä. Järjestöt ovat tärkeässä asemassa luomassa paikallista identiteettiä ja osallisuutta. Lisäksi järjestöt tavoittavat myös sellaisia ihmisiä, jotka eivät muuten aktiivisesti osallistu yhteiskunnalliseen toimintaan tai eivät siihen eriyistä pysty. Yhdistysten ja järjestöjen rinnalla vaikuttaa niin sanottu neljäs sektori, eli vapaamuotoinen kansalaistoiminta. Sen rooli on luoda uutta, usein nopeatempoisempaa, kansalaistoimintaa maakuntaan.

Yleishyödyllisen toiminnan lisäksi järjestöt voivat olla myös palveluntuottajia. Myös samalla järjestöllä voi olla nämä kaksi roolia, kunhan ne on eroteltu selkeästi toisistaan järjestön toiminnassa ja rakenteissa.

3. Pysyvät rakenteet yhteistyölle maakunnassa

Lakisääteisillä toimielimillä, kuten nuorisovaltuustolla, vanhus- ja vammaisneuvostoilla, on merkittävä rooli maakunnissa. Uudenmaan maakunnassa on myös erityispiirteitä, joiden huomioimiseksi maakunta voi luoda uudet vakinaiset, esimerkiksi maahanmuuttoa ja asumista käsittelevät, neuvostot. Näiden lisäksi ja näiden tueksi maakunta tarjoaa järjestöille myös muita yhteistyö- ja vaikuttamiskanavia.

Maakunta kehittää työryhmämallin, johon jäsenet valitaan asiantuntemuksen mukaan. Kyseessä voivat olla kohderyhmää edustavat järjestöt, joilla on koottua ja analysoitua tietoa tilanteesta, kokemusasiantuntijat ja yksittäiset henkilöt. Jotta kattava ja monipuolinen kuuleminen varmistetaan, jäsenet valitaan yhteistyössä järjestöjen ja kansalaistoimijoiden kanssa. Työryhmät ovat määräaikaaisia ja projektiluontoisia ja edustuksen monipuolisuus pyritään muuttamalla kokoonpanoja tasaisesti.

Yhteiskehittäminen on yksi merkittävimmistä yhteistyön muodoista maakunnan ja asukkaiden ja järjestöjen välillä. Järjestöt tavoittavat marginaalisia ryhmiä ja tunnistavat herkästi nousevia yhteiskunnallisia trendejä. Järjestöt pystyvät ketterästi ja asiantuntevasti, maakunnan tuella, kokeilemaan ja kehittämään uudenlaisia palveluja ja toimintoja muuttuviin tarpeisiin. Yhteiskehittäminen on myös tehokas tapa kehittää palveluita, koska sen avulla saadaan kokonaisvaltainen kuva tilanteesta, kun kohderyhmän ja alueellisten toimijoiden ääni saadaan kuulumaan heti prosessin alussa. Yhteiskehittäminen ehkäisee päällekkäisyyksiä ja edistää tiedonkulkua sektorin toimijoiden välillä.

Järjestöyhteistyön ja -toiminnan tueksi maakunnalla on käytössä digitaalinen alusta. Alustalla järjestöt voivat tiedottaa toiminnastaan ja osaamisestaan ja asukkaat ja maakunta voivat tavoittaa järjestöt. Alusta on esimerkiksi avointen rajapintojen kautta yhteydessä maakunnan digitaalisiin järjestelmiin. Alustalle kootaan myös tilastoja ja tietoa päätöksenteon tueksi. Alusta on helppokäyttöinen ja sitä kehittäessä on huomioitu käyttäjälähtöisyys ja jo käytössä olevat, toimivat alustat. Alustalla olevat tiedot ovat saatavilla myös ihmisille, jotka eivät kykene käyttämään digialustaa.

Maakunta luo kanavan, jonka kautta yksittäiset asukkaat tai järjestöt voivat tehdä aloitteita, joita maakunta valmistelee harkinnanvaraisesti edelleen. Kanavasta tiedotetaan selkeästi ja se on helposti tavoitettavissa. Ihmisillä on mahdollisuus seurata aloitteiden etenemistä ja maakunta vastaa jokaiseen aloitteeseen riippumatta siitä, johtaako se sellaisenaan jatkovalmisteluun.

Maakuntalain mukaisesti (HE 15/2017 § 24) maakunnan on otettava aloite käsittelyyn, jos sen takana on prosentti maakunnan asukkaista. Erityistä näille aloitteille on, että maakunta ottaa aloitteen kannalta keskeiset järjestöt ja muut ryhmät mukaan aloitteiden käsittelyyn ja jatkovalmisteluun. Järjestöt voivat myös tarjota omaa asiantuntemustaan maakunnalle. Lista aloitteiden käsittelyyn osallistuneista ja käsittelyn aikana kuulluista tahoista on julkista tietoa.

4. Maakunnan resurssit osallisuuteen

Kansalaisyhteiskunnan toiminnan ja toimintatapojen hyvä tuntemus on edellytys asukkaiden ja yhteisöjen osallistamiselle. Osallisuuden toteuttaminen sekä asukkaiden ja järjestötoimijoiden huomioiminen vaatii maakunnalta resursseja tähän työhön. Osallisuus on poikkileikkaava teema maakunnan hallinnon kaikilla tasoilla. Maakuntaan perustetaan kumppanuuksiin ja osallisuuteen keskittynyt yksikkö, joka tukee ja varmistaa osallisuuden toteutumista sekä koordinoi maakunnan ja järjestöjen yhteistyötä. Yksikössä yhteistyön toteutumisesta vastaavat osallisuuden- ja kansalaistoiminnan osaajat kuten esimerkiksi järjestö- ja hyte-koordinaattorit.

Kumppanuuksien ja osallisuuden asiantuntijana yksikkö palvelee ja ohjaa kansalaisyhteiskunnan toimijoita sekä tunnistaa järjestöjen asiantuntemusta ja edistää kumppanuustoimintaa maakunnan eri yksiköissä. Yksikön voimavara on laaja kansalaistoiminnan ja järjestökentän tuntemus. Siellä tunnistetaan erilaiset toiminnan yhdyspinnat ja yhteistyön tarve, mikä edesauttaa tarpeenmukaisten kumppanuuksien toteutumista. Myös avustustoiminta voidaan koordinoida tämän yksikön kautta. Yksikön toiminta on läpinäkyvää ja tasapuolista.

5. Järjestöjen keskinäinen yhteistyö maakunnassa

Uudenmaan yhdistysten ja järjestöt kehittävät yhteistyötään maakunnallisella tasolla. Järjestöt tekevät lisäksi yhteistyötä myös paikallisella ja alueellisella tasolla. Järjestöillä on maakunnallista yhteistyötä varten oma yhteistyöfoorumi.

Järjestöjen yhteistyöfoorumin roolina maakunnassa on olla asiantuntija järjestöjä ja niiden toimintaa koskeissa kysymyksissä. Yhteistyöfoorumi tuo maakunnan alueella toimivia järjestöjä yhteen toistensa kanssa sekä kehittää järjestöjen ja maakunnan välistä yhteistyötä. Yhteistyöfoorumi voi kehittää uusia toimintamuotoja ja rakenteita järjestötoimintaan. Järjestöjen yhteistyöfoorumi tekee maakunnan kansalaistoimintaa näkyväksi ja luo maakunnan asukkaille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.

Maakuntalaissa §23 toteaa, että maakunnan on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista mm. tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. Järjestöjen yhteistyöfoorumi täyttää tätä tehtävää. Maakunta kuulee järjestöjen yhteistyöfoorumin kantoja ja hyödyntää sitä tietolähteenä järjestöjen toiminnasta. Yhteistyöfoorumi on yksi luonteva väylä maakunnan ja järjestöjen vuorovaikutukselle ja tiedonvaihdolle. Yhteistyöfoorumin toiminta on kuitenkin järjestöistä lähtevää ja järjestöjen omaa.

6. Järjestöjen elinvoimaisuus

Järjestökenttä on tärkeä osa Uudenmaan maakuntaa ja maakunta on järjestöille hyvä toimintaympäristö. Järjestöjen toimintaedellytykset varmistetaan, jotta järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan toiminta on elinvoimaista ja jatkaa kehittymistään.

Maakunta ja kunnat sopivat selkeät käytännöt järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan avustamiseen. Avustusten kriteerien tulee olla selkeät, avoimet ja kaikille toimijoille tasapuoliset. Hakemusten käytännöt pidetään mahdollisimman kevyinä, jotta järjestöjen ja kansalaistoiminnan aikaa ja resursseja ei hukata avustusten hallinnoimiseen. Avustuksiin liittyy luonnollisesti velvoite raportoida tuen käytöstä ja toiminnan vaikuttavuudesta. Myös tämän raportoinnin käytännöt ovat mahdollisimman kevyet ja yhdenmukaiset eri toimijoiden, esimerkiksi kuntien ja maakunnan kesken.

Maakunta varmistaa järjestöjen toimintaedellytykset eri keinoin. Maakunta myöntää järjestöille avustuksia, joko yleisavustuksina tai kohdeavustuksina.

Avustusmuotojen tulee olla monipuoliset. Jotta avustukset tuottavat mahdollisimman vaikuttavaa toimintaa, tulee olla mahdollista myöntää avustusta myös pitkäjänteiseen toimintaan. Tällöin rahoitusta ei pidä joutua hakemaan uudelleen esimerkiksi vuosittain, vaan avustuskausi on pidempi. Toisaalta rahoitusta tulee olla tarjolla myös kevyempiin matalan kynnyksen kokeiluihin. Järjestöt tuottavat suuren osan maakunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävästä toiminnasta, joten maakunnalle tähän tarkoitukseen varatuista rahoista on luontevaa tukea järjestöjä.

Järjestöt kehittävät toiminnassaan jatkuvasti uusia toimintamalleja esimerkiksi erilaisissa kehityshankkeissa. Maakunta kannustaa järjestöjen kehitystyötä toimimalla kumppanina ja yhteiskehittäjänä. Lisäksi maakunta varaa järjestöavustuksista erillisiä varoja käytettäväksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

Maakunta tarjoaa järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan käyttöön tiloja. Yleishyödylliseen, kaikille avoimeen ja maksuttomaan toimintaan maakunnan sekä maakunnan velvoittamana palveluntuottajien tulisi tarjota tilat järjestöjen ja muun kansalaistoiminnan käyttöön maksutta.

Maakunta varmistaa sopimuksin, että järjestöjen on mahdollista toimia sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa samoissa tiloissa, siis esimerkiksi sote-keskuksissa. Näin edistetään palveluohjausta ja saumattomien palvelukokonaisuuksien syntymistä sekä tehdään järjestöjen tuottamat vapaaehtoistoimintaan perustuvista palveluista saavutettavia myös uudessa palvelutuotantomallissa.

Tilojen ja avustusten lisäksi maakunta voi tarjota järjestöjen tueksi myös esimerkiksi asiantuntija-apua, tietotekniikkaa, digitaalisia alustoja ja avointa dataa.

7. Osallisuuden seuranta

Maakunnassa seurataan ja varmistetaan osallisuuden toteutuminen kumppanuuksiin ja osallisuuteen keskittyvän yksikön kautta. Maakunta varaa riittävästi resursseja osallisuuden toteutumisen arviointiin ja jatkuvaan kehittämiseen. Yhteistyörakenteet mahdollistavat osallisuustoiminnan jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen.

Maakunta mittaa, onko osallisuuden määritelty minimitaso ja lakisääteiset velvollisuudet saavutettu. Maakunta voi osallisuuden edistämisen seuraamisessa soveltaa esimerkiksi kunnille suunniteltua TEAviisaria.

Maakunta seuraa osallisuuden toteutumista erilaisin indikaattorein ja mittarein. Mm. hyvinvointiraportti, äänestysaktiivisuus, kuulemisten ja kuultujen lukumäärä, työryhmien toiminnan tilastoiminen, maakuntalaisten aloitteiden määrä, vapaaehtoistoimijoiden määrä, järjestöille osoitettujen tukien määrä, työllisyyden ja toimeentulon kehittyminen ja asunnottomuuden seuranta ovat hyviä tapoja kartoittaa osallisuuden toteutumista. Tilastollisten mittareiden lisäksi maakunta hyödyntää kyselyitä ja kerää palautetta. Esimerkiksi asukas- ja asiakasraadit ovat tärkeässä roolissa sekä ihmisten näkemyksiä että palautetta kerätessä.

Jotta osallisuuden toteutumisesta saadaan tarkempi kuva, kyse on kuitenkin pohjimmiltaan ihmisten yksilöllisistä kokemuksista, määrällisten indikaattoreiden rinnalla on oltava myös laadullisia mittareita. Maakunta hyödyntää esimerkiksi THL:n Sokra-hankkeen luomaa kysymyspatteristoa osallisuuden kokemuksen mittaamisessa.

Maakunta tekee säännöllisesti pistohaastatteluita selvittääkseen, miten osallisuus on eri prosesseissa toteutunut. Haastatteluiden avulla voidaan kartoittaa myös abstrakteja asioita, kuten yksinäisyyttä ja muita osallisuuden kannalta merkittäviä kokemuksia.

Hallinnon avoimuus ja läpinäkyvyys ovat keskeisiä osallisuuden toteutumisen kannalta. Maakunta arvioi jatkuvasti, kuinka edustavia kuulemiset ja työryhmien kokoonpanot ovat, ja miten ne ovat vaikuttaneet päätöksentekoon. Maakunta-aloitteiden ja yksilöiden aloitteiden etenemistä arvioidaan ihmisten osallistumisen vaikuttavuuden näkökulmasta.

Merkittävässä roolissa ovat maakunnan ja kansalaisyhteiskunnan rajapinnassa tapahtuva toiminta, kuten yhteiskehittäminen. Osallisuuden toteutumisen arvioinnissa maakunta hyödyntää tarpeen mukaan järjestöjen kykyä tavoittaa ja edustaa tiettyjä ryhmiä.

KUMAJA

Kumajan järjestökyselyn raportti

25.6.2018

KUMAJA

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	2
1 JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖKUMPPANIT, –VERKOSTOT JA TEEMAT NYT	3
1.1 Yhteistyötapana vertaisryhmä- ja tukihenkilötoiminta, palveluohjaus ja palveluiden tuottaminen	5
1.2 Vaikuttaminen ja edunvalvonta	6
1.3 Tiedonvälittäminen ja oppilaitos- ja tutkimusyhteistyö	7
1.4 Järjestötoiminnan kehittäminen ja asiantuntijayhteistyö	8
1.5 Tapahtumien ja harrastus- ja virkistystoiminnan järjestäminen	9
2. JÄRJESTÖJEN TEKEMÄ YHTEISTYÖ TULEVAISUUDESSA	10
2.1. Yhteistyön aihealueet tulevaisuudessa	10
2.2 Millaisesta yhteistyöstä järjestöt hyötyvät eniten tulevaisuudessa	11
2.3. Järjestöt sote- ja maakuntauudistuksessa	13
4. JÄRJESTÖJEN TOIVEET KUMAJALLE	16
5. KYSELY.....	17
5.1 Kyselyn toteuttaminen	17
5.2 Kysymykset	17
5.3 Kyselyyn vastanneet	18

LIITE: Järjestökyselyn kyselomake

TIIVISTELMÄ

Uudenmaan sote-järjestöjen kumppanuusverkosto Kumaja selvitti vuodenvaihteessa 2017-2018 ensimmäisessä järjestökyselyssään uusmaalaisten järjestöjen tekemää yhteistyötä sekä vaikuttamismahdollisuuksia sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluvaiheessa. Kysely oli suunnattu erityisesti sosiaali- ja terveyssektorilla toimiville järjestöille. Kyselyllä haluttiin kartoittaa järjestöjen näkemyksiä siitä, millaista järjestöjen yhteistyö on nyt ja miten sitä voitaisiin kehittää. Lisäksi selvitettiin järjestön näkemyksiä ja toiveita Kumajan toiminnan suuntaamiseksi ja kehittämiseksi.

Sähköisesti toteutettuun kyselyyn vastasi 207 Uudellamaalla toimivaa sote-järjestöä ja -yhdistystä. Kyselyllä saatiin tietoa järjestöjen yhteistyötarpeista sekä näkemyksiä järjestöjen kokemista vaikutusmahdollisuuksista sote- ja maakuntauudistukseen. Monivalintakysymysten avulla avautuivat yleisemmät trendit järjestöjen toiminnasta ja tarpeista. Analyysin painopiste on kuitenkin laadullisessa aineistoissa, sillä avovastauksissa järjestöt pääsivät kertomaan näkemyksistään vapaasti. Laadullinen aineisto analysoitiin teemoittamalla samankaltaiset vastaukset ja poimimalla sieltä sekä toistuvat näkemykset että mielenkiintoisimmat yksittäiset maininnat.

Uusmaalaiset järjestöt tekevät jo nyt monipuolista yhteistyötä ja muodostavat järjestöverkostoja. Kyselyyn vastanneista järjestöistä 95 prosenttia tekee yhteistyötä toisen järjestön kanssa ja 72 prosenttia kuuluu johonkin järjestöjen yhteisöön. Muita yhteistyökumppaneita ovat useinmiten kunnat ja oppilaitokset.

Vastausten perusteella järjestöt ovat innokkaita tiivistämään yhteistyötään tulevaisuudessa sekä keskenään että muiden toimijoiden kanssa. Enemmän yhteistyötä vastaajat haluavat tehdä etenkin toisten järjestöjen (66 % vastaajista), kuntien (64 % vastaajista) sekä maakunnan tai väliaikaisen maakuntahallinnon kanssa (51 % vastaajista). Järjestöjen keskinäiseen yhteistyöhön motivoi etenkin rajallisten resurssien tehokkaampi käyttö, toiminnan kehittäminen ja vaikuttavuuden lisääminen. Järjestöt tekevät verkosto- ja yhteistyötä paikallisten verkostojen, kattojärjestöjen ja myös Uudenmaan kumppanuusverkosto Kumajan välityksellä.

Järjestöt katsovat hyötyvänsä erityisen paljon vaikuttamiseen ja edunvalvontaan liittyvästä yhteistyöstä etenkin, kun vaikuttamistyön pitää yltää maakunnan tai valtakunnan tasolle. Lisäksi laajan järjestörintaman nähdään tuovan vaikuttamistyölle voimaa ja tekevän siitä tuloksellista.

Tulevaisuutta koskevissa vastauksissa korostui vaikuttaminen sote- ja maakuntauudistukseen, johon suurin osa vastaajista ei oman arvionsa mukaan ole päässyt vaikuttamaan. Vain noin kuusi prosenttia vastaajista kokee, että vastaajan järjestö on voinut vaikuttaa uudistusten sisältöön. Lisäksi järjestöt epäilevät voimakkaasti, onko niiltä erilaisissa työpajoissa ja kuulemisissa kerätyillä näkemyksillä todellista vaikutusta valmisteluprosesseihin. Yhteistyöllä järjestöt haluavat varmistaa,

että tulevassa maakunnassa järjestöillä on tunnustettu rooli ja toimivat vaikuttamis- ja yhteistyöväylät.

Muita tärkeitä teemoja tulevaisuudessa ovat asiantuntijuuden, koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen, verkostotyön mallien ja muiden hyvien käytäntöjen levittäminen, tunnettuuden lisääminen sekä toimintojen ja palveluiden yhteensovittaminen.

Yhteisellä vaikuttamistyöllä järjestöt pyrkivät edistämään toimintaedellytyksiään. Järjestöt vaativat selkeää tiedottamista ja työnjakoa rahoittajatahoilta, eli kunnilta, tulevalta maakunnalta ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta. Kumajalta järjestöt odottavat erityisesti tukea ja työvälineitä verkostoitumiseen.

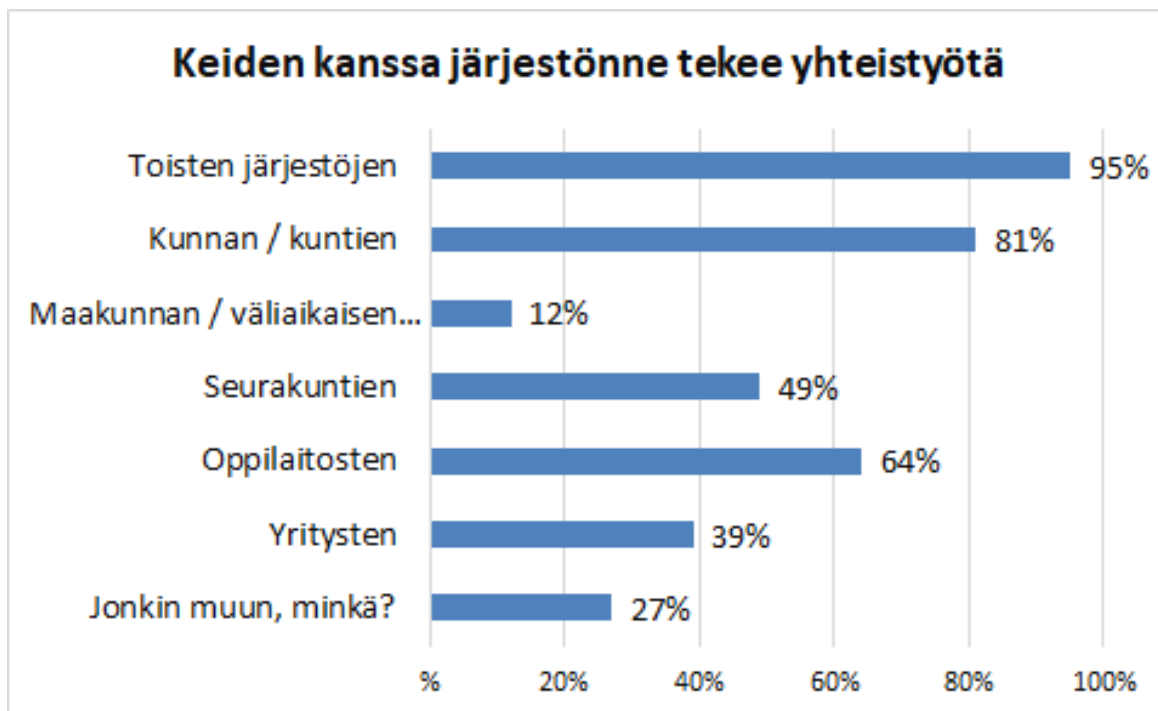
Vastaajat odottavat, että Kumaja viestisi selkeämmin ja tehokkaammin roolistaan ja toiminnastaan Uudenmaan järjestökentälle. Toisaalta, kun huomioidaan, että Kumaja-hanke käynnistyi vasta elokuussa 2017, tulokset ovat kannustavia.

1 JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖKUMPPANIT, –VERKOSTOT JA TEEMAT NYT

Uusmaalaisten järjestöjen yleisin yhteistyökumppani on toinen järjestö. Lähes kaikki kyselyyn vastanneista järjestöistä (95 %) tekevät yhteistyötä toisten järjestöjen kanssa ja 72 prosenttia vastanneista kuuluu johonkin järjestöjen yhteisöön.

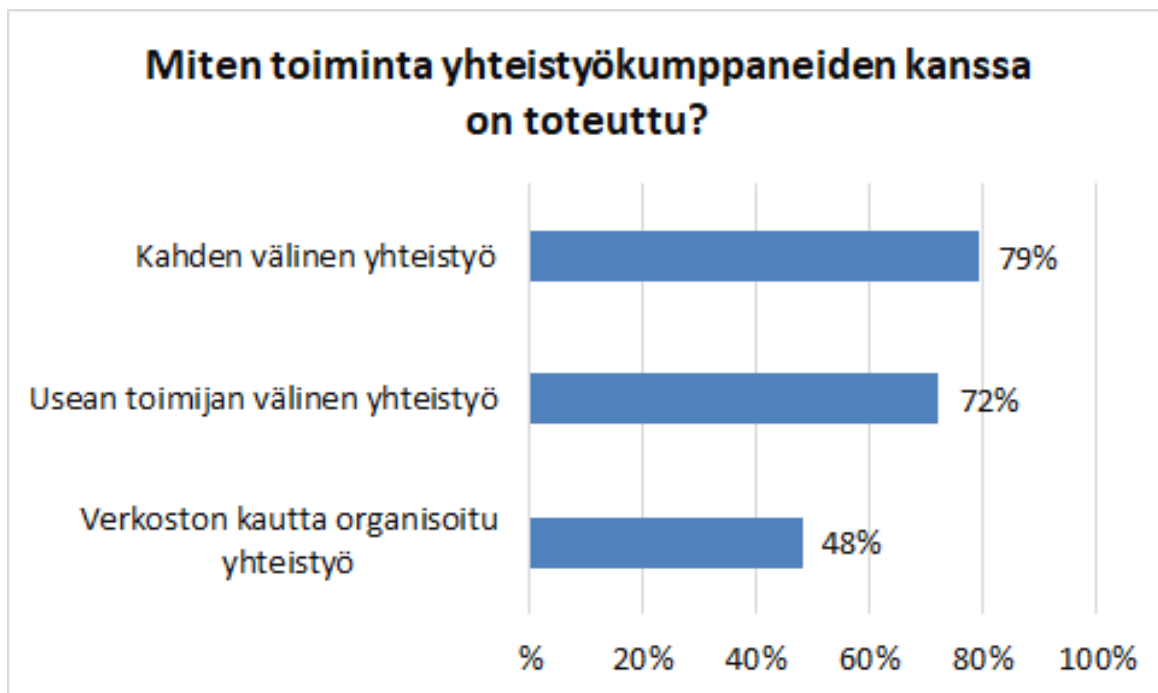
Järjestöt tekevät nykyisin paljon yhteistyötä myös kuntien kanssa (81 %) (**kuva 1**). Kyselyn mukaan muita tärkeitä yhteistyökumppaneita järjestöille ovat oppilaitokset (64 %), seurakunnat (49 %) ja yritykset (39 %). Maakuntahallinnon kanssa yhteistyötä tekee vain 12 prosenttia kyselyyn vastanneista järjestöistä. Muiksi yhteistyökumppaneikseen järjestöt ilmoittavat mm. työ -ja elinkeinotoimistot (TE-toimisto), Kansaneläkelaitoksen (Kela), poliisilaitoksen, sairaanhoitopiirit ja sairaalat, kuntayhtymät, tutkimuslaitokset ja yksittäiset tutkijat.

Toiset järjestöt ja kunnat olivat yleisin yhteistyökumppani riippumatta järjestön toimintakentästä (esim. lapsi- ja perhetyö, sairaus- tai potilasjärjestöt). Oppilaitosyhteistyö nousee erityisesti esiin päihde- ja mielenterveysjärjestöjen vastauksissa (92 %).

Kuva 1. Järjestöjen yhteistyökumppanit.

Järjestöt tekevät paljon sekä kahdenvälistä (79 % vastaajista) että monen toimijan välistä yhteistyötä (72 %) (**kuva 2**). Yhteistyö on usein organisoitu verkoston kautta (48 %) ja 65 prosenttia vastaajista kertookin toimivansa jossain verkostossa. Verkostoihin järjestöt mainitsevat mm. Suomen sosiaali- ja terveys ry SOSTEn, omat keskusjärjestönsä, järjestöjen toiminnanjohtajien verkostot sekä Kumaja-verkoston. Muita verkostoja ovat sektorikohtaiset verkostot kuten Veto- ja Valikko-verkostot sekä potilasverkostot sosiaalisessa mediassa.

Kuva 2. Järjestöjen yhteistyön toteuttaminen

Järjestöt toteuttavat monimuotoista yhteistyötä useiden eri kumppaneiden kanssa. Toimintatapojen painotukset riippuvat jonkin verran järjestötyypistä. Paikallisyhdistykset tekevät pääasiassa yhteistyötä toisten yhdistysten kanssa. Piiri- ja aluejärjestöt tekevät toisten järjestöjen lisäksi yhteistyötä etenkin kuntien kanssa mm. antaessaan asiakasohjausta ja vertaistukea.

Keskusjärjestöjen vastauksissa painottuu oppilaitosyhteistyö (88 %) kuntayhteistyötä (73 %) enemmän. Järjestöjen yhteisöjen vastauksissa painottuu seurakuntien (78 %) ja oppilaitosten (78 %) kanssa tehtävä yhteistyö kunta- ja järjestöyhteistyön lisäksi.

Seuraavaksi tarkastellaan järjestöjen yhteistyön muotoja ja teemoja tarkemmin.

1.1 Yhteistyötapana vertaisryhmä- ja tukihenkilötoiminta, palveluohjaus ja palveluiden tuottaminen

Vertaisryhmätoiminnan osalta järjestöt tekevät yhteistyötä paitsi keskenään myös kuntien ja seurakuntien kanssa. Yksi esimerkki tästä ovat lastensuojelujärjestöjen vertaisryhmät perheille. Järjestöt toteuttavat yhteisvoimin tukihenkilö- ja auttajakursseja ja kouluttavat vapaaehtoisia ja kokemusasiantuntijoita. Myös ystävä- ja auttamistoimintaa järjestetään yhteistyössä kuntien, seurakuntien ja yritysten kanssa.

”Kokoontumistiloja vertaisryhmien toimintaan voimme käyttää ilmaiseksi seurakunnilta tai toisilta yhdistyksiltä. Järjestämme vertaisohjaajakoulutusta, josta osa yhteistyössä jonkin paikallisyhdistyksen kanssa.”

Kuntien kanssa järjestöt tekevät yhteistyötä etsiessään sosiaali- ja terveyspalveluista sopivia tukimuotoja ja palveluja järjestön toiminnassa mukana oleville. Esimerkkeinä tällaisesta kumppanuudesta mainitaan kaupungin järjestämä kotihoito sekä päihdekeskuksen kanssa järjestettävä vertaistukitoiminta. Järjestöjen, kunnan ja seurakunnan yhteistä toimintaa on esimerkiksi palvelutori verkossa. Järjestöjen tekemä palveluohjaus auttaa asiakkaita palvelupolulla myös toisen järjestön avun piiriin.

”Pääkumppanimme palveluohjausyhteistyössä on --- kotihoito ---, josta ohjataan meille --- asiakkaita, jotka tarvitsevat enemmän tukea asumisen pulmissa. Tuemme asiakkaita heidän etsiessään sopivia palvelutarjoajia kuten vuokranantajia, muuttofirmoja ja palvelutaloja. Välitämme asuntojen korjaustapakset eteenpäin--- ”

Asiakkaiden asiointimahdollisuuksien sekä asiakkaille suunnattujen palvelujen ja tukimuotojen yhteiskehittämisessä järjestöt työskentelevät yhdessä kuntien sosiaali- ja terveysviraston, TE-toimiston sekä Kelan kanssa. Tiettyjen palveluiden ja laatujärjestelmien kehittämisessä muutama järjestö mainitsee yhteistyökumppanikseen oman kattojärjestönsä.

Sote-järjestöt tuottavat palveluja ja harjoittavat yleishyödyllistä auttamistoimintaa sekä tekevät vapaaehtoistyötä yhdessä toisten järjestöjen kanssa. Tästä ovat esimerkkeinä asumisen tukipalveluihin ja oppimisvaikeuksiin liittyvät toiminnot. Lapsi- ja perhetyö, nuorisotyö ja maahanmuuttajien keskuudessa tehtävä järjestötyö, perheväkivallan ehkäisytyö sekä sovittelutoimiston ja poliisin kanssa tehtävä asiakasohjaus ovat esimerkkejä yhteistyöstä, jota järjestöt tekevät usean toimijan kesken.

Erityisesti sote-palveluihin liittyvissä vastauksissaan järjestöt pitävät tärkeänä sitä, että järjestöt täydentävät kuntien toimintoja siten, ettei tehdä päällekkäistä työtä. Toimivan yhteistyön kannalta keskeinen asia on vuoropuhelu ja vastavuoroinen tiedottaminen. Viestintää kuntien ja järjestöjen välillä tukee se, että kuntien edustajat kuuluvat usein järjestöjen hallituksiin tai käyvät niiden jäsentilaisuuksissa.

1.2 Vaikuttaminen ja edunvalvonta

Yhteistyö ja verkostoituminen ovat tärkeimmät työvälineet järjestöjen yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössä. Huomattava osa järjestöjen vaikuttamistyöstä tapahtuu katto- ja keskusjärjestöjen kautta. Kattojärjestöt ovat erityisen tärkeitä pienille ja paikallisille järjestöille, jotka kokevat saavansa kattojärjestönsä välityksellä näkemyksensä esiin. Valtakunnalliset järjestöt pyrkivät puolestaan hyödyntämään paikallisyhdistyksiään alueellisessa vaikuttamisessa. Järjestöille tärkeiksi yhteistyössä toteutetun vaikuttamisen muodoiksi mainitaan myös koulutuspäivät ja hankeyhteistyö.

Järjestöjen omat vaikuttamisverkostot ovat joko alueellisia verkostoja tai ne ovat rakentuneet tietyn järjestösektorin tai teeman ympärille. Yksi vaikuttamistyössä tarpeelliseksi mainittu tiedonvaihtokanava on järjestöjen toiminnanjohtajien verkosto.

Järjestöt pitävät merkittävänä kontaktejaan kuntien lautakuntiin ja neuvostoihin sekä päättäjiin. Jäsenyydet ja kuulemiset kunnan- ja valtionhallinnon työryhmissä ja neuvostoissa koetaan tärkeiksi vaikuttamiskanaviksi. Edunvalvontatyötä tehdään järjestöjen omien vaikuttajaverkostojen kuten esim. Vammaisfoorumin kautta. Kuntien vammaisneuvostot ja neuvottelukunnat nähdään verkostojen kokoajina. Järjestöissä työskentelevien asiantuntijoiden välinen yhteistyö ja toimiminen työryhmissä katsotaan hyödylliseksi lakivalmisteluissa. Lisäksi esiin nostettiin järjestöjen jäsenten henkilökohtainen aktiivisuus luottamustoimissa järjestön ulkopuolella.

Yhteiset kannanotot, julkilausumat ja ehdotukset mainittiin usein vastauksissa ja niitä järjestöt tekevät vaikuttaakseen mm. perhepolitiikkaan ja perhepalveluiden kehittämiseen:

”Verkostojen tärkein anti on ollut asiantuntijatiedon vaihtoa ja mm. lausuntojen tekoa.”

Etenkin keskusjärjestöt kertovat tekevänsä yhdessä vaalivaikuttamista järjestämällä vaalikeräyksiä ja tuottamalla vaalimateriaaleja. Vahvimmin vaikuttamistyötä, kuten myös edunvalvontaan liittyvää työtä, kyselyn perusteella tekevät keskusjärjestöt.

Aktiivisuuden lisäksi toimivaksi vaikuttamisstrategiaksi todetaan rakentava lähestymistapa: viestin kertominen jämäkästi ja selvästi, mutta ratkaisuja hakien. Vastauksissaan järjestöt kertovat tuovansa vaikuttamistyössä esiin toimintansa monipuolisuuden ja tietotaitonsa. Järjestöt pyrkivät myös korostamaan toimintansa ennaltaehkäiseviä vaikutuksia ja yhteiskunnalle syntyviä säästöjä.

1.3 Tiedonvälittäminen ja oppilaitos- ja tutkimusyhteistyö

Järjestöt tekevät paljon viestintäyhteistyötä toisten järjestöjen sekä kuntien ja sairaanhoitopiirien kanssa. Ennaltaehkäisevää terveysvalistusta tehdään yhdessä mm. tietoisuuden ja kampanjoin sekä julkaisemalla yhteistä tiedotuslehteä. Esimerkiksi sairaus- ja potilasjärjestöt järjestävät koulutusta ja viestivät koulutustarpeista terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstölle.

Varsinkin valtakunnallisista järjestöistä moni tekee neuvontatyötä. Tällöin yhteistyökumppaneina ovat tutkimuslaitosten ohella viranomaiset ja yritykset, kuten esimerkiksi lakiasioihin liittyvässä neuvonnassa. Paikallisyhdistykset tekevät neuvontatyötä usein yhteistyönä. Esimerkki tällaisesta neuvontatyöstä oli kuntalaisten terveyteen liittyvät tempaukset, kuten verenpainemittaukset.

Järjestöt tekevät monipuolisesti yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Järjestöt tarjoavat harjoittelupaikkoja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille ja opiskelijat tekevät opinnäytetöitä järjestöille.

”Oppilaitoksista korostuvat myös erityisesti ne, joissa koulutetaan terveydenhuollon ammattilaisia, lisäksi joitain esim. viestinnän projekteja on toteutettu oppilaitosyhteistyönä.”

Oppilaitosten kanssa tuotetaan yhdessä myös oppaita:

"Erialaisten, vielä parantumattoman taudin aiheuttamien arkipäivän ongelmien hoitoon sopivien oppaiden tuottaminen oppilaitosten kanssa."

Järjestöt kokevat oppilaitosyhteistyönsä osallistavaksi kehittämistyöksi, johon on saatu mukaan myös kuntalaisia. Esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä mainitaan mm. ammattikorkeakoulun tulkkikoulutus. Oppilaitosyhteistyötä kuvaa myös pitkäkestoinen vaikuttamistyö ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen:

"Oppilaitosten kanssa opetussuunnitelmiin vaikuttamista ja kokemustoimijoiden välittämistä."

Järjestöjen edustajat tekevät myös tutkimusyhteistyötä. Vastauksissa kerrottiin, että järjestöjen jäsenistöä osallistuu tutkimustyöhön muun muassa toimimalla ~~toimimalla~~ tutkimuskohderyhmänä. Kaksi vastannutta järjestöä mainitsee teettävänsä selvityksiä mm. lasten ja nuorten terveyden tueksi. Tutkimus- ja koulutusyhteistyö on keskittynyt keskusjärjestöille.

1.4 Järjestötoiminnan kehittäminen ja asiantuntijayhteistyö

Moni kyselyyn vastanneista järjestöistä on havahtunut järjestöjen toimintaympäristön muutoksiin ja pyrki asiantuntijayhteistyön avulla kehittämään toimintaansa. Yhteistyö näkyy esimerkiksi näin:

"Järjestöjen aseman ja roolin rakentamisessa uudistuvissa maakunnissa ja sotessa -oman järjestön ja jäsenyhdistysten kumppanuuksien rakentamisesta uusiin maakuntiin."

Muutosten ennakoinniseksi yhteistyötä toisten järjestöjen kanssa tehdään koulutuksissa ja oman osaamisen kehittämisessä. Tässä toiminnassa korostuu asiantuntijatiedon vaihto sekä asiantuntijayhteistyö työryhmissä ja lainsäädäntövalmistelussa. Asiantuntijayhteistyötä hyödynnetään myös lausuntojen teossa ja palveluiden tuottamisessa muiden järjestöjen ja yritysten kanssa.

Järjestöillä on keskenään monenlaisia yhteisiä hankkeita. Tässä yhteistyö on esimerkiksi seuraavanlaista:

"Osaamisen jakamista esim. kommentoimalla avustushakemuksia tai tekemällä yhteisiä hakemuksia---".

1.5 Tapahtumien ja harrastus- ja virkistystoiminnan järjestäminen

asiakasohjaus asiakkaiden asioiden asioissa edunvalvonta hankkeet

ikäihmisten jakaminen **järjestäminen** järjestämisessä järjestöjen **kaupungin** kehittäminen
koulutukset **koulutus** kunnan lausunnot liikunta liitto luennot matkoja muiden nuorten
oppilaitosten pääkaupunkiseudun **retket** retkiä **seurakunnan** sosiaali- **tapahtumat** tietoa
tilaisuudet **tilaisuuksia** tilojen toimimme toimintaa tukeminen **vaikuttaminen** vaikuttamistyötä
vammaisten vertaistuki **viestintä** **virkistystoimintaa** vuodessa **yhdessä** yhdistykset yhdistysten
yhteiset yhteistyö yhteistyötä

Sanapilvi: Esimerkkejä avovastauksissa mainituista harrastus- ja virkistystoimintaan liittyvistä yhteistyömuodoista.

Vastanneista järjestöistä 39 prosenttia mainitsee yhteistyömuotona jonkinlaisen virkistystoiminnan järjestämisen. Tällä tarkoitetaan retkiä, matkoja, liikuntatoimintaa tai virkistystilaisuuksia yleisesti. Paikallisjärjestöjen ja yhdistysten vastauksissa painottuu tapahtumien ja virkistystoiminnan järjestäminen. Kyselyssä ilmenee, että useilla pienillä yhdistyksillä ja järjestöillä on pulaa toimijoista, jolloin suunnittelu, markkinointi ja tapahtumien toteuttaminen yhdessä toisten järjestöjen kanssa osoittautuu kannattavaksi. Näin tapahtumiin on mahdollista kerätä myös enemmän osallistujia kuin yksittäisten yhdistysten järjestämiin tilaisuuksiin. Yhteistyönä toteutettavina tapahtumina mainittiin mm. luennot, messut ja tapahtumaviikot kuten esim. Muistiviikko tai Aivoviikko sekä seurakuntien kanssa järjestettävät hartaustilaisuudet.

Myös harrastus- ja virkistystoimintaa kuten harrastusryhmiä, leirejä, retkiä, matkoja ja juhlia sekä tuettuja lomia järjestetään yhteistyössä toisten järjestöjen kanssa:

"Järjestämme virkistystoimintaa ja matkoja sekä keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista aiheista joko yhteistyössä tai kaikille avoimena omana toimintanamme."

Tapahtumien järjestämisessä ja harrastus- ja virkistystoiminnassa järjestöjen yhteistyö kuntien kanssa konkretisoituu tiedotus- ja viestintäyhteistyönä ja kuntien tarjoamina tiloina. Myös seurakunnat ja oppilaitokset antavat tilojaan järjestöjen käyttöön ja ovat mukana tapahtumien ja vapaaehtoistempausten järjestämisessä.

2 JÄRJESTÖJEN TEKEMÄ YHTEISTYÖ TULEVAISUUDESSA

Kyselyyn vastanneista 207 järjestöstä suurin osa on valmis vahvistamaan yhteistyötään toisten järjestöjen (66 %) ja kuntien (64 %) kanssa. Merkittävä osa järjestöistä haluaa lisätä yhteistyötään maakuntahallinnon (51 %) kanssa. Kyselyyn vastatessaan vain 12 prosentilla järjestöistä on nykyisin yhteistyötä maakunnan väliaikaisen hallinnon kanssa.

Lisää yhteistyötä toivotaan tehtävän myös oppilaitosten (36 %), yritysten (32 %) ja seurakuntien (24 %) kanssa. Muita toivottuja yhteistyökumppaneita ovat mm. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL ja Kela sekä järjestöjen ulkopuolella toimivat aktiivit ja verkostot. Muutama järjestö kertoo nykyisen yhteistyönsä olevan riittävää.

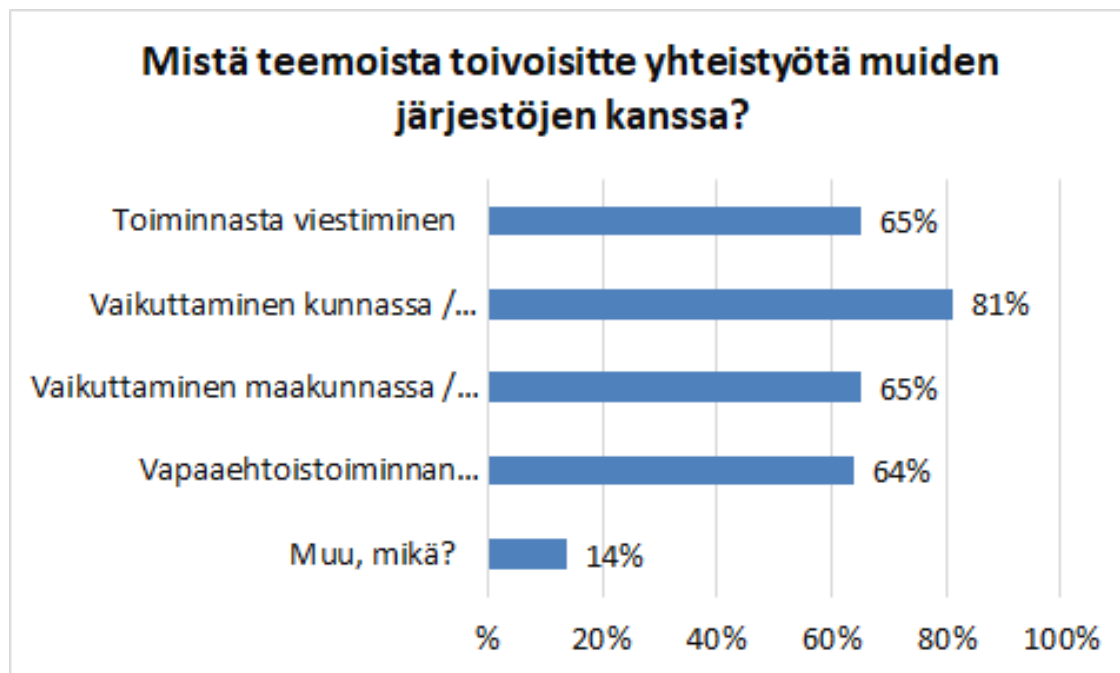

Kuva 3. Järjestöjen yhteistyötoiveet tulevaisuudessa

2.1 Yhteistyön aihealueet tulevaisuudessa

Kyselyn osioon, jossa kartoitetaan aiheita, joissa järjestöt haluavat tehdä yhteistyötä tulevaisuudessa, annettiin yhteensä 756 vastausta. Tärkeimmäksi yhteistyön teemaksi järjestöt nostivat vaikuttamisen kunnissa ja kuntayhteistyön (81 % kysymykseen vastanneesta 202 järjestöstä). Myös maakunnassa vaikuttaminen koetaan tärkeäksi (65 %) ja sitä haluavat tehdä erityisesti valtakunnalliset järjestöt. Moni vastaajista kuitenkin kertoo, ettei niillä ole käsitystä siitä, miten vuorovaikutus ja yhteistyö maakunnan kanssa saadaan syntymään.

Järjestöjen toiminnasta viestimisessä yhteistyötä haluaisi tehtävän 65 prosenttia ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä 64 prosenttia vastanneista järjestöistä (**kuva 4**). Muita haluttuja yhteistyön aiheita ovat mm. järjestöjen johtaminen muutoksessa ja järjestöjen ammatillisen osaamisen kehittäminen sekä järjestöverkostojen ja järjestöjenvälisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyö järjestöverkostojen kautta kiinnostaa yhtä lailla paikallisjärjestöjä kuin keskusjärjestöjä.

Kuva 4. Yhteistyön aiheet tulevaisuudessa

2.2 Millaisesta yhteistyöstä järjestöt hyötyvät eniten tulevaisuudessa

Järjestöt katsovat hyötyvänsä eniten vaikuttamiseen ja edunvalvontaan liittyvästä yhteistyöstään. Kun vaikuttamistyö pyritään ulottamaan koko maakuntaan asti, yhteistyön koetaan säästävän niukoiksi koettuja resursseja. Lisäksi laaja järjestörintama antaa vaikuttamistyölle voimaa ja tekee siitä tuloksellista. Verkostona toimittaessa olisi kuitenkin taattava se, että myös pienillä järjestöillä on mahdollisuudet vaikuttaa verkoston jäsenenä.

”Olemme perustaneet --- verkoston, jonka kautta --- yhteistä maakunnallista edunvalvonta- ja vaikuttamistyötä.”

”Järjestöyhteistyö lähinnä edunvalvontaa ja hyvien mallien jakamista.”

Järjestöt tekevät jo nyt verkosto- ja yhteistyötä paikallisten verkostojen, kattojärjestöjen ja myös Uudenmaan kumppanuusverkosto Kumajan välityksellä. Monet verkostoista toimivat hyvin, joten niitä ei pidä hukata uusia verkostoja rakennettaessa. Vastauksissaan järjestöt pohtivat myös

mahdollisuuksia ottaa oppia toimivista verkostomalleista. Samoin on mietittävä sitä, miten tärkeästä verkostosta saisi parhaan hyödyn tilanteessa, jossa verkostotyön hoitavat vapaaehtoiset.

Tunnettuus, palvelujen yhteensovittaminen

Verkostojen avulla järjestöt toivovat lisäävänsä toimintansa tunnettuutta. Vastausten perusteella järjestöjen toiminnasta viestiminen auttaisi myös järjestöjä itseään tuntemaan paremmin toistensa toimintaa ja erityisosaamista. Tämä taas parantaisi järjestöjen tarjoamien palveluiden yhteensovittamista ja palveluohjausta. Tiivis järjestöjen välinen yhteistyö voisi säästää resursseja päällekkäisten toimintojen vähentyessä ja tiedottamisen tehostuessa. Myös yhteistyö mm. vertaistukitoiminnassa ja palvelu- ja tukipolkujen rakentamisessa kiinnostaa järjestöjä.

Asiantuntijatyö, koulutusyhteistyö ja tutkimus

Verkostotyön suurimmiksi hyödyiksi järjestöt katsovat tiedon, asiantuntemuksen ja uusien ideoiden jakamisen mm. yhteisissä tapahtumissa ja koulutustilaisuuksissa sekä tutkimus- ja kehittämistyössä, joissa tehtävää yhteistyötä järjestöt haluavat lisätä. Koulutusyhteistyötä järjestöt voisivat tehdä paitsi järjestämällä yhdessä koulutuksia niin myös suosittelemalla hyviä kouluttajia ja hyödyntämällä toistensa asiantuntijuutta. Yhteiskehittämistä toivotaan eritoten asiakkaiden tarpeista lähtien. Lisäksi nousi esiin tarve kehittää innovatiivisia hankinta- ja kumppanuusmalleja sekä niihin liittyviä sopimusmalleja ja käytäntöjä.

Verkostot nähdään mahdollisuutena saattaa yhteen kokemusasiantuntijoita ja ammattilaisia. Verkostotyöllä voidaan vastaajien mukaan myös edistää jäsenten ja asiakkaiden, uusien ja vanhojen, tavoittamista.

Resurssit

Järjestöjä askarruttavat niiden toimintaedellytykset tulevaisuudessa. Verkostoitumisen ja yhteistyön arvellaan voivan olla hyödyksi järjestöjen rahoitusta ja toimitiloja koskevissa kysymyksissä. Järjestöjen tekemä työ, esimerkiksi ehkäisevä päihdetyö, olisi ymmärrettävä taloudellisesti kannattavana toimintana, johon rahoittajien kannattaa panostaa. Tätä viestiä järjestöt voisivat viedä eteenpäin verkostojen kautta.

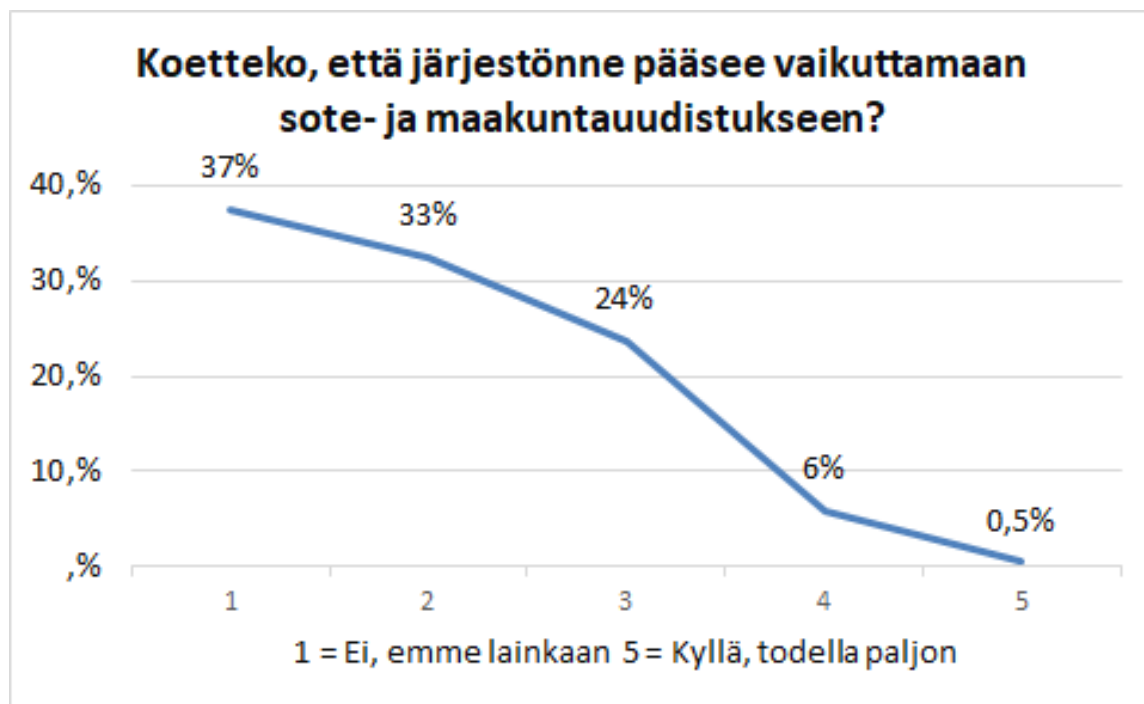
2.3 Järjestöt sote- ja maakuntauudistuksessa

Vaikuttaminen sote- ja maakuntauudistukseen

Kyselyn mukaan vain harva järjestö pääsee mielestään vaikuttamaan sote- ja maakuntauudistuksessa mutta näitäkin järjestöjä on:

”Voimme vaikuttaa. Olemme paljon esillä mediassa nostaen esille tärkeitä teemoja. Saamme hyvää näkyvyyttä ja vaikeidenkin asioiden esille nostaminen on osa vaikutustyötä.”

Ainoastaan yksi keskusjärjestö ilmoittaa vaikuttavansa todella paljon ja vain 12 järjestöä, eli kuusi prosenttia kyselyyn vastanneista kertoo vaikuttavansa joihinkin paljon uudistuksessa. Suurin osa, eli 70 prosenttia, kokee, että ne vaikuttavat sote- ja maakuntauudistukseen vähän tai ei lainkaan (kuva 5).

Kuva 5. Kokemus vaikutusmahdollisuuksista sote- ja maakuntauudistuksessa.

Toisaalta kyselyssä ilmenee, ettei vaikuttamistyö ole kovin usein esimerkiksi paikallisyhdistysten ydintoimintaa. Niille luontevampaa on vaikuttaa kattojärjestönsä kautta. Lisäksi pienelle yhdistykselle tai järjestölle haasteeksi vaikuttamistyössä voi muodostua resurssien riittämättömyys:

”Luotamme myös kattojärjestöihimme, että he ajavat jäsenjärjestöjensä etua vaikuttamistyössä ja olemme mukana tässä työssä. Pienenä valtakunnallisena järjestönä olemme kuitenkin realistisia siinä, että kovin paljoa emme voi me suoraan vaikuttakaan,

koska resurssimme ovat vähäiset ja työmme on niin erityiskysymyksiin keskittynyt, että tällä hetkellä sote/maakuntauudistustyössä keskitytään vielä pääosin isoihin kokonaisuuksiin ja päälinjoihin."

"Valitettavasti henkilöresurssillamme (3 vakituista) olemme kokeneet osallistumisen haastavaksi."

"Lähinnä vaikuttaminen on kattojärjestöjen kautta tapahtuvaa sekä yksittäisten päättäjien tapaamisten yhteydessä tapahtuvaa."

Vastaukset tukevat käsitystä siitä, että vaikuttamaan pyrkineet järjestöt ovat myös olleet aktiivisia:

"Julkaisemme tutkimuksia ja selontekoja, osallistumme seminaareihin ja niin lähelle päätöksentekoa, kuin se on mahdollista. Otamme julkisesti kantaa yhteisönä sekä yksilöinä - mutta emme lähde voimakkaasti kritisoimaan tai provosoimaan. Pyrimme tuomaan ratkaisuja ja antamaan apua laajasta terveydenhuollon verkostostamme. Olemme rohkeasti yhteydessä mediaan ja saaneet myös viestiämme läpi."

Monet maakuntayhteistyöstä ja sote- ja maakuntauudistukseen vaikuttamisesta kiinnostuneet järjestöt suhtautuvat epäillen siihen, onko niiden näkemyksillä todella vaikutusta. Aiempiin kokemuksiinsa perustuen järjestöt pitävät esim. osaa kuulemisista ja työryhmissä työskentelyistä näennäisinä: järjestöjä kuullaan, mutta sillä ei ole vaikutusta päätöksentekoon. Yksi vastaaja pohtii seuraavaa:

"Meillä on edustajia sotevalmistelun alatyöryhmissä ja osallistumme aktiivisesti muihin järjestettyihin tilaisuuksiin. Yleisissä tilaisuuksissa käytetty toimintatapa, jossa kerätään ideoita, jotka esitetään yhdellä lauseella, on alku sekin. Mitä tapahtuu lappusille kerätyille huolenaiheille ja kehittämisideoille tilaisuuden päätyttyä? Päätyvätkö laput roskikseen? Ymmärretäänkö laaja asiasisältö lappuselle kirjatusta yhdestä lauseesta? Jotenkin epäilen..."

Myös toinen vastaaja toteaa, kuvattuaan ensin tarkasti osallistumisreittejä, että

"Näennäisesti olemme mukana, mutta käytännössä asioita valmistellaan virkamiestyönä, kyseessä ei siis ole aito kumppanuus."

Erityisesti pienet tai hyvin tarkasti yhden kysymyksen tai ryhmän ympärillä toimivat järjestöt ovat huolissaan siitä, että niiden ääni hukkuu uudistuksessa. Järjestöt kaipaavat aitoa kumppanuutta maakuntahallinnon kanssa ja haluavat nähdä konkreettisia vaikutuksia.

Vaikuttamiskanavat mahdollisessa valmiissa maakunnassa

Kyselyyn vastanneet järjestöt haluavat olla mukana valmistelussa ja palveluiden kehittämisessä myös uudistuksen jälkeen. Järjestöt vaativat, että niiden tietotaitoa ja asiantuntijuutta hyödynnettäisiin mahdollisessa tulevassa Uudenmaan maakunnassa. Tämän varmistamiseksi maakunnan hallintorakenteissa tulisi olla yhteistyöväylät kumppanuuden ja yhteistyön tueksi maakunnan kanssa. Järjestöt toivovat, että maakunnassa oltaisiin vastaanottavaisia järjestöjen

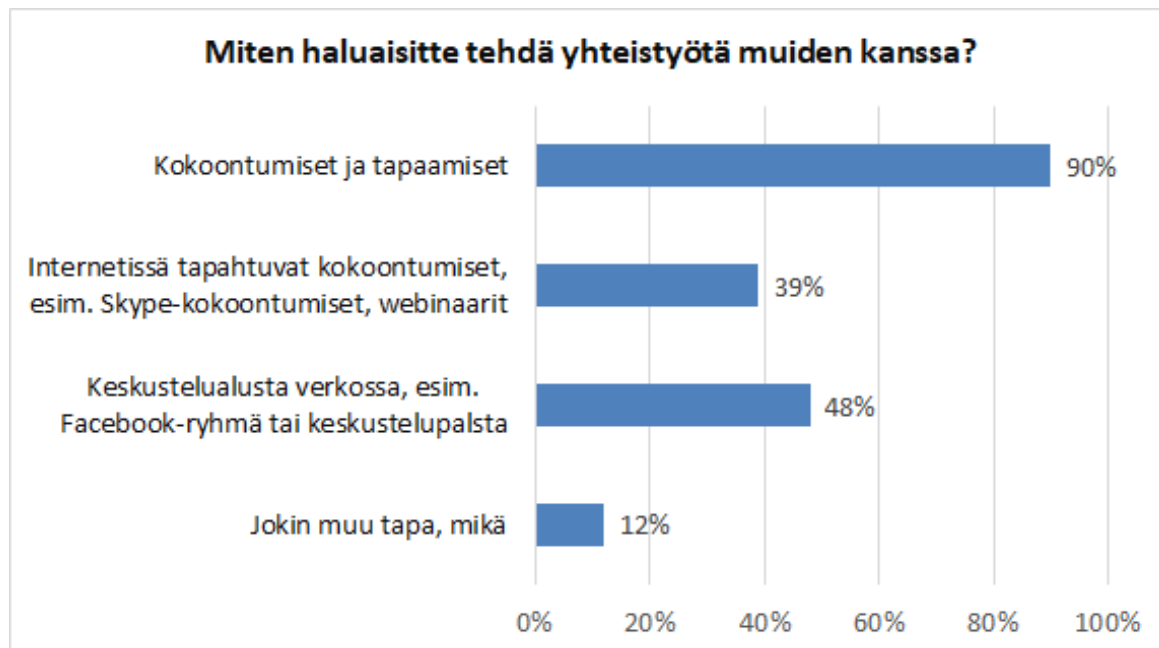
yhteistyöaloitteille kumppanuuksien rakentamisessa. Myös kuntayhteistyön toivotaan jatkuvan, vaikka kuntien tuleva rooli järjestöjen näkökulmasta herättää kysymyksiä. Järjestöt tuntevatkin tarvitsevansa koulutusta uudistuksen aiheuttamista muutoksista.

Järjestöille niiden terveyttä ja hyvinvointia edistävän työn näkyväksi tekeminen on erittäin tärkeä aihe.

"Tavoitteemme on, että maakunnissa neuvonta- ja ohjauspalveluja rakennettaessa ja palvelupolkuja suunniteltaessa osattaisiin hyödyntää järjestölähtöinen kansalais- ja vapaaehtoistoiminta sekä järjestölähtöinen palvelutuotanto. Ihmisten kannalta on tärkeää, että kunnan ja maakunnan yhteistyö ja tieto toistensa toiminnoista sekä asiakasohjaus toimivat sujuvasti. Tässä maakunnallisilla järjestörakenteilla on merkittävä rooli."

3 VERKOSTOYHTEISTYÖN TAVAT

Kyselyn mukaan järjestöille mieluisimmat yhteistyön tekemisen muodot ovat kokoontumiset ja tapaamiset (90 % vastaajista) (kuva 6). Lähes puolet (48 %) toivoo järjestöjen yhteistä keskustelualustaa verkkoon. Internetissä tapahtuvat kokoontumiset, kuten Skypen tai webinaarien käyttö, saavat vähemmän kannatusta (39 %). Pääkaupunkiseudulla toimivien järjestöjen vastauksissa korostuvat kasvokkaiset kokoontumiset ja tapaamiset, valtakunnallisten järjestöjen vastauksissa taas enemmän internetissä tapahtuvat kokoontumiset.

Kuva 6. Yhteistyötavat muiden kanssa

Avovastauksissaan järjestöt mainitsevat yhteistyönsä välineiksi ja -tavoiksi sähköpostiviestinnän, vierailut toisissa järjestöissä ja yhteiset keskustelutilaisuudet. Paikallisyhdistyksille tärkeää on tiedon vaihto esimerkiksi koulutustilaisuuksissa, joiden aiheiksi esitetään mm. sote-uudistusta, digitalisaatiota, vertaistukitoimintaa, järjestötoimintaa ja vertaisarviointia. Keskusjärjestöjen mainitsema yhteistyön muoto on yhteisten lausuntojen kirjoittaminen. Tiedonkulussa tuodaan esiin toimivien verkkosivujen tärkeys ja selkokieliys.

4 JÄRJESTÖJEN TOIVEET KUMAJALLE

Järjestöjen vastatessa kyselyyn Kumaja-verkostoa rakentava hanke oli aloitettu viisi kuukautta aikaisemmin ja Kumajan verkkosivut avattu kuukautta ennen järjestökyselyä. Tämä osaltaan saattoi vaikuttaa siihen, että 18 prosenttia vastanneista kertoo, että tuntee Kumajan niin huonosti, ettei osaa esittää ehdotuksia sen toiminnalle. Kumajan toiminta näyttäytyy vielä etäisenä, joten Kumajan on panostettava selkeään tiedottamiseen ja oman toimintansa kehittämiseen:

"En osaa sanoa - Kumaja ja sen toiminta ei ole kovin tuttu. Verkostoitumisesta muiden kanssa tuskin olisi haittaa - sekä ns. ryhmittäin kattojärjestöjen alla, sekä kokonaisuutena kaikki ja pienempinä alueina kunnat, ympäristökunnat jne."

Yli puolet kuitenkin vastasi kysymykseen "Mitä toiveita järjestöllänne on Kumajalle?" Yksi vastaajista tiivistää Kumajan toivotun toiminta-agendan seuraavasti:

"Apua verkostoitumiseen ja yhteyshenkilöiden löytymiseen. Tietoa miten voi vaikuttaa ja missä. Sote-järjestöjen yhteistyön kehittäminen."

Vastaus kuvaa hyvin vastanneiden kantoja, mutta muutama tarkennus on kuitenkin syytä tehdä. Järjestöt toivovat Kumajan kehittävän ja organisoivan järjestöjen välistä verkostoitumista laajemmin ja sektorikohtaisesti. Vastauksissa nousee esiin myös yhteiskehittämisen tukeminen tärkeänä yhteistyön muotona. Yhteistyötä voi kehittää myös esimerkiksi maakuntien ja kuntien suuntaan, jotta myös järjestökentän ulkopuoliset yhteistyökumppanit löytävät järjestöt.

Erityisesti vastauksista nousee esiin vaikuttamistyö kahdesta eri näkökulmasta. Yhtäältä Kumajan toivotaan edistävän järjestöjen vaikuttamista mahdollistavien rakenteiden luomista. Toinen suuri teema on vaikuttaminen sote- ja maakuntauudistuksessa. Vastauksissa muistutetaan myös, että vaikuttamistyön on jatkuttava uudistusten astuttua voimaan. Lisäksi on tärkeää, että Kumaja edistää keinoja, joilla järjestöt pääsevät vaikuttamaan jo valmisteluvaiheessa oman sektorinsa asioihin.

5 KYSELY

5.1 Kyselyn toteuttaminen

Järjestökysely tehtiin sähköisenä Webropol-kyselynä suomeksi ja ruotsiksi. Kutsu vastaamaan lähetettiin sähköpostitse 738 Uudellamaalla toimivalle järjestölle. Vastaanottajien joukossa oli ainakin yksi järjestö Uudenmaan jokaisesta kunnasta. Järjestötoimijoita pyydettiin vastaamaan kyselyyn järjestönsä edustajana, ei yksittäisenä järjestöjen jäsenenä.

Sähköpostit kyselystä lähetettiin 21. - 22.12.2017, minkä jälkeen lähetettiin vielä kaksi muistutusviestiä. Järjestötoimijoita ja yhdistyksiä kehoitettiin levittämään tietoa kyselystä omissa organisaatioissaan ja verkostoissaan. Kyselystä tiedotettiin myös Kumajan verkkosivulla, jossa linkki kyselyyn oli auki 21.12.2017 - 31.1.2018. Lisäksi tietoa kyselystä levitettiin sosiaalisen median kautta (FaceBook, Twitter, LinkedIn). Näin ollen Kumajalla ei ole tietoa, kuinka laajalle kysely levisi ja kuinka monta järjestöä se tavoitti. Ensimmäiseen määräaikaan 15.1.2018 mennessä vastanneiden kesken arvottiin kolme kirjakettipalkintoa.

5.2 Kysymykset

Iso osa kysymyksistä oli avokysymyksiä, koska haluttiin saada mahdollisimman kattava kuva Uudenmaan laajan järjestökentän näkemyksistä. Kyselyn (**liite 1**) ensimmäisessä osiossa kartoitettiin järjestöjen nykyisiä yhteistyökumppaneita ja yhteistyön muotoja. Toisessa osiossa kysyttiin järjestöjen ajatuksia ja toiveita yhteistyökumppaneista sekä yhteistyön aiheista ja toteuttamistavoista tulevaisuudessa. Erikseen kysyttiin sitä, miten paljon ja millä tavoin järjestöt vaikuttavat sote- ja maakuntauudistuksessa. Kyselyn kautta järjestöillä oli myös mahdollista esittää toiveita, siitä miten Kumaja voisi toimia.

Vastausten analysointi

Kyselyyn saatiin runsaasti avovastauksia (**taulukko 1**). Pääosin vastaukset olivat jokseenkin samansuuntaisia, mutta myös hajontaa oli. Tämä kuvastanee Uudenmaan monipuolista ja laajaa järjestökenttää. Avovastausten analyysia vaikeutti se, että osassa niissä kysyttiin hyvin samankaltaisia asioita. Tiedon kumuloituminen kuitenkin mahdollisti myös järjestöjen näkemysten vahvistumisen.

Analyysi toteutettiin teemoittamalla samankaltaiset vastaukset. Analyysissa hyödynnettiin soveltuvien osien Webropolin Text Mining -työkalua. Tilastollisia analyyseja ei tehty, koska aineisto oli vahvasti laadullinen ja suljetuilla kysymyksillä saatu numeerinen data oli suhteellisen pieni. Tilastollinen analyysi ei olisi ollut näin ollen kovin luotettavaa.

Avokysymys	Avovastausten määrä (N)
Keiden kanssa järjestönne tekee yhteistyötä?	55
Millaisissa asioissa järjestönne tekee yhteistyötä?	190
Keiden kanssa toivoisitte tekevänne nykyistä enemmän yhteistyötä?	19
Millaisesta yhteistyöstä järjestönne hyötyisi eniten tulevaisuudessa?	170
Mistä teemoista toivoisitte yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa?	27
Miten haluaisitte tehdä yhteistyötä muiden kanssa?	22
Mitä toiveita järjestöllänne on Kumajalle?	106
Jos koette pääsevänne vaikuttamaan sote- ja maakuntauudistuksessa, kertokaa lyhyesti järjestönne tavoista vaikuttaa.	79

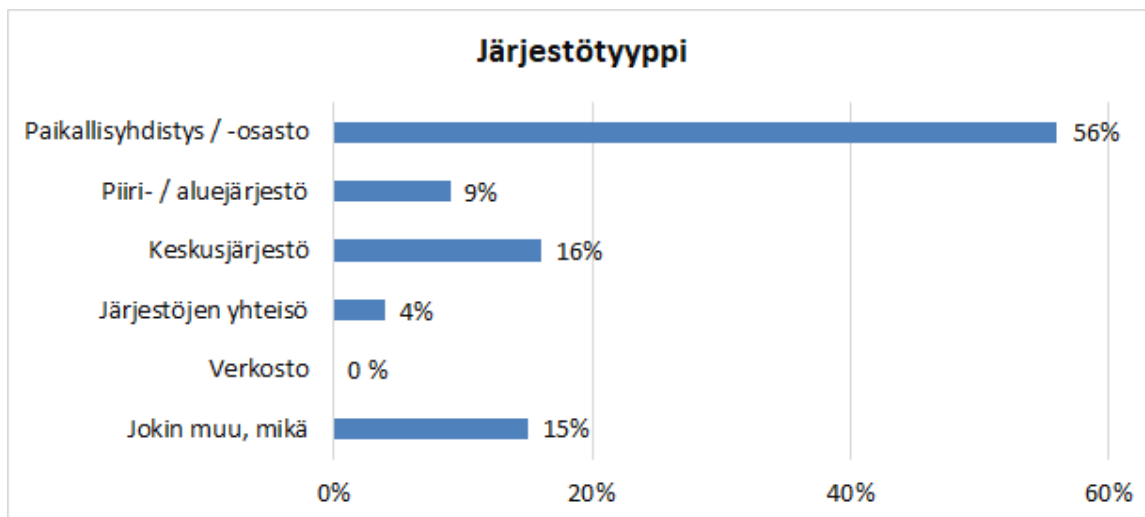
Taulukko 1. Avovastausten määrät

5.3 Kyselyyn vastanneet

Kyselyyn vastasi 207 uusmaalaista sote-järjestöä tai -yhdistystä. Näistä 195 täytti suomenkielisen (94 %) ja 12 (6 %) ruotsinkielisen kyselylomakkeen.

Kysely lähetettiin 738 järjestölle. Kyselyä oli mahdollista lähettää myös eteenpäin, joten emme voi tietää todellista kyselyn todellista saaneiden määrää. On mahdollista, että kysely olisi levinnyt laajemmallekin ja toisaalta se ei välttämättä ole tavoittanut kaikkia haluttuja vastaanottajia.

Vastauksia saatiin Uudenmaan jokaisesta 26 kunnasta (**taulukko 2**) ja enemmistö vastaajista olikin yhden tai useamman kunnan alueella toimivia paikallisyhdistyksiä (56 %) (**kuva 7**). Vastaajista 30 prosenttia oli valtakunnallisia järjestöjä ja kymmenen prosenttia ilmoitti toiminta-alueekseen koko Uudenmaan. Keskusjärjestöjen osuus vastaajista oli 16 prosenttia ja piiri- tai aluejärjestöjen yhdeksän prosenttia. Vastaajien joukossa oli myös muutamia järjestöjen yhteisöjä (4 %) (**kuva 7**). Suurin osa järjestöistä, jotka ilmoittivat organisaatiotasokseen ”joku muu” oli valtakunnallisia järjestöjä ja yhdistyksiä.

Kuva 7. Vastanneiden järjestöjen järjestötyyppi

Toiminta- alue	%	N
Koko Suomi	30	61
Helsinki	23	47
Vantaa	16	33
Espoo	14	28
Hyvinkää	12	24
Porvoo	12	24
Koko Uusimaa	10	20
Loviisa	8	17
Sipoo	8	16
Kirkkonummi	7	15
Lohja	7	14
Tuusula	6	13
Kerava	6	13
Askola	6	12
Järvenpää	5	10
Kauniainen	5	10
Mäntsälä	5	10
Pornainen	5	10
Vihti	5	10
Hanko	4	8
Inkoo	4	8
Nurmijärvi	4	8
Raasepori	3	6
Siuntio	3	6
Karkkila	2	5
Lapinjärvi	2	4
Pukkila	1	3
Myrskylä	1	2

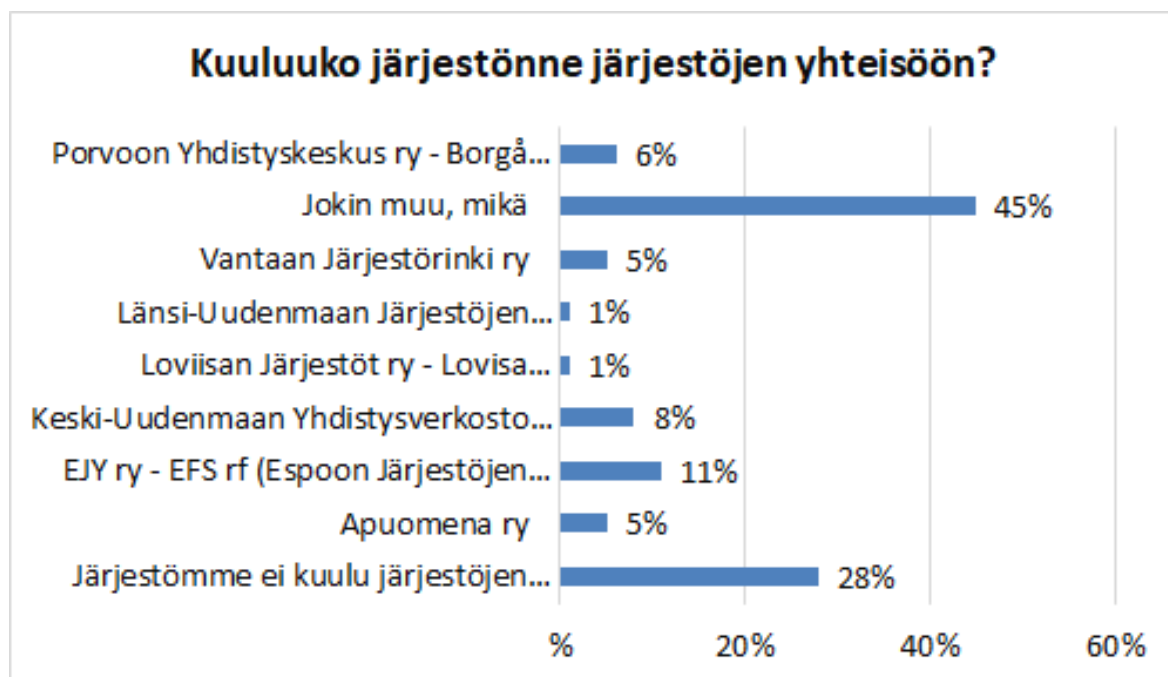
Taulukko 2. Vastanneiden järjestöjen toiminta-alue

Valtaosa eli 49 % vastaajista ilmoitti järjestökseen sairaus- tai vammaisjärjestön (**kuva 8**). Tämä vahva sairaus- ja vammaisjärjestöjen edustus saattoi johtua siitä, että kysely suunnattiin erityisesti sosiaali- ja terveyssektorilla toimiville järjestöille. Yleisen terveyden ja hyvinvoinnin järjestöjä oli 14 prosenttia ja mielenterveys- ja päihdejärjestöjä 13 prosenttia. Ikääntyneiden järjestöjä edusti 13 prosenttia ja lapsi- nuoriso- tai perhetyön järjestöjä 12 prosenttia vastaajista. Edellisen lisäksi toimintasektorin ”muu” valitsi 18 prosenttia vastaajista heidän järjestöjen toiminta-alan ollessa mm. asuminen, maahanmuutto tai koulutus ja kehittäminen.

Kuva 8. Vastanneiden järjestöjen toimintakenttä

Kaikkiaan yli 70 prosenttia vastanneista järjestöistä ilmoitti kuuluvansa johonkin järjestöjen yhteisöön kuten valtakunnalliset SOSTE ja Sininauhaliitto, Espoossa toimiva Espoon järjestöjen yhteisö (EJY), Keski-Uudenmaan yhdistysverkosto, Vantaan järjestörinki, Porvoon Yhdistysverkosto, Loviisan järjestöt, Hyvinkään yhdistykset tai Lohjalla toimivat Apuomena ja Länsi- Uudenmaan järjestöjen Yhteisö (**kuva 10**). Järjestöjen yhteisöiksi miellettiin myös toimialakohtaiset keskusliitot ja kattojärjestöt kuten esim. Kuuloliitto ja Raittiuden Ystävät. Osa järjestöistä oli jäsenenä useammassa kuin yhdessä järjestöjen yhteisössä, esim. SOSTE:ssä ja toimialansa keskusliitossa. Alle kolmannes (28 %) vastaajista ilmoitti, ettei heidän järjestönsä kuulu mihinkään järjestöjen yhteisöön. Muutama vastaaja ei tiennyt varmaksi, mihin yhteisöön heidän edustamansa järjestö kuuluu.

Kuva 10. Järjestöjen kuuluminen järjestöjen yhteisöön

Kumajan kysely Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveystajrjestöille

1. Järjestönnne nimi

2. Järjestönnne on

- ☐ Paikallisyhdistys / -osasto
- ☐ Piiri- / aluejärjestö
- ☐ Keskusjärjestö
- ☐ Järjestöjen yhteisö
- ☐ Verkosto
- ☐ Jokin muu, mikä _____

3. Järjestönnne toimintakenttä

- ☐ Sairaus- tai vammaisjärjestö
- ☐ Yleisen terveyden tai hyvinvoinnin järjestö
- ☐ Lapsi-, nuoriso- tai perhetyön järjestö
- ☐ Mielenterveys- tai päihdejärjestö
- ☐ Ikääntyneiden järjestö
- ☐ Jokin muu, mikä _____

4. Kuuluuko järjestönne järjestöjen yhteisöön?

- ☐ Järjestömme ei kuulu järjestöjen yhteisöön
- ☐ Apuomena ry
- ☐ EJY ry - EFS rf (Espoon Järjestöjen Yhteisö EJY ry)
- ☐ Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry
- ☐ Loviisan Järjestöt ry - Lovisa Föreningar rf
- ☐ Länsi-Uudenmaan Järjestöjen Yhteisö LJY ry
- ☐ Vantaan Järjestörinki ry
- ☐ Jokin muu, mikä _____
- ☐ Porvoon Yhdistyskeskus ry - Borgå Föreningscentral rf
- ☐

5. Toimiiko järjestönne verkostossa?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä. Nimetkää verkosto(t): _____

6. Millä alueella järjestönne toimii?

☐ Koko Suomi	☐ Kauniainen	☐ Porvoo
☐ Koko Uusimaa	☐ Kerava	☐ Pukkila
☐ Askola	☐ Kirkkonummi	☐ Raasepori
☐ Espoo	☐ Lapinjärvi	☐ Sipoo
☐ Hanko	☐ Lohja	☐ Siuntio
☐ Helsinki	☐ Loviisa	☐ Tuusula
☐ Hyvinkää	☐ Myrskylä	☐ Vantaa
☐ Inkoo	☐ Mäntsälä	☐ Vihti
☐ Järvenpää	☐ Nurmijärvi	
☐ Karkkila	☐ Pornainen	

7. Keiden kanssa järjestönne tekee yhteistyötä?

- ☐ Toisten järjestöjen
- ☐ Kunnan / kuntien
- ☐ Maakunnan / väliaikaisen maakuntahallinnon
- ☐ Seurakuntien
- ☐ Oppilaitosten
- ☐ Yritysten
- ☐ Jonkin muun, minkä? _____

8. Miten toiminta yhteistyökumppaneiden kanssa on toteutettu?

- ☐ Kahden välinen yhteistyö
- ☐ Usean toimijan välinen yhteistyö
- ☐ Verkoston kautta organisoitu yhteistyö

9. Millaisissa asioissa järjestönne tekee yhteistyötä? Anna esimerkkejä.

10. Keiden kanssa toivoisitte tekevänne nykyistä enemmän yhteistyötä?

- ☐ Toisten järjestöjen
- ☐ Kunnan / kuntien
- ☐ Maakunnan / väliaikaisen maakuntahallinnon
- ☐ Seurakuntien
- ☐ Oppilaitosten
- ☐ Yritysten
- ☐ Jonkin muun, minkä? _____

11. Millaisesta yhteistyöstä järjestönne hyötyisi eniten tulevaisuudessa?

12. Mistä teemoista toivoisitte yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa?

- ☐ Toiminnasta viestiminen
- ☐ Vaikuttaminen kunnassa / kuntayhteistyö
- ☐ Vaikuttaminen maakunnassa / maakuntayhteistyö
- ☐ Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen
- ☐ Muu, mikä? _____

13. Miten haluaisitte tehdä yhteistyötä muiden kanssa?

- ☐ Kokoonnotumiset ja tapaamiset
- ☐ Internetissä tapahtuvat kokoonnotumiset, esim. Skype-kokoonnotumiset, webinaarit
- ☐ Keskustelualusta verkossa, esim. Facebook-ryhmä tai keskustelupalsta
- ☐ Jokin muu tapa, mikä _____

14. Mitä toiveita järjestöllänne on Kumajalle?

15. Koetteko, että järjestönne pääsee vaikuttamaan sote- ja maakuntaudistuksessa?

	1	2	3	4	5	
Ei, emme pääse vaikuttamaan lainkaan	☐	☐	☐	☐	☐	Kyllä, pääsemme vaikuttamaan todella paljon

16. Jos koette pääseväanne vaikuttamaan sote- ja maakuntauudistuksessa, kertokaa lyhyesti järjestönne tavoista vaikuttaa.

17. Jos järjestönne haluaa osallistua Kumajan yllätyspalkintojen arvontaan ja lähtää Kumajan uutiskirjeen, lisätkää tähän yhteyshenkilönne. Arvontaan aneujat yhteysetoja käytetään ainoastaan arvontaa varten.

Järjestö	
Yhteyshenkilö (arvontaa varten)	
Yhteyshenkilön sähköposti	
Yhteyshenkilön puhelinnumero	
Tilaamme Kumajan sähköisen uutiskirjeen (sähköpostiosoite)	

18. KIELI

- ☐ suomi
- ☐ ruotsi